

Årsrapporten og information overload - kvaliteten af årsrapporten som kommunikationsværktøj til regnskabsbruger

The Annual Report and Information Overload - The Quality of the Annual Report as a Means of Communicating with Users

Rie Strander Hjorth Hansen

Nina Grever Sørensen

*Kandidatafhandling, cand.merc.aud
Copenhagen Business School
Institut for Regnskab og Revision
Vejleder: Thomas Hjortkjær Petersen
Afleveringsdato: 15. maj 2017
264.153 anslag /114 normalsider*

Contents

1 Summary.....	4
2 Introduktion til afhandlingen.....	5
2.1 Indledning.....	5
2.2 Problemfelt.....	6
2.3 Problemformulering.....	6
2.4 Undersøgelsesspørgsmål.....	7
2.5 Afgrænsning.....	7
3 Metode.....	8
3.1 Videnskabsteoriske overvejelser.....	8
3.2 Data.....	9
3.2.1 Primær.....	9
3.2.2 Sekundær.....	10
3.3 Disposition.....	11
4 Årsrapportens formål.....	13
4.1 Asymmetrisk information.....	13
4.2 Årsrapportens interessenter for børsnoterede selskaber i Danmark.....	14
4.3 Overordnede krav til årsregnskabet for danske børsnoterede selskaber.....	15
4.3.1 Generelle krav ifølge IAS 1 og ÅRL.....	15
4.3.2 Begrebsrammens kvalitative kriterier.....	17
4.4 Analyse af årsrapportens formål.....	18
4.4.1 Årsrapportens formål.....	18
4.4.2 Årsrapportens interessenter.....	20
4.4.3 Årsrapportens elementer.....	21
4.5 Diskussion.....	23
4.6 Delkonklusion.....	24
5 Information overload og cutting clutter.....	26
5.1 Udviklingen i omfanget af årsrapporten.....	26
5.1.1 Udviklingen i længden af britiske børsnoterede selskabers årsrapporter.....	27
5.1.2. Information overload i britiske børsnoterede selskabers årsrapporter.....	28
5.2 Information overload.....	29
5.2.1 Information overload generelt.....	29
5.2.2 Information overload i årsrapporten.....	31

5.2.3 Metoder for imødekommelse af information overload	32
5.3 Cutting clutter	33
5.3.1 Clutter generelt	34
5.3.2 Anvendelse af cutting clutter	35
5.4 Analyse	35
5.5 Diskussion	37
5.6 Delkonklusion	39
6 Udviklingen i længden af årsrapporten	40
6.1 Kriterier for analysen	40
6.2 Analyse af den samlede udvikling i årsrapportens længde	41
6.3 Analyse af udviklingen i årsrapportens sektioner	43
6.3.1 Analyse af udviklingen i finansielle oplysninger	45
6.3.2 Analyse af udviklingen i omfanget af noteoplysninger	46
6.3.3 Analyse af udviklingen i omfanget af ledelsesberetningen	49
6.3.4 Udvikling i billeder, grafik og format	51
6.4 Diskussion	52
6.4.1 Sammenhold af analyse med information overload og cutting clutter	52
6.5 Delkonklusion	54
7 Initiativer til imødekommelse af information overload	55
7.1 Standardudsteders initiativer for at afskaffe information overload	56
7.1.1 Brugen af væsentlighed	57
7.1.2 Præcisering af væsentlighedsbegrebet	59
7.1.3 Principperne omkring oplysningskrav	61
7.1.4 Præcisering af standarderne for oplysningskrav	62
7.1.5 Ændringer til IAS 1	63
7.1.6 Ændringer til IAS 7	66
7.2 Regnskabsregulators initiativer for at afskaffe information overload	67
7.2.1 Nuværende lovkrav i ÅRL der supplerer IFRS	67
7.2.2 Separate initiativer fra Erhvervsstyrelsen	68
7.2.3 Erhvervsstyrelsens regnskabskontrol	69
7.3 Analyse	69
7.4 Diskussion	72
7.5 Delkonklusion	76

8 Regnskabsbrugers informationsbehov	77
8.1 Analyse af interview	77
8.2 Diskussion af regnskabsbrugers informationsbehov.....	100
8.2.1 Visualisering af respondenternes svar	101
8.3 Delkonklusion	104
9 Diskussion	105
9.1 Diskussion af de nuværende tendenser	105
9.2 Konsekvenserne af initiativer på regnskabsbrugers informationsbehov	107
9.3 Forbedringsforslag.....	110
10 Konklusion	111
10.1 Perspektivering	113
11 Litteratur.....	115
Bilag 1 Beregninger til analyse af årsrapporter	120
Bilag 2 Interview med Erhvervsstyrelsen	132
Bilag 3 interview med aktieanalytiker	135
Bilag 4 interview med kreditvurderer	152

1 Summary

The background for this thesis is the discussion regarding the increase in the length of the Annual Report, and the resulting problems. The primary objective is to analyze the impact of information overload on the annual report, and the efforts to cut clutter. An analysis of the primary user's needs, will determine whether the efforts have sufficient impact on reducing the negative effects of information overload on users of the annual reports, and reinstate the annual report to serve its intended purpose.

A preliminary analysis of the annual report and the issues of information overload determines that information overload has a significant negative impact on the quality of decisions made on the basis of the annual report. An analysis of the cause of information overload identifies the source to be clutter in the form of immaterial- and generic information. An analysis of the conditions which cause clutter, is necessary in order to identify methods of improvement. The cause of clutter is primarily identified as caused by a lack of proper judgement when using materiality and the increase in disclosure requirements set forth by the International Financial Reporting Standards and Danish disclosure requirements. Clutter creates a conflict between the user's needs and the quality of the annual report as a Company's means of communication. On the basis hereof, it is concluded that clutter does not serve the user's needs.

An empirical analysis of the annual reports of Danish listed companies has found that the length of the annual reports have increased significantly over the past years. The increase is found primarily in the management report and disclosures. The length of the annual report is not in itself a problem, however it gives rise to a discussion of the contradictory current trends; the increase in disclosure requirements vs. cutting clutter. The International Accounting Standard Board has assumed responsibility for finding solutions to the issue of cutting clutter. As the Board shape the amount of disclosures included in the annual report through regulations, it is deemed essential to base the solutions to cutting clutter on the expected impact of the Board's efforts. Contradictory to the Board's intent, the thesis concludes that the majority of the Board's projects are not expected to have a significant impact on cutting clutter. Only one project of the Board is expected to potentially reduce the quantity of disclosure requirements, although this project has a very low priority.

Interviews with three primary users of Danish listed companies' annual reports, lays the foundation for the analysis of the user's actual needs, compared to the information currently provided in the annual reports and the expected improvements through cutting clutter. The thesis concludes that the annual reports contain significant amounts of immaterial information. However, the thesis also concludes that the users do not experience information overload, due to their professional experience. They do however request less immaterial- and generic information and more relevant and business specific information.

2 Introduktion til afhandlingen

2.1 Indledning

Et selskabs formål er at skabe værdi for dets aktionærer (Rose 2004). Aktionærerne efterspørger derfor løbende information om, hvorvidt den risiko de påtager sig ved at investere i et selskab, giver afkast. Årsrapporten er selskabets kommunikationsværktøj til aktionærerne, og har til formål at give et retvisende billede af selskabets indtjening, fremtidige pengestrømme samt de risici, der er forbundet med investeringen (IASB 2017g). Årsrapporten er dermed en særdeles vigtig informationskilde til nuværende- og potentielle investorers beslutningsgrundlag.

Der er over en årrække set en udvikling i længden af årsrapporten (Deloitte 2016). Selskaber opererer i et internationalt og dynamisk miljø, og årsrapporten er en måde, hvormed et selskab kan afspejle denne kompleksitet og konstante forandring. Udviklingen i årsrapportens længde ville derfor være naturlig, såfremt den var forårsaget af en efterspørgsel efter flere informationer fra regnskabsbruger. Der er dog set en tendens til, at stigningen i årsrapportens længde er forårsaget af, at der medtages uvæsentlig- og generisk information (FRC 2011). Dette tilgodeser dermed ikke regnskabsbrugers informationsbehov, men bringer blot fokus væk fra de væsentligste informationer i årsrapporten.

Dette har ledt til kritik af kvaliteten af årsrapporten som et kommunikationsværktøj, da clutter i årsrapporten i form af uvæsentlig- og generisk information vanskeliggør brugen af årsrapporten. Hvis årsrapportens omfang stiger grundet clutter, kan uvæsentlig information skygge for væsentlige informationer samt gøre det mere tidskrævende at udlede de væsentligste forhold i årsrapporten (FRC 2009). Udover at nedsætte kvaliteten af årsrapporten som et medie til formidling af information til regnskabsbruger, kan en overflod af information ligeledes have uhensigtsmæssige konsekvenser på regnskabsbrugers beslutningsproces, såfremt det forårsager information overload (Srinivasan 2017).

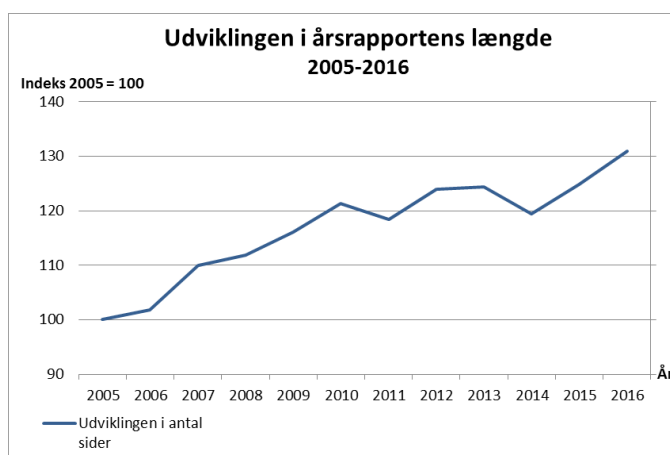
Derfor har der længe været store diskussioner inden for regnskabsfaget omkring, hvad der forårsager uvæsentlig- og generisk information i årsrapporten og, hvorledes det kan adresseres. Siden IFRS i Danmark blev et krav at aflægge årsrapport efter for børsnoterede koncerner, er der set en stigning i mængden af oplysningskrav i nye og reviderede standarder. Derudover er der i ÅRL løbende kommet flere detaljer til kravene til ledelsesberetningen (Ryttersgaard 2015). Ydermere er der set problematikker i anvendelsen af væsentlighed ved vurdering af, hvilke informationer, der skal kommunikeres i årsrapporten (IASB 2017h). Der er bred enighed om, at de primære årsager til clutter i årsrapporten er forårsaget netop af en øgning i oplysningskravene samt utilstrækkelig brug af væsentlighed, hvorfor det som de primære problemområder bør adresseres (Hoogervorst 2013).

2.2 Problemfelt

Årsrapporterne er over en årrække steget støt. Årsrapportens længde har i sig selv ikke givet anledning til store diskussioner, men det har problematikken omkring information overload (IASB 2017e). Udviklingen i årsrapportens længde giver anledning til diskussion af to modsatrettede tendenser; stigningen i oplysningskrav og begrebet "cutting clutter".

Der opstår en konflikt mellem regnskabsbrugeres informationsbehov og informationsværdien i årsrapporten forårsaget af uvæsentlig- og generisk information. IASB understøtter denne problematik i form af, at deres højeste prioritet siden 2013 har været at adressere denne kontrovers (Hoogervorst 2013).

Det vurderes derfor særledes aktuelt i nærværende afhandling at undersøge, hvorvidt udviklingen i årsrapportens længde kompromitterer årsrapportens primære formål på baggrund af regnskabsbrugers informationsbehov og i så fald, hvilke initiativer der er til løsning heraf.

Figur 6.1

2.3 Problemformulering

Baseret på ovenstående introduktion og problemfelt ønskes det med nærværende afhandling at undersøge nedenstående problemformulering:

Hvilke konsekvenser forventes standardudsteders- og regulators projekter vedrørende information overload at have på årsrapporten? Hvorledes tilgodeser konsekvenserne regnskabsbrugers informationsbehov?

Problemformuleringen er udarbejdet således, at den giver mulighed for at undersøge, hvorvidt standardudsteders- og regulators projekter tilgodeser regnskabsbrugernes egentlige behov, og hvis ikke vil nærværende afhandling arbejde hen mod at give en række forbedringsforlag hertil.

2.4 Undersøgelsesspørgsmål

Ovenstående problemformulering søges besvaret ved hjælp af nedenstående undersøgelsesspørgsmål:

1. Hvad er de primære formål med årsrapporten?
2. Hvilke problematikker forårsager information overload og clutter i årsrapporten?
3. Hvordan har længden af årsrapporten for danske børsnoterede selskaber udviklet sig?
4. Hvilke konsekvenser på årsrapporten har standardudsteders- og regulators initiativer for cutting clutter?
5. Hvad er regnskabsbrugers informationsbehov i årsrapporten?
6. Hvorledes forventes initiativerne for cutting clutter at tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov?

2.5 Afgrænsning

Igennem afhandlingen har det været nødvendigt at afgrænse problemfeltet for at indsnævre og fokusere besvarelsen af problemformuleringen. Der er foretaget nedenstående afgrænsninger.

Der afgrænses i nærværende afhandling til børsnoterede selskaber, der aflægger regnskab efter International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU samt yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede selskaber i Danmark. Dette skyldes at der bruges mange ressourcer på regulering og udarbejdelse af årsrapporter for børsnoterede selskaber.

Der afgrænses yderligere til analyse af selskaber i OMXC20 Cap, da der herfor er set en stor udvikling i længden af årsrapporten, der ønskes analyseret i nærværende afhandling.

Finansielle virksomheder er ikke medtaget i analysen grundet, at disse selskaber er reguleret af yderligere krav end de øvrige virksomheder i OMXC20 Cap, herunder krav fra Finanstilsynet. Hvis medtaget, vil de således forringe sammenligningsgrundlag.

Øvrige eksterne rapporteringer, som selskaber udarbejder, vil ikke indgå i analysen i nærværende afhandling grundet at problemfeltet, der undersøges i nærværende afhandling, relaterer sig til årsrapporten.

Afhandlingen afgrænses endvidere fra at analysere de enkelte notekrav i henhold til IFRS, da formålet med afhandlingen er at foretage en analyse af den generelle udvikling i årsrapporten.

3 Metode

Kapitlets formål er at give læser en forståelse for de overvejelser og beslutninger, der ligger til grunde for afhandlingens struktur og metodevalg, og dermed anskueliggøre opgavens disposition for besvarelse af afhandlingens problemstilling.

3.1 Videnskabsteoriske overvejelser

Undersøgelsesformålet er at undersøge teorien op i mod virkeligheden, herunder information overload mod regnskabsbrugers informationsbehov, og deraf give forbedringsforslag til nuværende initiativer for at imødekomme regnskabsbrugers behov.

Der vil anvendes en deduktiv tilgang til undersøgelse af teorien omkring information overload, der vil ligge til grunde for analysen af årsrapportens teoretiske formål sammenholdt med den virkelige udvikling, i kapitlerne 4 - 7. Afhandlingens kapitel 8 har til hensigt at analysere virkelighedens behov for informationer i årsrapporten, der vil sammenholdes med den viden, der er tilegnet i de foregående kapitler. Den induktive tilgang vil afslutningsvis anvendes med det formål, at give forbedringsforslag til løsning af information overload.

Tilgangen vil være en kombination af det eksplorative og normative. Det eksplorative formål kommer til udtryk i afhandlingens analyse af undersøgelsesspørgsmål 1-4, hvori det ønskes at udforske nuværende forhold samt forventede konsekvenser på årsrapporten for implementerede og igangværende projekter. Den normative tilgang kommer til udtryk i analysen af undersøgelsesspørgsmål 5, samt besvarelse af afhandlingens problemformulering, der indebærer en kritisk stillingtagen til de nuværende initiativer til imødekommelse af information overload, med henblik på at analysere mulige forbedringsforlag (Andersen 2013).

Afhandlingens primære målgruppe forventes at være initiativtagere for information overload samt øvrige professionelle med interessen herfor. Endvidere kan afhandlingen tjene til inspiration for videre forskning inden for nærværende problemstilling. Læser forventes at være regnskabskyndig, herunder med en vis indsigt og forståelse for de grundlæggende terminologier inden for regnskabsvæsen.

3.2 Data

3.2.1 Primær

Der er i afhandlingen afholdt interview med primære regnskabsbrugere af årsrapporter af OMXC20 Cap selskaber samt udarbejdet analyse af udviklingen i OMXC20 Cap selskabernes årsrapporter. Dette er nærværende afhandlings primær data (Andersen 2013).

Vi anvender interviewene til sammenholdelse med den sekundære data i form af teori omkring årsrapportens formål, og dermed undersøge virkeligheden op imod teorien.

Analysen af årsrapporternes længde har til formål at undersøge den nationale udvikling i årsrapportens længde og årsagerne hertil. Analysen vil holdes op imod den internationale udvikling samt den teoretiske redegørelse for årsagerne hertil.

3.2.1.1 Interviewmetode

Som interviewmetode benyttes det delvist strukturerende interviews i form af en interviewguide, der er fremsendt forinden mødet, dog med mulighed for at afvige herfra. Interviewguiden er anvendt til at strukturere retningen af interviewet samt muliggøre en konklusion på tværs af de afholdte interviews. De på forhånd udarbejdede spørgsmål i interviewguiden tager udgangspunkt i den erhvervede viden, der er opnået i takt med besvarelsen af afhandlingens undersøgelsesspørgsmål i de enkelte kapitler. Formålet med det delvist strukturerede interview er, at nye informationer og synsvinkler kommer til kendskab i takt med interviewets udvikling (Andersen 2013).

Fordelen ved det delvist strukturerende interview er, at vi ikke er låst i faste spørgsmål og faste svarmuligheder, som det ville være tilfældet med et spørgeskema. Derfor giver denne interviewmetode mulighed for at få uddybende svar eller mulighed for at stille yderligere spørgsmål, hvis dette skulle være relevant i forhold til besvarelse af afhandlingens problemformulering.

Ulemperne ved denne form for dataindsamling er, at udvælgelse af respondenter er foretaget ud fra en subjektiv selektering. Endvidere kan besvarelserne til spørgsmålene medføre at der bruges tid på emner, der ikke anses for væsentlige for afhandlingen samt at der fremgives subjektive holdninger.

Der er afholdt tre interviews, der har til formål at undersøge virkeligheden holdt op imod den tilegnede viden i afhandlingens kapitler 4-7. De interviewede er Erhvervsstyrelsen, aktieanalytiker hos Sydbank samt kreditvurderer hos Danske Bank. Respondenterne er udvalgt til interview på baggrund af deres professionelle erfaring, arbejdsområder samt deres rolle som primær regnskabsbruger ifølge den teoretiske definition. De afholdte interviews vurderes at være pålidelig empiri grundet udvælgelsen af

respondenterne på baggrund af deres profil. Dermed vurderes empirien at danne et pålideligt grundlag for en analyse af regnskabsbruger informationsbehov.

Interviews er afholdt op til den 24. april 2017.

3.2.1.2 Udvalgelse af årsrapporter

For analyse af udviklingen i årsrapportens længde er anvendt danske selskaber, der aflægger årsrapport efter IFRS noteret i OMXC20 Cap. Som det fremgår af afhandlingens problemafgrænsning er årsrapporter aflagt af finansielle virksomheder fravalgt. Indsamlingen af årsrapporter er valgt med udgangspunkt i et 12-årigt perspektiv, hvorfor der er indhentet årsrapporter aflagt for regnskabsperioder 2005 (2004/05) – 2016 (2015/16). Regnskabsåret 2005 som startperiode er valgt grundet lovkrav for danske børsnoterede selskaber, der først blev underlagt IFRS herfra. Herudover er selskaber, som i perioden er blevet børsnoteret fravalgt således, at analysegrundlaget er det samme for alle selskaberne der analyseres. Populationen ender derfor med at omfatte 10 selskaber med udgangspunkt i de valgte afgrænsninger og argumenter.

Fordelen ved anvendelse af data under nærværende afgrænsning er dermed at analysegrundlagets reliabilitet og validitet sikres.

Ulempen ved nærværende afgrænsninger er, at det giver en relativ begrænset periode, der ligger til grunde for analysen af årsrapporternes længde. Dog har analysen vist tilstrækkelige tendenser, at kunne drage konklusioner på baggrund af til understøttelse af afhandlingens formål.

Analysen har til formål at danne grundlag for den nationale udvikling i årsrapporten og årsagerne hertil. Dette vil sammenholdes med de internationale årssager til årsrapportens udvikling. Ligeledes vil det ligge til grunde for den videre analyse af forbedringsområder og initiativer.

Indsamlingen af årsrapporter er stoppet den 26. marts 2017, hvorfor analysen tager udgangspunkt i årsrapporter offentliggjort før denne skæringsdato.

3.2.2 Sekundær

I afhandlingen er anvendt sekundære data i form af allerede eksisterende litteratur og empiri, herunder bøger, videnskabelige artikler, projekter og rapporter udarbejdet af selskaber og organisationer (Andersen 2013).

Data i form af teori omkring årsrapporten vil anvendes til analyse af det primære formål med årsrapporten. Hvilket ligeledes vil ligge til grunde for opgavens teoretiske udgangspunkt. Ydermere vil der kritisk

sammenholdes rapporter og litteratur omkring begreberne information overload og cutting clutter med det formål at analysere afhandlingens undersøgelsesspørgsmål. Igangværende og implementerede projekter til imødekommelse af information overload, i form af data fra organisationers rapporter samt regnskabsstandarder, vil ligge til grunde for en analyse af konsekvenser på årsrapporten.

Fordelene ved sekundær data er adgangen til store mængder af tidligere forskning på nærværende problemstilling. Ulemperne er dog, at sekundær data kan inkludere subjektivitet. Informationssøgningen er dog løbende vurderet for reliabilitet og validitet, og herunder er udelukkende anvendt anerkendte videnskabelige kilder samt rapporter udarbejdet af anerkendte organisationer, der er centrale for nærværende problemstilling.

Der er anvendt en skæringsdato for informationssøgningen den 5. maj 2017, således at efterfølgende begivenheder ikke vil være medtaget i indeværende afhandling.

3.3 Disposition

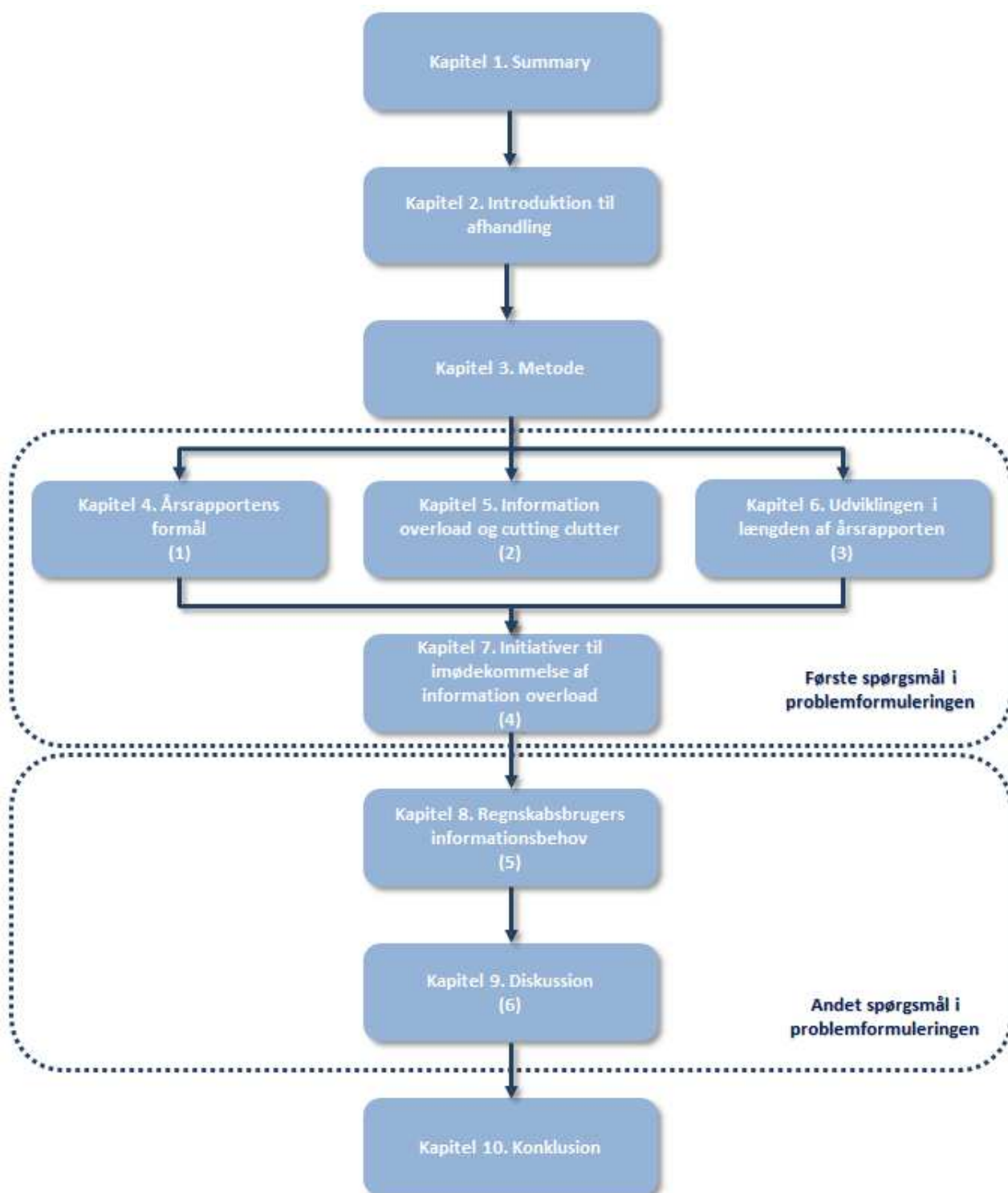
Nedenstående figur 3.1 illustrerer den disposition, som opgaven vil følge for besvarelse af ovenstående problemformulering og undersøgelsesspørgsmål. Der vil under hvert kapitel i afhandlingen gives en introduktion til hvert afsnit, herunder begrundelse for valg af undersøgelsesspørgsmål og hvorledes hvert undersøgelsesspørgsmål søges besvaret ved valg af data.

Kapitel 4 - 9 søger hvert at besvare undersøgelsesspørgsmålene 1 - 6 som illustreret i nedenstående figur i pendarentes. Dette bliver ligeledes illustreret, ved baren til højre der igennem hele afhandlingen vil visualiserer, hvor i opgaven læser befinder sig og hvilket undersøgelsesspørgsmål der søges besvaret.

Kapitlerne 4 - 6 vil ligge fundamentet for den diagnosticerende analyse af nærværende problemstilling, og identificerer problematikkerne relateret hertil. Kapitel 7 har til hensigt at analysere implementerede og fremtidige initiativer til at imødekomme nærværende problemstilling. Kapitel 4 – 7 søger at besvare undersøgelsesspørgsmål 1 - 4 og første spørgsmål i problemformuleringen.

Kapitel 8 vil sammenholde den tilegnede viden i kapitel 4 – 7 med virkeligheden, i form af interview med de primære regnskabsbrugere. Kapitel 9 har til formål at samle diskussionen af de væsentligste problemstillinger iagttaget i de foregående kapitler, og tage kritisk stillingtagen til regnskabsbrugers egentlige behov sammenholdt med de nuværende initiativer. Kapitel 8 og 9 søger at besvare henholdsvis undersøgelsesspørgsmål 5 og 6, og derigennem andet spørgsmål i problemformuleringen.

Kapitel 9 vil afslutningsvis give eventuelle forbedringsforslag til standardudsteder og regulator for, hvorledes regnskabsbrugers informationsbehov bedre kan tilgodeses.

Figur 3.1 Opgavens struktur. Egen tilvirkning.

4 Årsrapportens formål

1. Hvad er de primære formål med årsrapporten?

Nærværende kapitel har til formål at ligge det grundlæggende teoretiske fundament for afhandlingens øvrige kapitler. Principal - agent teorien belyser den centrale problemstilling ved asymmetrisk information mellem virksomhed og aktionærer, som følge af adskillelse deraf. Det vurderes derfor centralt for belysning af afhandlingens problemstilling, at synliggøre de problematikker, der er forbundet med asymmetrisk information.

Kapitlet søger at besvare ovenstående underspørgsmål ved indledningsvist at belyse principal - agent forholdet. Dernæst følger en redegørelse af, hvilke regnskabsbrugere årsrapporten henvender sig til med henblik på at identificere årsrapportens primære regnskabsbrugere. Afslutningsvist følger en redegørelse af de overordnede krav til årsrapportens indhold for børsnoterede selskaber i Danmark med udgangspunkt i IAS 1 *Præsentation af årsregnskaber* samt de yderligere danske krav efter årsregnskabsloven (ÅRL). Heraf findes det endvidere relevant at inddrage *Begrebsramme for udarbejdelse og præsentation af årsregnskaber*, da årsrapportens formål skal ses i sammenhæng dermed.

Årsregnskabet anvendes som betegnelse for rapportering af alle de finansielle data i form af resultatopgørelse, anden totalindkomst, balance og noter. Årsrapporten anvendes som begreb for alle oplysninger, der medtages i den finansielle rapportering, herunder årsregnskabet, ledelsesberetningen, erklæringer og finansielle nøgletal.

4.1 Asymmetrisk information

Principal - agent forholdet opstår som følge af en relation mellem to parter. Relationen opstår, hvor en part (principalen) uddelegerer udførelsen af en given opgave til en anden part (agenten). Heri har principalen et ønske om, at agenten udfører opgaver tilfredsstillende, hvorimod agenten skal have et tilstrækkeligt incitament til, at udføre opgaven i overensstemmelse med principalens ønsker (Gardner 2003). Teoriens udgangspunkt er, at agenten handler rationelt, hvorfor agenten vil maksimere sin egen nytte ved at yde mindst muligt for, at opnå så høj nytte som muligt. Dette ved principalen, hvorfor principalen har behov for at overvåge agenten ved at indgå kontrakter (Gardner 2003).

Principal - agent problemstillingen bliver belyst i Akerlof's artikel fra 1970 med titlen "*Market for Lemons*", der udtrykker problematikken vedrørende asymmetrisk information. Akerlof bruger som eksempel det brugte bilmarked, hvor "*lemons*" relaterer sig til dårlige biler. En ny bil kan både være en god bil eller en "*lemon*", hvilket ligeledes gør sig gældende ved brugte biler. Asymmetrisk information opstår som følge af, at køber ikke ved, om han køber en god bil eller en "*lemon*". Først efter en given periode vil køber være i stand til at vurdere, hvorvidt købet var en god bil eller en "*lemon*". Asymmetrisk information opstår ifølge Akerlof når sælger af den brugte bil har bedre information om bilens kvalitet end køber, og sælger derfor med større sandsynlighed kan vurdere om bilen er en "*lemon*" (Akerlof 1970). Teorien redegør endvidere for, at de dårlige biler med tiden vil udrydde de gode biler, og marked vil gå i stå. For at undgå dette vil det være nødvendigt at indgå kontrakter, hvorved den asymmetriske information vil mindskes (Akerlof 1970).

4.2 Årsrapportens interesser for børsnoterede selskaber i Danmark

Begrebsramme for udarbejdelse og præsentation af årsregnskaber blev udsendt af IASB i år 1989. Begrebsrammen skal understøtte fortolkning af de standarder IASB udsender, men er ikke en egentlig standard.

Ses der på begrebsrammens definition af interesser, står der i denne årsregnskabet formål samt årsregnskabet regnskabsbrugere beskrevet.

Af begrebsrammens pkt. 6 defineres, at årsregnskaber aflagt til offentlighedens brug skal rette sig mod informationsbehovet hos en bred kreds af regnskabsbrugere. Årsregnskabet skal derfor udarbejdes og præsenteres ud fra disse regnskabsbrugeres informationsbehov.

Regnskabsbrugere omfatter efter begrebsrammen følgende:

- Investorer
- Ansatte
- Långivere
- Leverandører og andre kreditorer
- Kunder
- Offentlige myndigheder
- Offentligheden

Begrebsrammen pkt. 10 definerer endvidere følgende:

” ... Eftersom investorer stiller risikovillig kapital til rådighed for virksomheden, vil årsregnskaber, som opfylder investorernes behov, også opfylde de fleste af behovene hos de andre regnskabsbrugere.”

Investorer defineres i begrebsrammen pkt. 9.a, hvoraf fremgår at investorer, er indskydere af risikovillig kapital samt deres rådgivere, som har interesse i risikoen af investeringen samt afkastet deraf. Disse regnskabsbrugere har behov for information til at understøtte deres beslutninger om, hvorvidt de skal købe, beholde eller sælge kapitalandele. Ligeledes har aktionærerne denne interesse for information for, at kunne vurdere virksomhedens evne til at udlodde udbytte.

4.3 Overordnede krav til årsregnskabet for danske børsnoterede selskaber

4.3.1 Generelle krav ifølge IAS 1 og ÅRL

Årsregnskabets formål er ifølge IAS 1, at give et retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling, indtjening og pengestrømme, der skal være til nytte for en bred kreds af regnskabsbrugere ved deres økonomiske beslutningstagning (IASB 2017b, pkt. 9, pkt. 15). Begrebsrammen redegør ligeledes for årsregnskabets formål, er at give information om virksomhedens finansielle stilling, indtjening samt ændringer i virksomhedens finansielle stilling. Ligeledes fremgår, at disse informationer sammen med noteoplysningerne skal hjælpe regnskabsbruger til at forudsige virksomhedens fremtidige pengestrømme og sikkerheden derfor (IASB 2017b, pkt. 9).

Børsnoterede selskaber i Danmark skal anvende EU-kommissionens godkendte internationale regnskabsstandarder (IFRS) ved regnskabsaflæggelse. Dertil oplistes supplerende krav efter ÅRL, som danske børsnoterede virksomheder skal overholde ved regnskabsaflæggelse jf. IFRS-bekendtgørelsen (PwC 2017b).

I IAS 1, pkt. 10 oplistes krav til præsentation af årsregnskaber, retningslinjer for strukturen samt minimumskrav til årsrapportens indhold:

- Balance ved regnskabsårets afslutning.
- Resultatopgørelse samt opgørelse over anden totalindkomst.
- Egenkapitalopgørelse for regnskabsåret.
- Pengestrømsopgørelse for regnskabsåret.
- Noter der indeholder væsentlig anvendt regnskabspraksis samt anden forklarende information.

- Sammenligningstal fra det forrige regnskabsår.
- En opgørelse af virksomhedens finansielle stilling ved starten af regnskabsåret såfremt virksomheden har ændret regnskabspraksis, foretaget tilpasninger af poster med tilbagevirkende kraft eller omklassificeringer af poster i årsregnskabet.

IAS 1 stiller ikke direkte krav til præsentation af en ledelsesberetning eller andre beretninger, men nævner blot jf. IAS 1, pkt. 13 samt IAS 1, pkt. 14, at virksomheden kan præsentere en ledelsesberetning eller øvrige beretninger, og angiver endvidere at sådanne beretninger ligger udenfor IFRS-standardernes anvendelsesområde.

Danske børsnoterede selskaber er derimod omfattet af supplerende krav i ÅRL's bestemmelser for virksomheder i regnskabsklasse D. Disse krav omfatter:

- Ledespåtegning
- Revisionspåtegning
- Ledelsesberetning
- Frivillige supplerende beretninger

I ÅRL § 9, stk. 3 angives at ledelsen i danske børsnoterede virksomheder i ledespåtegningen skal erklære, hvorvidt ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i virksomhedens samt koncernens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat, virksomhedens finansielle stilling samt den finansielle stilling for koncernen som helhed. Ydermere skal ledelsen erklære om ledelsesberetningen redegør for væsentlige risici og usikkerheder, som virksomheden eller koncernen står overfor. Endeligt skal ledespåtegningen indeholde navn og funktion fra hvert enkelt medlem af de ansvarlige ledelsesorganer.

Krav til ledelsesberetningen følger af en række bestemmelser i ÅRL § 99, 100, 101, 107 og 107a-c. Ledelsesberetningen skal blandt andet indeholde beskrivelse af hovedaktivitet, virksomhedens forventede udvikling, særlige risici samt oversigt over femårs nøgletal. Ledelsesberetningen skal ligeledes indeholde redegørelse for samfundsansvar, redegørelse for det underrepræsenterede køn samt oplysning om virksomhedsledelse.

Supplerende beretninger er ikke et krav i ÅRL, men derimod frivilligt. Supplerende beretninger kan omfatte redegørelse af virksomhedens sociale ansvar, videnregnskab og medarbejderforhold samt virksomhedens etiske målsætninger.

4.3.2 Begrebsrammens kvalitative kriterier

Årsregnskabet grundlæggende forudsætninger for at give information om virksomhedens finansielle stilling, indtjening og ændringer i den finansielle stilling til nytte for regnskabsbruger bygger på begrebsrammens fire kvalitative kriterier, hvorfor årsrapporten skal ses i sammenhæng dermed (IASB 2011: pkt. 24).

De fire kvalitative kriterier er:

- Forståelighed
- Relevans
- Pålidelighed
- Sammenlignelighed

Ved forståelighed menes i henhold til begrebsrammens pkt. 25, at årsregnskabet skal være forståeligt for regnskabsbruger. Heraf forudsættes at regnskabsbruger har et rimeligt kendskab til forretningsmæssige, økonomiske samt regnskabsmæssige forhold når regnskabet læses med omhu. Virksomheder må ikke undlade at oplyse om komplekse forhold på grund af, at forholdet kan være vanskeligt at forstå for visse regnskabsbrugere.

Relevans fremgår af begrebsrammens pkt. 26 og relaterer sig til, når informationer har indflydelse på regnskabsbrugeres økonomiske beslutninger i vurderingen af tidligere, aktuelle samt fremtidige begivenheder. Væsentlighed hører under relevanskriteriet, hvoraf relevansen af informationer vurderes ud fra dens karakter og væsentlighed. Det skal herunder vurderes, hvorvidt en informations karakter er relevant for, at regnskabsbruger kan vurdere virksomhedens fremtidsudsigter. Hvorimod når det skal bestemmes, om en information er væsentlig, skal det vurderes om en undladelse eller fejl i årsregnskabet vil, have indflydelse på regnskabsbrugers økonomiske beslutning truffet på baggrund af årsregnskabet. Begrebsrammen redegør endvidere for, at væsentlighedskriteriet fungerer som et niveau eller en grænse mere end, at væsentlighedskriteriet skal betragtes som et primært kvalitativt begreb, som oplysningen skal opfylde for at være til brug for regnskabsbruger.

For at årsrapporten kan være pålidelig i henhold til begrebsrammens pkt. 31, skal årsrapporten indeholde informationer, der er frie for fejl og væsentlige mangler, og som regnskabsbruger kan stole på, at den pågældende information indeholder det, den antyder, eller med rimelighed må forventes at indeholde.

Der opstilles endvidere en række kriterier for at årsrapporten er pålidelig. Herunder at årsrapporten skal give en troværdig præsentation af virksomhedens økonomiske forhold samt give indhold frem for formalia. Endvidere skal informationen være neutral, således at skøn ikke ansættes for højt eller lavt. Endeligt skal

der udvises forsigtighed ved udarbejdelse af årsrapporten, hvoraf den skal være uden fejl eller undladelser samt være fuldstændig indenfor rammerne af væsentlighed og omkostninger.

Ved sammenlignelighed i henhold til begrebsrammens pkt. 39-42, skal det være muligt for regnskabsbruger at sammenligne årsregnskaber fra forskellige virksomheder samt årsregnskaber fra samme virksomhed. Begrebsrammen redegør endvidere for, at det er vigtigt at virksomheden i anvendt regnskabs praksis gør regnskabsbruger opmærksom på, hvilken anvendt regnskabspraksis, der anvendes ved udarbejdelse, hvilke ændringer der har været samt effekten af ændringerne. Pkt. 41 redegør endvidere for, at anvendt regnskabspraksis på grundlag af sammenlignelighed, ikke skal skygge for relevans og pålidelighed, således at anvendt regnskabspraksis skal ændres, når der findes mere relevante og pålideligt alternativer. Afslutningsvist indebærer sammenlignelighed, at virksomheden skal oplyse sammenligningstal således, at regnskabsbruger kan sammenligne virksomhedens finansielle stilling, indtjening samt ændringer deri.

4.4 Analyse af årsrapportens formål

De tre indledende forhold; asymmetrisk information, årsrapportens interessenter samt årsrapportens krav vil herefter vil blive analyseret med udgangspunkt i årsrapportens formål.

4.4.1 Årsrapportens formål

Principal - agent problemstillingen opstår som følge af adskillelse mellem ejer og ledelse, hvilket primært ses ved børsnoterede selskaber, hvor ledelsen ikke er ejer af virksomheden. Ses teorien i sammenhæng dermed, er investorerne principaler og selskabets ledelse er agent. Teorien redegør derfor for, hvordan ejerne kan sikre sig, at ledelsen handler i investorernes interesser.

Asymmetrisk information opstår i ovennævnte problemstilling, hvor der er adskillelse mellem ejerskab og ledelse, idet investorerne reelt ikke kan vurdere, hvorvidt ledelsen handler under hensyn til investorernes behov (Akerlof 1970). Investorerne ved derfor teoretisk set ikke, om de investerer i en "lemon", eftersom de ikke ved, hvorledes ledelsen vil forvalte investorernes kapital (Akerlof 1970).

Agenten herunder virksomhedens ledelse varetager ligeledes den daglige drift i virksomheden, hvorfor agenten har mere information om virksomheden end virksomhedens ejere. Det er derfor i dette forhold, at asymmetrisk information opstår. Agenten kan bruge hans viden ved indgåelse af kontrakter, som principalen ikke er i stand til at vurdere, hvorvidt et resultat skyldes agentens indsats eller andre forhold (Gardner 2003). Den asymmetriske information gør derfor, at agenten vil have mulighed for at handle ud

fra, at optimere egen nytte i strid med principalens ønsker, uden principalen er i stand til at opdage det. Derfor er der et behov fra principalens side om at kontrollere agentens adfærd (Gardner 2003).

For at mindske principal - agent problemstillingen som følge af asymmetrisk information, er der fra lovgivers side udarbejdet reguleringer, der kræver offentliggørelse af informationer til aktionærerne. Da årsregnskabet er et af de vigtigste kommunikationsværktøjer til virksomhedens aktionærer, er der derfor behov for regnskabsregulering for at mindske asymmetrisk information. Årsrapporten skal give information til nytte for investorerne til brug for at vurdere, hvorvidt deres investerede kapital giver afkast, om de skal beholde kapitalandele, investere yderligere eller sælge (IASB 2011, pkt. 9a). Derfor er årsrapporten helt central for at mindske asymmetrisk information, og et af de vigtigste værktøjer for at investorerne kan vurdere, hvorvidt de har investeret i en "lemon".

Principal - agent teorien kan ligeledes ses ud fra forholdet mellem aktionær og revisor, hvoraf revisor anses som agent og aktionær som principal. Forholdet kommer igen til udtryk ved, at virksomhedens aktionærer ikke har mulighed for at kontrollere ledelsens dispositioner, og derfor har behov for at ansætte revisor til dette. Da aktionærerne vælger revisor jf. selskabslovens § 144 på generalforsamlingen til at udføre revision af virksomhedens rapportering, vil dette være med til at mindske den asymmetriske information mellem ledelse og aktionær. Blandt andet derfor kan principal - agent forholdet ses ud fra et komplekst og sammenhængende perspektiv. Revisors påtegning på årsregnskabet vil ikke blot være et stempel til virksomhedens aktionærer på, at årsrapporten er retvisende, men ligeledes et signal til hele samfundet på at virksomhederne aflægger årsrapport i overensstemmelse med lovgivningen. Derfor har øvrige interessenter som kreditorer, medarbejdere, myndigheder og långivere derfor ligeledes et behov for revisor som kontrollant.

Ses der til udviklingen indenfor virksomhedens primære interessenter, skal årsrapporten ligeledes tilgodese investorernes behov som primær målgruppe for årsrapporten (Rose & Mejer 2003).

Traditionelt er de danske virksomheder bygget således op, at de skal tilgodese forskellige interessenter som aktionærer, medarbejdere, kreditorer og samfundet (Rose & Mejer 2003), hvilket endvidere står beskrevet som årsregnskabs brede kreds af interessenter efter begrebsrammens definition (IASB 2011, pkt. 6). Men i og med det danske marked er blevet mere internationaliseret, stiller det også andre krav til danske børsnotede selskaber. Dette kommer blandt andet til udtryk i et større fokus på investorerne, som det ses i USA og England (Rose & Mejer 2003), hvilket medfører et større fokus på, at værdi skabes i fremtiden. Når virksomheden fokuserer på aktionærerne, vil formålet være at maksimere markedsværdien således, at aktionærerne får mest muligt afkast af deres investerede kapital (Rose 2004).

Ses der til andre argumenter indenfor området, ræsonneres der ligeledes for, at det danske samfund befinder sig i en forandringstid som resultat af den finansielle krise og ændrede krav til ansvarlighed (Damgaard & Jepsen 2016b). Dette stiller krav til virksomhedens rapportering om andre forhold end de finansielle oplysninger og dermed et fokus på mange forskellige interessenters behov. Det er derfor som konsekvens af mange faktorer, at virksomheden ikke længere blot kan nøjes med, at oplyse om de har et positivt resultat (Damgaard & Jepsen 2016b), men i stedet skal årsrapporten give oplysninger, der tilgodeser et mere internationaliseret og fremtidsorienteret samfund. Endvidere er en konsekvens af den finansielle krise, at tilliden til virksomhedens rapportering ligeledes faldet (Damgaard & Jepsen 2016a), hvilket resulterer i større krav til virksomhedens rapportering for at tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov.

4.4.2 Årsrapportens interessenter

Alt andet lige er der et stort fokus på investorer som årsregnskabet primære regnskabsbruger. Dette grundet, at begrebsrammen positivt snævrer regnskabsbruger ind til, at investorernes krav dækker de øvrige regnskabsbrugers informationsbehov (IASB 2011, pkt. 10) samt den ovenfor udbredte opfattelse indenfor Corporate Governance litteratur (Rose 2004). Investorer omfatter i begrebsrammens definition investor, der indskyder risikovillig kapital samt rådgivere dertil (IASB 2011, pkt. 9a).

Ses der på andre tilgange indenfor, hvad årsregnskabet primære formål er, anses investorerne ikke kun som årsregnskabet primære regnskabsbruger. Dette begrundes med at virksomheder i en stor del af marked i Europa optager lån til finansiering af driften, hvorledes virksomhedens drift ikke er 100 % egenkapital finansieret (Cascino et al. 2014). Heraf argumenteres for at regnskabet ligeledes bør tilgodese kreditorer og långivere som årsregnskabet primære regnskabsbruger end blot et primært fokus på investorerne (Cascino et al. 2014). Grundet dette vil informationsbehovet således også være forskelligt alt efter, hvilken regnskabsbruger der er tale om (Cascino et al. 2014), hvilket vil resultere i differentierede krav til årsregnskabet formål.

Den brede definition af regnskabsbruger kommer således til udtryk ved, at regnskabsbrugerne er blevet flere, hvilket resulterer i flere krav til mere information (Damgaard & Jepsen 2016a). Regnskabsreguleringen er udviklet for at tilgodese interessenternes informationsbehov (IASB 2011, pkt. 9), men i og med disse bliver flere, resulterer det i forskellige behov til, hvad årsrapportens formål er. Den konsekvens af, at der er forskellige regnskabsbrugere, har betydning for virksomhedens rapportering, der skal imødekomme flere krav til årsrapportens indhold, samtidig med at årsrapporten ifølge begrebsrammen skal være forståelig og relevant (IASB 2011, pkt. 25, pkt. 26). Flere regnskabsbrugere med forskelligt behov

vil alt andet lige give virksomhederne udfordringer med at prioritere og udvælge information (Damgaard & Jepsen 2016b), der bedst tilgodeser informationsbehovet hos den enkelte regnskabsbruger. Dette vil derfor i høj grad afhænge af virksomhedens egen vurdering af, hvilken information de ser som værende information, der understøtter regnskabsbrugers økonomiske beslutningstagning (Damgaard & Jepsen 2016b; IASB 2011). Resultatet af dette kan derfor være grunde til, at regnskabsbruger nu ønsker ændringer i virksomhedens rapportering (FSR 2016), og dermed den øgede opmærksomhed på formålet med årsregnskabet.

Årsrapporten er som ovenfor citeret, virksomhedens kommunikation til investorerne. Derudover skal årsrapporten også tjene som formål til blandt andet offentlige myndigheder og kreditorer (IASB 2011, pkt. 9c, pkt. 9f). Regnskabets formål er derfor forskelligt, alt efter om det er investorer eller kreditorer og långivere, der bruger årsregnskabet (Cascino et al. 2014). Investorerne vil have en interesse i at maksimere aktionærværdien, hvor kreditorer og långivere vil have en interesse i at virksomheden går godt overordnet set (Cascino et al. 2014).

Investorerens behov for information relaterer sig til viden om, hvorvidt deres investering i en virksomhed vil give afkast (Cascino et al. 2014). Derfor kræver investorer primært finansiell information for, at kunne estimere fremtidige pengestrømme og indtjening samt oplysninger om den risiko, der er forbundet dermed (Cascino et al. 2014). Hvorimod långiveres informationsbehov er stærkt afhængige af de regnskabsmæssige oplysninger blandt andet med det formål, at kunne vurdere virksomhedens kreditværdighed (Cascino et al. 2014).

Endvidere redegør begrebsrammen for, at årsregnskabet skal være forståeligt for regnskabsbruger (IASB 2011, pkt. 25). Dette indebærer at regnskabsbruger skal have et rimeligt kendskab til regnskabsvæsen, hvorfor det snævrer regnskabsbruger ind til at omfatte brugere med en vis forståelse for regnskab og de forhold, der gør sig gældende deri. Grundet dette skal virksomhederne ikke undlade at oplyse om komplekse forhold med den betragtning, at regnskabsbruger kan have vanskeligt ved at forstå forholdet (IASB 2011, pkt. 25).

4.4.3 Årsrapportens elementer

Årsrapporten skal foruden overholdelse af IFRS-standarderne overholde supplerende krav efter ÅRL, der tilføjer yderligere krav end de i IFRS påkrævede. Derfor handler virksomhedens rapportering om mere end finansielle oplysninger, som resultatopgørelse, balance og pengestrømsopgørelse, men ligeledes også om et langsigtet fokus på værdiskabelse i et bredt perspektiv (Damgaard & Jepsen 2016a).

Af IAS 1, pkt. 10 følger et minimumskrav blandt andet, at noter skal indeholde væsentlig information om anvendt regnskabspraksis samt dertil forklarende information (IASB 2017g). Dette resulterer i, at virksomheden står tilbage med en betragtning af, hvad der anses for væsentlig anvendt regnskabspraksis for regnskabsbruger, hvilket kan være en faktor for at medtage information for en sikkerhedsskyld (Jørgensen & Boesen 2012). Samtidig med dette kan der være en tendens til, at virksomheder bruger tjeklister for at medtage alle oplysninger, som er påkrævet af reguleringerne. Resultatet af dette kan medføre, at der medtages for mange oplysninger, der ikke er relevante eller, at oplysningerne drukner i hinanden, så relevant information bliver overset (Jørgensen & Boesen 2012).

Herunder relaterer væsentlighed sig til relevanskriteriet i begrebsrammen, hvoraf fremgår, at væsentlighed fungerer som en grænse, mere end det skal vurderes kvalitativt (IASB 2011: pkt. 26). Derfor skal virksomheden ved vurdering af, om en oplysning er relevant for regnskabsbrugers økonomiske beslutningstagning, tage stilling til om oplysningen er væsentlig baseret på den beløbsmæssige størrelse, som oplysningen knytter sig til. Heri frasorteres altså væsentlighed, der primært med udgangspunkt i om oplysningen kvalitativt ville understøtte regnskabsbruger informationsbehov.

Som nævnt tidligere skal danaske børsnoterede selskaber foruden kravene, der følger af reguleringerne også overholde supplerende bestemmelser i ÅRL. Dette indebærer blandt andet ledelsesberetningen, hvoraf fremgår en række bestemmelser og emneområder, der tilføjer årsrapporten andet formål end den finansielle rapportering (Damgaard & Jepsen 2016a). Der skal herunder oplyses om den vækst virksomheden skaber, men også oplysninger om bæredygtighed samt mangfoldigheden i ledelsen (Karnov 2017). Formålet med oplysninger om CSR og Corporate Governance i virksomhedens ledelsesberetning kan ses i sammenhæng med principal-agent forholdet. Bestemmelserne i ÅRL medfører blandt andet at asymmetrisk information mellem virksomhed og aktionær mindskes (Gardner 2003), grundet aktionærerne får information, som fra lovgivers side er fundet nødvendigt for at øge tilliden mellem virksomhed og aktionær. Der har derfor været et behov for rapportering omkring ledelsesberetningens indhold i årsrapporten, som følge af et behov for at mindske asymmetriske information mellem aktionær og ledelse.

Foruden ovenstående er et vigtigt formål med årsrapportens ledelsesberetning endvidere at fokusere på, hvordan virksomheden prioriterer at investere. Herunder hvorledes virksomheden er stillet for at imødegå de udfordringer og muligheder, der ligger i fremtiden samt, hvordan de risici virksomheden står overfor håndteres (Damgaard & Jepsen 2016a). Et andet argument heri er, at den brede definition af regnskabsbruger medfører, at der både er behov for information om virksomhedens finansielle muligheder og risici, men også økonomiske og sociale muligheder og udfordringer må ses som vigtig information for

regnskabsbruger (Damgaard & Jepsen 2016b) og derfor også et relevant formål med årsrapporten.

4.5 Diskussion

Der er i analysens første afsnit blevet synliggjort forholdet mellem principal - agent set i forhold til virksomhed og aktionær samt aktionær og revisor. Dernæst er årsrapportens primære regnskabsbrugere blevet belyst med udgangspunkt i empiri og teori på området. Afslutningsvist er årsrapportens indhold kort blevet analyseret, med det formål at synliggøre de primære regnskabsbruger informationsbehov. Det ønskes derfor i diskussion at belyse, hvorledes ovenstående kan have indvirkning på årsrapportens formål.

Af principal - agent forholdet er det blevet belyst, hvorfor behovet for en årsrapport opstår, hvilket grundlæggende er for at mindske asymmetrisk information (Akerlof 1970). Grundet dette fokus med virksomhedens aktionærer som den primære grund til virksomhedens rapportering gør, at ejerne og dermed investorerne vil anses som den primære regnskabsbruger. Forholdet belyses ligeledes i begrebsrammen, der positivt definerer investorerne som primær regnskabsbruger (IASB 2011). Ses principal - agent forholdet derimod, hvor revisor agerer som agent for aktionærene vil årsrapporten tjene andre formål end blot et fokus på investorerne. Dette grundet den brede kreds af regnskabsbrugeres ønske om, at virksomheden agerer efter lovens bestemmelser, og er til bred nytte for samfundet. Kreditorer, långivere, myndigheder og ansatte har derfor ligeledes en interesse i, at årsrapporten er retvisende og derfor tilgodeses mange andre samfundskrav end blot information om de finansielle oplysninger.

At årsrapporten har flere interessenter end investorerne redegør begrebsrammen dog også for (IASB 2011), hvorfor virksomheden således også skal rapportere til deres informationsbehov. Det må derfor forventes, at årsrapporten stadig tjener som formål til en bred kreds af regnskabsbrugere for at skabe tillid til virksomheden og dens rapportering. Udviklingen af regnskabsreguleringer og øvrig lovgivning, der medfører flere krav til virksomhedens rapportering, må derfor ses i lyset af et behov for at mindske asymmetrisk information. Denne betingelse kan endvidere ses i henhold til virksomhedens ønske om, at årsrapporten overholder al lovgivning for ikke at stå i dårligt lys til samfundet generelt, investorer, kreditorer medvidere.

Af internationaliseringen, der har været med til at virksomhederne i dag har en bredere kreds af regnskabsbrugere, der efterspørger forskellige oplysninger, medfører at virksomheden har differentierede informationsbehov, der skal tilgodeses (Damgaard & Jepsen 2016b). Dette kan derfor være årsag til, at den asymmetriske information stiger og dermed årsag til årsrapportens mange forskelligartede formål. Heri menes, at årsrapporten ikke blot indeholder oplysninger om finansiell information, men også har til formål

at oplyse om blandt andet CSR og ledelsens mangfoldighed som følge af ÅRLs bestemmelser. Dette formål kan derfor for nogle grupper af regnskabsbrugere anses som værende oplysninger, der kan gives i andre rapporter end i sammenhæng med årsregnskabet (Damgaard & Jepsen 2016a). Forholdet kan ligeledes resultere i, at årsrapporten får mange forskellige formål, der kan indebære, at nogle forhold bliver skygget i andre forhold samt at enkelte områder ikke afdækkes tiltrækkeligt.

På trods af dette benævnes i begrebsrammen, at det formodes, at regnskabsbruger har et rimeligt kendskab til regnskabsvæsen (IASB 2011, pkt. 25), hvorfor det formentlig vil give en vis afgrænsning af regnskabsbruger. Hvis det dertil tilføjes at regnskabsaflægger ikke skal undlade at oplyse om komplekse forhold (IASB 2011, pkt. 25), må det alt andet lige give en begrænsning hos visse interessenter i at forstå årsrapporten til fulde. Det kan dog bemærkes, at den brede kreds af regnskabsbrugere ikke alle vil have en interesse i oplysninger om regnskabsmæssige forhold, men i stedet en interesse i eksempelvis virksomhedens miljøforhold.

På baggrund af ovenstående forhold redegør begrebsrammen således for en bred kreds af regnskabsbrugere. Grundet den yderligere anvendte empiri som ovenfor analyseret, vil afhandlingen således tage afsæt i en mere snæver definition af regnskabsbruger. Dette forhold tydeliggøres af, at investor, der indskyder risikovillig kapital positivt antydes som en primær regnskabsbruger. Endvidere anses kreditrådgiver som en primær regnskabsbruger grundet et marked i Europa, der ikke er 100 % egenkapital finansieret, og sidst anses offentlige myndigheder som en primær regnskabsbruger grundet deres kontrolfunktion af årsrapporten for at mindske asymmetrisk information mellem virksomhed og aktionærer.

4.6 Delkonklusion

Det er fundet af indeværende kapitel, at årsrapportens formål er at give et retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling, indtjening og pengestrømme til en bred kreds af regnskabsbrugere. Dette skal aflægges med præsentation af balance, resultatopgørelse, anden totalindkomstopgørelse, egenkapitalopgørelsen, pengestrømsopgørelse, noter, sammenligningstal samt opgørelse i tilfælde af ændret regnskabspraksis, tilpasning eller omklassificering. Disse krav er reguleret af IFRS, hvortil den danske årsregnskabslov tilføjer yderligere krav til årsrapporten for at imødekomme årsrapportens formål. ÅRL indeholder krav om ledelsespåtegning, revisorpåtegning og ledelsesberetning, hvortil der kan vælges yderligere frivillige supplerende beretninger.

Årsrapporten skal ligeledes ses som et behov for at mindske asymmetrisk information mellem virksomhed og aktionær. Grundet dette er indført reguleringer og lovgivning, som årsrapporten skal overholde samt revisor som kontrollant for virksomhedens aktionærer og samfund skal sikre. I den sammenhæng anses offentlige myndigheder i form af kontrol af regnskaber ligeledes som en regnskabsbruger i relation til at mindske asymmetrisk information, og dermed tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov.

Regnskabsbruger defineres i begrebsrammen som en bred kreds af brugere, men fremhæver positivt investorer som værende en interessent, der dækker de øvrige regnskabsbrugers informationsbehov. Herudover er fundet i anden empiri, at kreditrådgivere, grundet samfundets opbygning, ligeledes er årsrapportens primære regnskabsbruger.

5 Information overload og cutting clutter

2. Hvilke problematikker forårsager information overload og clutter i årsrapporten?

Foregående afsnit konkluderede på årsrapportens primære formål samt årsrapportens primære regnskabsbrugere for identificering af, hvilken primære information der skal inkluderes i årsrapporten for, at tilgodese de primære regnskabsbrugere.

Begreberne information overload og clutter er meget omtalte i diskussioner omkring årsrapporten og årsrapportens længde, eksempelvis i artiklen "Louder than words" (FRC 2009). Det vurderes derfor essentielt for undersøgelsen af nærværende problemformulering at opnå en forståelse for problematikker og løsningsmuligheder herfor. Dette vil ligge til grund for en analyse af begrebernes påvirkning på årsrapporten, sammenhold med årsrapportens primære formål, identificeret i kapitel 4.

Nærværende kapitel søger, at besvare ovenstående undersøgelsesspørgsmål ved indledningsvis at undersøge udviklingen i længden af britiske børsnoterede selskabernes årsrapporter, da der er set en væsentlig udvikling herfor som blandt andet undersøgt af Deloitte (Deloitte 2016). Dernæst vil begrebet information overload analyseres, herunder hvilke forhold der forårsager information overload, problematikker relateret dertil samt løsningsmuligheder herfor. Herefter vil der foretages en analyse af begrebet clutter i forbindelse med den øgede mængde af information, der medtages i årsrapporten, og hvorledes begrebet "cutting clutter" kan imødekomme dette.

5.1 Udviklingen i omfanget af årsrapporten

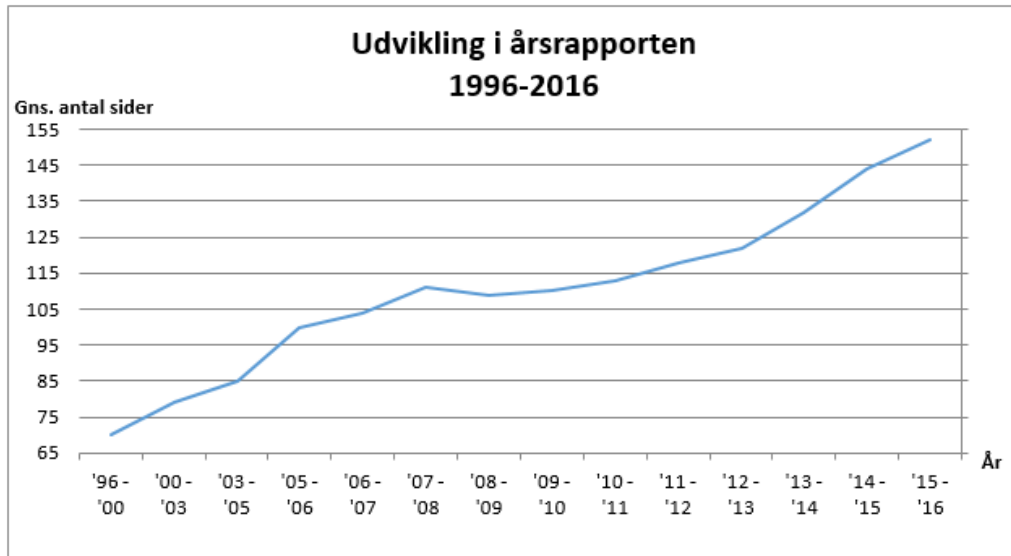
Der er set en tydelig tendens i Storbritannien, til at børsnoterede selskabers årsrapporter er steget i længde. Børsnoterede selskaber i Storbritannien aflægger regnskab efter IFRS i lighed med danske børsnoterede selskaber. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt at anvende en analyse af udviklingen i længden af britiske børsnoterede selskabers årsrapporter, til analyse af den generelle udvikling i længden af årsrapporter for børsnoterede selskaber aflagt under IFRS.

5.1.1 Udviklingen i længden af britiske børsnoterede selskabers årsrapporter

Deloitte i Storbritannien foretager årligt en undersøgelse af 100 britiske børsnoterede selskabers årsrapporter (Deloitte 2016). Rapporten har til formål at belyse forbedringsmuligheder samt best practice i årsrapporten for at forbedre den finansielle rapportering. Rapporten undersøger primært konsekvenserne af ændringer i reguleringer, tendenser og informationsbehov. Ligeledes fokuseres årligt på specifikt udviklingen i årsrapporternes sideantal for, at give et overblik over tendensen i udviklingen i de britiske selskabers årsrapporter. Rapporten vurderes hensigtsmæssigt at anvende i forbindelse med undersøgelse af nærværende problemstilling, da denne undersøger børsnoterede selskaber underlagt IFRS, i lighed med nærværende afhandling. Børsnoterede selskaber der aflægger årsrapporter under IFRS i Storbritannien, er dog ligeledes UK GAAP, der vil afgrænses fra i analysen.

Ligeledes ses, at der i Storbritannien er set en særdeles stor stigning i sideantallene for børsnoterede selskabers årsrapporter. Rapporten undersøger selskaber der aflægger regnskab efter IFRS, og er dermed særdeles relevant for den videre forskning af nærværende problemfelt. Der tages dog i analysen forbehold for national lovgivning, der har indflydelse på stigningen i sideantallet udelukkende for engelske selskaber, og dermed ikke vil have en effekt på udviklingen i danske børsnoterede selskabers årsrapporter.

Deloitte sammenligner årsrapporterne for perioden 1996 til 2016 og udviklingen i sideantal herfor. Dette har vist en støt stigning i antal sider fra et gennemsnitligt antal på 70 sider i 1996 til et gennemsnitligt antal på 152 sider i 2016, som illustreret i nedenstående figur. Britiske børsnoterede selskabers årsrapporter er dermed ifølge rapporten steget i gennemsnit med 82 sider fra 1996 til 2016, og er dermed en stigning på hele 117 % af den oprindelige længde. Rapporten viser desuden at alene i fra 2015 til 2016, er årsrapporterne i gennemsnit steget med 8 sider. Siderne fordeler sig i årsrapporterne på gennemsnitligt 5 sider yderligere til regnskab og noter samt 3 sider yderligere til øvrige oplysninger. Rapporten belyser, at det udelukkende er i mellem 2008 til 2009, at der er set en nedgang i sideantallet med gennemsnitligt 2 sider. Alle øvrige perioder har set en stigning i gennemsnitligt antal sider på op mod 15 sider per år.

Figur 5.1. Gennemsnitlig udvikling i antal sider i årsrapporten. Egen tilvirkning (Deloitte 2016)

Ansaret for stigningen i sideantallet redegøres for at skyldes flere tendenser. Den primære udvikling i regnskab og noter mellem 2015 og 2016 tildeles nye reguleringer fra UK Company Law, der forårsagede en stigning på gennemsnitligt 3 sider ud af de i alt 5 siders gennemsnitlige stigning, og har dermed kun en indflydelse på længden af selskaber, der aflægges regnskab i Storbritannien. De øvrige ekstra sider tildeles øgede oplysningskrav forårsaget af de nye IFRS reguleringer; IFRS 9, IFRS 15 samt IFRS 16. Virksomheder har herfor skulle oplyse omkring konsekvenserne af de nye reguleringer på årsregnskabet og dermed bidraget til flere oplysninger i årsrapporten, der har indflydelse på sideantallene de år, hvor reguleringerne implementeres.

5.1.2. Information overload i britiske børnoterede selskabers årsrapporter

FRC er en britisk uafhængige organisation, der er ansvarlig for udviklingen af nuværende og nye reguleringer for selskaber i Storbritannien. FRC har udgivet en række rapporter, der undersøger den øgede kompleksitet og mængde af informationer i årsrapporterne, der udgives i Storbritannien.

FRC definerer kompleksitet i årsrapporten som værende finansielle rapporteringer, der er unødvendigt svære at forstå og analysere, og dermed kompromitterer beslutninger truffet på baggrund heraf (FRC 2009).

Dette kan både forårsages af manglende- samt uvæsentlig information. Unødvendigt uforståelige årsrapporter kan ifølge rapporten både forårsages af, at der medtages informationer, der mangler relevans,

og dermed forårsager clutter. Modsat kan det ligeledes forårsages af informationer, der mangler for regnskabslæseren. Begge tendenser tilgodeser dermed ikke årsrapportens primære formål.

Rapporten har lavet en række analyser med henblik på at undersøge regnskabsbrugeres og regnskabsudarbejders forbedringsforslag til årsrapporten. FRC konkluderede herigennem, at det ifølge virksomhederne er en for kompleks opgave at udarbejde den finansielle rapportering. Dog er det ifølge FRC sværere for regnskabsbrugerne at definere, hvor årsrapporten skulle forbedres. Regnskabsbrugerne fandt dog ikke entydigt årsrapporterne for komplekse, da de anvender årsrapporten som et opslagsværk, og dermed kun anvender de afsnit, der er væsentlige for dem. Der var dog overordnet enighed blandt regnskabsbrugerne omkring et behov for højere relevans og bedre kommunikation i årsrapporten generelt (FRC 2009).

5.2 Information overload

Det er ikke et nyt koncept, at læsere er disponeret overfor store mængder af information. Konceptet bliver allerede beskrevet i det første århundrede af retorikeren Seneca, der har udtalt *"The abundance of books is distraction"* (Willcox 2015). Igennem tiderne har udviklingen i teknologi medført en øgning i produktionen af information først med opfindelsen af trykpressen dernæst kopimaskinen og sidst digitalisering. I den anden halvdel af det 20. århundrede ledte udvikling i computere og informationsteknologi til opfindelsen af internettet. Internettet har ledt til, at store mængder af information kan kommunikeres ved en reduceret omkostning hurtigt og til en bred skare af læsere. Information er, dermed blevet nemmere at kommunikere, udvikle og tilgå og dermed ligeledes støt stigende. Allerede i 1755 beskrev filosofen Denis Diderot problematikken forbundet med øgede mængder af information:

"...one can predict that a time will come when it will be almost as difficult to learn anything from books as from the direct study of the whole universe. It will be almost as convenient to search for some bit of truth concealed in nature as it will be to find it hidden away in an immense multitude of bound volumes." (Jeremy Norman and Co 2017)

5.2.1 Information overload generelt

Begrebet information overload blev første gang defineret i 1964 af forfatteren Bertram Gross. Han definerede information overload som værende den situation, hvor mængden af input i et system overstiger

dets behandlingskapacitet. Han beskriver at problemet opstår grundet, at beslutningstagere har en begrænset behandlingskapacitet og når information overload indtræffer, er der dermed risiko for, at der vil ske en reduktion i kvaliteten af beslutninger (Gross 1964).

Begrebet blev ligeledes defineret af forfatteren Alvin Toffler i 1970, hvor han beskrev, at ændringerne i samfundet er større end nogensinde og, hvorvidt mennesker kognitivt kan håndtere denne ændring samt det konstante bombardement af information (Toffler 1970).

Mennesker kan kun behandle en vis mængde information uden, at blive overvældet, og vores system vil begynde at lukke ned, hvis vi bliver overvældet således, at kapaciteten for at absorbere yderligere information vil falde. Hjernen bliver overvældet af information når udbud overstiger kapacitet (Srinivasan 2017).

Dette indtræffer, hvis tiden det tager, at absorbere en mængde information overstiger tiden et menneske har til at træffe en beslutning på baggrund heraf. Information har dermed en positive indflydelse på nøjagtigheden og hastigheden af en beslutning indtil et vis punkt, hvorefter det har en negativ effekt herpå. Efter dette punkt, hvor et individ er disponeret overfor for store mængder information, kan informationen forvirre læseren og påvirke dennes evne til at prioritere informationen. I takt med at information akkumulerer, vil det dermed til sidst have en negativ effekt på nøjagtigheden af beslutninger. Informationers karakteristika har ligeledes en indflydelse på kapacitetsprocessen (Srinivasan 2017).

Informationernes karakteristika har desuden indflydelse på, hvornår punktet for information overload nås (Jackson & Farzaneh 2012). En lang række faktorer kan påvirke graden af information overload samt, hvornår punktet indtræffer, som illustreret i figur 5.2.

Faktorer der påvirker information overload	Kendetegn
Mængde af information	Informationers tilgængelighed og behandlingsbehov
Tilgængelig tid	Situationen
Karakteristika ved information	Informationers kompleksitet, tvetydighed, og usikkerhed
Kvalitet af information	Anvendelighed, relevans og validitet
Karakteristika ved opgaven	Opgavens kompleksitet og struktur
Personlige faktorer	Erfaring, motivation og færdigheder
Kilder til oplysninger	Fremkommelighed og kilder

Figur 5.2. Faktorer der påvirker Information Overload. Egen tilvirkning (Jackson & Farzaneh 2012)

5.2.2 Information overload i årsrapporten

The European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) er et samarbejde mellem organisationer om blandt andet, at bidrage og forbedre IASBs proces for udarbejdelsen af standarder. EFRAG mener, at der er flere problemer i den finansielle rapportering, der bidrager til problemet information overload i årsrapporten, som primært udspringer af problemerne omkring de kvalitative oplysninger i noterne (EFRAG 2012). EFRAG mener at noternes længde øges unødvendigt grundet, at regnskabet i for høj grad anvendes som en compliance checkliste, et middel til at mindske potentielle finansielle katastrofer, at virksomhederne er under tidspres samt besvær ved at anvende væsentlighed i praksis. EFRAG mener at alle disse forhold gør noterne unødigt lange og komplekse, og ikke længere tjener formålet som fodnoter til det primære årsregnskab. Ydermere pointerer FRC at årsag til information overload i den finansielle rapportering ligeledes skyldes en konstant vækst i oplysningskravene i reguleringerne (EFRAG 2012).

Ifølge Hans Hoogervorst, formand for IASB, er mængden af information i årsrapporter, der aflægges efter IFRS steget og fortsat stigende (Hoogervorst 2013). Udvikling skyldes ifølge Hans Hoogervorst ikke at væsentlig information er steget, men at selskaber i højere grad medbringer uvæsentlig information i årsrapporten. Ifølge Hans Hoogervorst er denne øgede mængde af information primært forårsaget af at regnskabsbrugere, regnskabsudarbejdere, revisorer, standardudstedere og øvrige regulatorer kræver informationer medtaget i årsrapporterne blot for at være compliant med reguleringerne. Således sikres at potentiel væsentlig information ikke undlades i årsrapporten, men forårsager dog også ifølge Hans Hoogervorst, at der medtages for meget uvæsentlig information, primært såkaldt boilerplate oplysninger. Dermed produceres der for omfattende finansielle rapporter, hvor uvæsentlig information kan skygge for væsentlig information. Årsrapporterne bliver dermed i for høj grad en compliance øvelse fremfor et instrument til at imødekomme de primære regnskabsbrugeres informationsbehov (Hoogervorst 2013).

Boilerplate er ifølge Investopedia en betegnelse, der dækker over dokumenter, som er karakteriseret ved at være standardiserede, uændrede over tid og mangler originalitet (Investopedia 2017). EY definerer boilerplate som værende information, der er generisk og mangler virksomheds- og situationsspecifikation (EY 2014).

IASB tildeler ansvaret for information overload i årsrapporten alle involverede i udarbejdelsen af årsrapporten herunder regnskabsbrugere, regnskabsudarbejdere, revisorer, standard-udstedere og øvrige regulatorer. Dog har IASB ligeledes identificeret, at det er standardudsteder, der former årsrapporten for de øvrige parter.

IASB identificerer sig selv som den primære ansvarlige for, at skabe information overload i årsrapporten og dermed ligeledes skal være den primære drivkraft for at løse problemet (IASB 2013a).

FRC tildeler ligeledes standardudstedere og regnskabsregulatorers ansvaret grundet den øgede mængde af oplysninger, der kræves medtaget i årsrapporten. De vurderer at problemet opstår grundet, at oplysninger bliver påkrævet oplyst af regnskabsregulatorer, og i den situation vil oplysninger blive medtaget i årsrapporten upåvirket af, hvorvidt oplysningen er væsentlig for regnskabsbruger (FRC 2009).

“ Despite this shared responsibility...the body best placed to take a lead in improving disclosure is the IASB. As a standard-setter, the IASB is responsible for shaping the financial reporting disclosure requirements. The other parties take their lead from those Standards. (IASB 2013a) ”

5.2.3 Metoder for imødekommelse af information overload

FRC pointerer i rapporten ”Louder than words”, at virksomheder tilgodeser en for bred gruppe af regnskabsbrugere i årsrapporten (FRC 2009). Dette mener FRC, at være forårsaget af at standardudstedere og øvrige regulatorer er presset til at imødekomme for mange interessenters behov. Ved at forsøge at tilgodese for mange interessenter er der ifølge FRC en risiko for, at årsrapportens formål kompromitteres således at ingen interessenters behov dækkes fuldt. Det er dermed nødvendigt at fokusere i højere grad på potentielle og nuværende investorers informationsbehov samt disses rådgivere som de primære regnskabsbrugere ifølge FRC. Regnskabsudarbejdere samt standardudstedere bør derfor i højere grad tage stilling til hvordan, hvor og hvornår information kommunikeres til regnskabsbrugere. Derudover mener FRC, at de omfattende oplysningskrav i nuværende reguleringer bør blive revurderes og forbedret for at mindske de nuværende oplysningskrav.

FRC mener, at bedre finansiell rapportering opnås ved en principbaseret tilgang frem for regelbaseret og foreslår at der udstedes guidelines i stedet for regelsæt til effektivisering af årsrapporten. Derudover har de identificeret en række fokusområder, der bør prioriteres. De forhold, der ifølge regnskabsbrugere og FRC bør prioriteres højest på nuværende tidspunkt, er eksempelvis, hvorvidt CSR bør medtages i årsrapporten, da der er risiko for, at det skaber clutter (FRC 2009).

EFRAG mener at måden, hvormed information overload nedbringes i årsrapporten er gennem initiativer fra IASB specifikt i form af et nyt Disclosure Framework. Dette mener EFRAG, at skulle sikre at oplysningskrav udformes på et solidt fundament af principper (EFRAG 2012).

Hans Hoogervorst mener, at det for regnskabsudarbejdere i visse tilfælde kan være nemmere at følge en checkliste og compliance tilgange end at forsøge at lave information mere relevant hjælpsomt, der dermed

er bevirkende til, at årsrapporterne stiger i længden grundet, at blandt andet uvæsentlig information medtages. IASB har som reaktion herpå en plan for at imødekomme problemet gennem ti forskellige initiativer (Hoogervorst 2013). Formanden opdeler IASB's initiativer i kortsigtede (punkt 1-8) og langsigtede (punkt 9-10) projekter:

1. Præcisering af væsentlighedsprincippet i IAS 1. Væsentlighedsbegrebet skal i lige så høj grad relatere sig til, hvilke information der skal medtages i regnskabet som, hvilke der skal ekskluderes og herigennem mindske clutter.
2. Præcisering af væsentlighedsbegrebets anvendelse på hele årsregnskabet og herigennem pointere, at det ikke er nødvendigt at lave noteoplysning på uvæsentlige regnskabslinjer i årsregnskabet.
3. Præcisering af væsentlighedsbegrebet ved brug af standarder og herigennem pointere, at hvis en standard er relevant for årsregnskabet, er alle oplysningskrav ifølge standarden ikke nødvendigvis væsentlige for årsregnskabet.
4. Ændring af et oplysningskrav i IAS 1 således at der ikke længere er en påkrævet rækkefølge for noterne.
5. Tilføjelse af et oplysningskrav i IAS 1 således at virksomheder har større fleksibilitet i, hvor regnskabspraksis oplyses således, at væsentlig regnskabspraksis fremhæves, og mindre væsentlig regnskabspraksis oplyses sidst i årsregnskabet.
6. Tilføjelse af et oplysningskrav omkring afstemning af net-debt til klarhed omkring, hvad der klassificeres som net-debt samt konsolidering af oplysninger herom ét sted i årsregnskabet.
7. Udarbejdelse af undervisningsmateriale samt guide i brugen af væsentlighed til præcisering af, hvad der defineres som væsentlig information.
8. Ved udarbejdelse af nye standarder vil der fokuseres på mindre anvendelse af foreskrivende formuleringer til oplysningskrav således, at vurdering af væsentlighed i højere grad kan anvendes.
9. Erstatning af standarderne IAS 1, IAS 7 og IAS 8 og dermed skabe et nyt disclosure framework.
10. Efter fuldførelse af punkt 9 skal oplysningskrav i alle øvrige reguleringer gennemgås.

5.3 Cutting clutter

Cutting clutter er et begreb, der har fulgt side om side med begrebet information overload i diskussionerne omkring stigningen i årsrapportens længde. Begrebet cutting clutter blev stadfæstet i rapporten "Cutting Clutter" af FRC. Der bliver herigennem sat øget fokus på problematikkerne omkring information overload i den finansielle rapportering forårsaget af begrebet clutter.

Cutting clutter har fået større fokus, der ligeledes understøttes af, at der er givet en regnskabspris netop til TDC's årsrapport for regnskabsåret 2015 grundet fokus på, at årsrapporten er udarbejdet med fokus på at cutte clutter i årsrapporten (PwC 2015).

5.3.1 Clutter generelt

FRC definerer begrebet clutter som værende forårsaget af to problemer i årsrapporten; uvæsentlige oplysninger, der skygger for væsentlige informationer og oplysninger, der forbliver uændret fra år til år. Dette problem relaterer sig ifølge FRC både til noterne og ledelsesberetningen (FRC 2011).

EFRAG anvender en mere snæver definition af clutter som værende et problem i noterne, i de tilfælde uvæsentlig information skygger for væsentlig information (EFRAG 2012).

FRC tildeler flere forhold ansvaret for clutter i årsrapporten. De primært ansvarlige for at skabe clutter identificerer FRC som værende regnskabsudarbejdere. Dog bemærker FRC, at ligeledes standardudstedere og øvrige regulatorer samt revisor og øvrige rådgivere ligeledes bidrager til problemet ved, at have en indvirkning på regnskabsudarbejders proces for udarbejdelse af årsrapporten. FRC vurderer på baggrund heraf, at det vil kræve et samarbejde mellem alle parter at nedbringe clutter i årsrapporten (FRC 2011).

FRC identificerer ligeledes en række forhold i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten, der har indflydelse på at clutter forekommer. Manglende anvendelse af væsentlighed i den finansielle rapportering tillægges størst vægt. FRC pointerer, at manglende anvendelse af væsentlighed vil øge mængden af uvæsentlig og generisk information i årsrapporten. Manglende anvendelse af væsentlighed kan skyldes forkert eller manglende brug af væsentlighedsbegrebet samt frygt for, at regnskabsregulatorer udfordrer manglende oplysninger i den finansielle rapportering (FRC 2011).

EFRAG tillægger primært ansvaret for clutter i regnskabet et generelt problem i oplysningskravene i IFRS der kontinuerligt stiger, og dermed forårsager oplysningerne i årsrapporterne til at stige. EFRAG pointerer, at der har været for stort fokus på indregning og måling og ikke tilstrækkeligt fokus på oplysningskravene i forbindelse med revisionen af standarder. Derudover pointerer EFRAG, at de nuværende reguleringer har omfattende oplysningskrav, og nye reguleringer kun tilføjer flere oplysningskrav (EFRAG 2012).

Det fremgår ligeledes af IAS 1.31, at: *"An entity need not provide a specific disclosure required by an IFRS if the information resulting from that disclosure is not material."* En oplysning er dermed ikke påkrævet i årsrapporten, i så fald den vurderes uvæsentlig for regnskabsbrugere.

5.3.2 Anvendelse af cutting clutter

Ifølge FRC kan clutter i årsrapporten nedbringes gennem to primære initiativer; regnskabsudarbejder skal i højere grad anvende væsentlighed; samt standardudsteder og regulator skal undersøge, hvorledes oplysningskravene løbende øges. Heraf er begrebet cutting clutter opstået. FRC tilskynder dermed, at både regnskabsudarbejder og regnskabsregulatorer skal have fokus på cutting clutter (FRC 2009).

FRC fokuserer ydermere på mere specifikke initiativer for at mindske clutter i årsrapporten. De mener, at ledelsesberetningen skal informere oplysninger klarere og fri for uvæsentlig information. Derudover foreslår de i højere grad, at informationer aggregeres således at informationer medtages i én og samme noteoplysning i regnskabet, hvormed duplikering af informationer undgås. Ydermere tilskynder FRC, at oplysninger i regnskabet kun medtages i de tilfælde, de er påkrævet for dermed at undgå oplysninger, der er uændret fra år til år. Sidst tilskynder FRC at informationer, der ikke er væsentlige i årsrapporten på baggrund af væsentlighedsbegrebet, alternativt flyttes til andre kilder såsom selskabets hjemmeside (FRC 2011).

EFRAG tilskynder cutting clutter gennem en adfærdsændring hos standardudsteder i oplysningskravene i IFRS samt brug af væsentlighed i forbindelse med vurdering af informationer, der skal inkluderes i årsrapporten.

5.4 Analyse

Begrebet information overload defineres teoretisk som værende den situation, hvor mængden af input i et system overstiger dets behandlingskapacitet (Gross 1964) samt et kognitivt problem for mennesket, at håndtere et konstant bombardement af information (Toffler 1970). Problemet omkring information overload grunder i, at mennesker kun kan behandle en vis mængde information (Srinivasan 2017). Information overload indtræffer når tiden det tager, at absorberer en mængde information overstiger tiden, der er til rådighed til at træffe en beslutning på baggrund heraf, hvorefter informationen vil have en negativ påvirkning på en beslutnings nøjagtighed (Srinivasan 2017).

Begrebet information overload vil på baggrund heraf defineres i nærværende afhandling som værende et problem, der har en negativ indvirkning på kvaliteten af en beslutning forårsaget af utilstrækkelig tid til at behandle en mængde information.

Clutter defineres ifølge FRC som værende forårsaget af to problemer i årsrapporten; at uvæsentlige oplysninger skygger for væsentlige informationer og oplysninger, der er uændret fra år til år (FRC 2011).

Formanden for IASB vurderer at årsrapporten i for høj grad anvendes som et compliance værktøj, hvilket er skyld i, at uvæsentlige informationer medtages i årsrapporten i form af boilerplate (Hoogervorst 2013). Begrebet boilerplate er ifølge Investopedia en betegnelse, der dækker over dokumenter, som er karakteriseret ved at være standardiserede, uændrede over tid og mangler originalitet (Investopedia 2017). EY definerer boilerplate som værende information, der er generisk, og mangler virksomheds- og situationsspecifikation (EY 2014).

Begrebet clutter defineres i nærværende afhandling på baggrund heraf, at være uvæsentlig og generisk information i årsrapporten. Boilerplate vurderes på baggrund heraf at være en betegnelse for generisk information, der er uændret fra år til år. Begrebet clutter dækker dermed ligeledes over problematikken boilerplate.

Der er set en tydelig tendens i Storbritannien til, at børsnoterede selskabers årsrapporter er steget i længden, og ligeledes er set en gennemsnitlig stigning på 82 sider i perioden 1996 til 2016. Alene i 2016 er årsrapporten steget gennemsnitligt 5 sider, der ifølge Deloitte skyldes øgede oplysningskrav i de nye IFRS reguleringer; IFRS 9, IFRS 15 samt IFRS 16.

Udviklingen i årsrapportens længde skyldes ifølge formanden for IASB, at der medbringes uvæsentlig information i årsrapporten forårsaget af, at årsrapporten bruges som et compliance værktøj for regnskabsregulatorer (Hoogervorst 2013).

FRC ser information overload som et problem i årsrapporten forårsaget af både manglende- samt uvæsentlig information (FRC 2009), og argumenter for, at problemet ses i både noter og ledelsesberetning (FRC 2011). FRC mener, at problemet blandt andet er udledt af, at regnskabsudarbejdere tilgodeser en for bred gruppe af regnskabsbrugere i årsrapporten (FRC 2009). EFRAG er enig i, at problemet relaterer sig til information overload, men at det primært skyldes udviklingen i mængden af de kvalitative oplysninger i noterne (EFRAG 2012). EFRAG er enig i Hans Hoogervorsts observation, at årsrapporten anvendes som en compliance checkliste (EFRAG 2012). Derudover argumenterer EFRAG for, at der medtages for mange informationer i noterne grundet, at regnskabsudarbejdere er under tidspres, har besvær ved at anvende væsentlighed i praksis samt at standardudsteder konstant øger oplysningskravene i reguleringerne (EFRAG 2012).

FRC vurderer, at clutter i årsrapporten er skyld i en øget mængde af uvæsentlig og generisk information i årsrapporten forårsaget primært af manglende anvendelse af væsentlighed (FRC 2011). EFRAG tillægger primært ansvaret for clutter i regnskabet et generelt problem i oplysningskravene i IFRS forårsaget af, at de nuværende standarder indeholder omfattende oplysningskrav, og nye reguleringer kun tilføjer flere oplysningskrav (EFRAG 2012).

Information overload er defineret som forårsaget af, at læser skal behandle for store mængder information på begrænset tid. Derudover er clutter defineret som værende uvæsentlig og generisk information. Årsrapportens længde er ifølge ovenstående forårsaget primært af, at uvæsentlig information medtages i årsrapporten samt at årsrapporten anvendes som et compliance værktøj for regnskabsregulatorer.

Dermed må det udledes, at stigningen i årsrapportens længde primært er forårsaget af information overload i årsrapporten, der skyldes at clutter i form af uvæsentlig og generisk information medtages i årsrapporten. Clutter er forårsaget af flere forhold herunder; at selskaber anvender årsrapporten som et compliance værktøj med standarderne, og dermed medtager for meget generisk information, at selskaberne har besvær ved at anvende væsentlighed ved vurdering af regnskabsbrugere og information, der skal medtages i årsrapporten samt, at standardudsteder kræver for mange oplysninger oplyst i årsrapporten.

Cutting clutter er en måde, hvormed uvæsentlig og generisk information kan nedbringes i årsrapporten. Clutter kan imødekommes gennem en række metoder og initiativer fordelt mellem de ansvarlige, der forårsager clutter. Ifølge FRC forårsages clutter primært af manglende anvendelse af væsentlighed (FRC 2011). EFRAG tillægger primært ansvaret for clutter i regnskabet et generelt problem i oplysningskravene i IFRS forårsaget af, at de nuværende standarder indeholder omfattende oplysningskrav, og nye reguleringer kun tilføjer flere oplysningskrav (EFRAG 2012). Formanden for IASB vurderer, at problemet er forårsaget af både manglende anvendelse af væsentlighed samt, at der i standarderne medtages for mange oplysningskrav (Hoogervorst 2013). IASB identificerer dog sig selv som den primære ansvarlige for at skabe clutter i årsrapporten grundet kravene i standarderne (IASB 2013a). Formanden for IASB har i den forbindelse ligeledes udtalt, at IASB ønsker at løse dette igennem en række projekter (Hoogervorst 2013).

5.5 Diskussion

Som identificeret i afsnit 5.1.1 er set en støt stigning i årsrapportens længde for britiske børsnoterede selskaber, og der er ingen indikationer på, at årsrapportens længde er nedadgående, som illustreret i figur 5.1. Det er dog interessant, hvorvidt dette tilgodeser årsrapportens primære formål eller de primære regnskabsbrugeres informationsbehov.

Årsrapportens primære formål blev identificeret i kapitel 4 som værende en ydelse til, at informere en kreds af regnskabsbrugere om et selskabs finansielle stilling samt mindske asymmetrisk information mellem virksomhed og aktionær. Årsrapporten er dermed en virksomheds kommunikationsværktøj til at imødekomme nuværende- og potentielle investorer informationsbehov om, hvorvidt en investering i

virksomheden giver afkast, på baggrund af et oplyst grundlag, der er forståeligt, relevant, pålideligt og sammenligneligt, som identificeret i afsnit 4.3.2.

Årsrapportens længde er ikke nødvendigvis i sig selv problematisk, da årsrapporten skal reflektere udviklingen i kompleksiteten i et selskab samt ændringer i det interne og eksterne miljø for, at kunne opfylde regnskabsbrugers behov. Årsrapportens længde bliver dog et problem, såfremt det kompromitterer årsrapportens formål. Årsrapportens længde bliver ligeledes et problem når det forårsager information overload. Information overload nedbringer nemlig kvaliteten af en regnskabslæses beslutning truffet på baggrund af årsrapporten.

Stigningen i årsrapportens længde blev identificeret i analysen punkt 5.4, som forårsaget af clutter i form af, at uvæsentlig- og generisk information medtages i årsrapporten. Clutter forårsages primært af manglende anvendelse af væsentlighed, samt en stigning i oplysningskravene i IFRS standarder. Ved utilstrækkelig anvendelse af væsentlighed, tages der ikke fornøden højde for årsrapportens formål og regnskabsbrugers informationsbehov, således at der opstår uvæsentlig information i årsrapporten. En konstant stigning i de krævede oplysninger der skal medtages i årsrapporten, leder til at generisk information medtages i årsrapporten. Dette er forårsaget af at regnskabsudarbejder i for høj grad anvender årsrapporten som en compliance opgave, til sikring af at årsrapporten overholder de omfattende oplysningskrav.

Clutter, i form af uvæsentlig- og generisk information, kan forårsage information overload, da regnskabslæser kun har begrænset tid til at behandle en vis mængde information og på baggrund heraf træffe en kvalificeret beslutning. Hvis der medtages for meget clutter i årsrapporten, kan det dermed skygge for de væsentligste informationer i årsrapporten og dermed forringe informationsværdien af årsrapporten for regnskabsbruger.

Årsrapportens primære formål er at tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov. Dog har selskabets-, standardudsteders-, regnskabsregulators-, revisors- og øvrige konsulenters agenda ligeledes en indflydelse på, hvilken information der medtages i årsrapporten. Dette leder til clutter, hvis det ikke tilgodeser regnskabsbrugers behov og dermed til information overload. Som identificeret i analysen er årsrapportens længde i høj grad påvirket af clutter i form af uvæsentlig og generisk information. Dette tilgodeser dermed ikke årsrapportens primære formål.

Der er dermed mange parter involveret i udarbejdelsen, brugen og reguleringen af årsrapporten og alle har indflydelse på formningen af årsrapporten. Det er dermed ligeledes et delt ansvar at nedbringe clutter i årsrapporten. Dog har IASB taget ansvar for at være den primære drivkraft, da IASB gennem standardudstedelse former de øvrige parter.

Information overload og clutter har en række uhensigtsmæssige påvirkninger på årsrapportens formål, herunder de kvalitative karakteristika. De kvalitative karakteristika skal være opfyldt for at sikre kvaliteten og brugbarheden af årsrapporten. Information overload har dog en indvirkning på forståeligheden af årsrapporten, da regnskabsbrugers kapacitet for at optage information falder, og dermed mindsker grundlaget, hvorpå beslutninger træffes. Clutter påvirker negativt årsrapportens relevans, da uvæsentlig og generisk information ikke tilgodeser regnskabsbrugers behov. Sidst udvander uvæsentlig information årsrapportens pålidelighed, da clutter kan skygge for de væsentlige informationer.

5.6 Delkonklusion

Årsrapportens primære formål er at informere en kreds af regnskabsbrugere om et selskabs finansielle stilling samt mindske asymmetrisk information mellem virksomhed og aktionær på baggrund af et oplyst grundlag, der er forståeligt, relevant, pålideligt og sammenligneligt. Information overload og clutter har dog en uhensigtsmæssig indvirkning på årsrapportens kvalitative karakteristika.

Den primære årsag til information overload skyldes at regnskabslæser kun kan behandle en vis mængde information på en tid, der er til rådighed for at træffe en beslutning på baggrund af. Når mængden af information overstiger tiden, der er til rådighed, vil kvalitet af beslutningen nedbringes. Clutter forekommer som uvæsentlig og generisk information i årsrapporten. Der er set en tendens til, at årsrapportens længde har været for opadgående over en længere årrække. Årsrapportens længde er ikke nødvendigvis en trussel mod årsrapportens formål, hvilket information overload og clutter er.

Stigningen i årsrapportens længde er primært forårsaget af information overload, der skyldes at clutter i form af uvæsentlig og generisk information medtages i årsrapporten. Clutter er forårsaget af flere forhold herunder; at selskaber anvender årsrapporten som et compliance værktøj for overholdelse af oplysningskravene i standarderne, og dermed medtager for meget generisk information, at selskaberne har besvær ved at anvende væsentlighed ved vurdering af regnskabsbrugere og information, der skal medtages i årsrapporten samt at standardudsteder, kræver for mange oplysninger oplyst i årsrapporten. IASB har dog udtalt, at de som standardudsteder er de primære ansvarlige for at nedbringe clutter i årsrapporten.

6 Udviklingen i længden af årsrapporten

3. Hvordan har længden af årsrapporten for danske børsnoterede selskaber udviklet sig?

Det blev i foregående kapitel konstateret, at der over en årsrække er set en støt stigning i årsrapportens længde. Dette blev identificeret som primært forårsaget af clutter i årsrapporten, der på det internationale marked leder til information overload. Som modreaktion herpå er det fundet nødvendigt at cutte clutter, og nedbringe den uvæsentlige- og generiske information i årsrapporten, for bedre at tilgodese regnskabsbrugers behov.

Udviklingen i årsrapporterne på det nationale marked vurderes derfor relevant, at analyse i nærværende kapitel, for at opnå en forståelse for, hvorvidt udviklingen ligeledes gør sig gældende i Danmark. Dette vil ligge til grund for en analyse af den generelle udvikling i årsrapporterne nationalt, og dernæst sammenholde med behovet for cutting clutter i Danmark som udledt i kapitel 5. Ligeledes blev i kapitel 4 synliggjort årsrapportens primære formål, hvilket vil ligge til grund for analysens primære undersøgelsesområder.

Nærværende kapital vil besvare ovenstående underspørgsmål ved en empirisk analyse af udviklingen i længden af årsrapporterne, og hvilke forhold der ligger til grund for denne udvikling. På baggrund heraf vil der undersøges hvorvidt tendensen omkring information overload, og dermed behovet for cutting clutter, ligeledes gør sig gældende for danske selskabers aflæggelse af årsrapporter. Der ønskes dermed at tydeliggøre, hvorvidt tendensen ses i praksis i Danmark.

6.1 Kriterier for analysen

Årsrapporterne til brug i analysen er indhentet fra de respektive selskabers hjemmeside i pdf format. Endvidere er billeder og illustrationer medregnet i antal sider under de tilhørende sektioner i årsrapporten, da det må vurderes, at virksomhederne har anset disse som værende væsentlige for de enkelte afsnit i årsrapporten, da de er medtaget.

Formålet med analysen er, at give en overordnet analyse af udviklingen i årsrapportens omfang, hvilket kommer til udtryk gennem en overordnet kommentering af udviklingen. Dernæst er udvalgt tendenser og bemærkelsesværdige udslag fra den overordnede analyse af udviklingen, der vil ligge til grund for en mere

dybdegående analyse af hvad forårsager udviklingen. Dette vurderes at kunne give en indikation på, en overordnet tendens til udviklingen i årsrapportens omfang og kompleksitet.

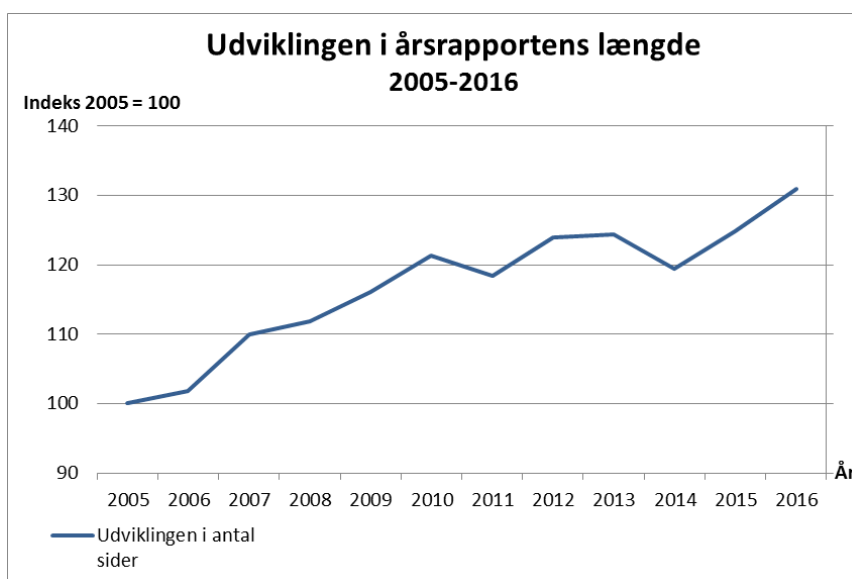
Til illustration af udviklingen er beregnet indekstal, med 2005 som basisår. Indekstal er valgt fordi det giver en simplificeret tilgang til, hvorledes udviklingen har været fra 2005 til 2016 samt den dertil hørende procentvise udvikling. Herudover vil udviklingen blive illustreret i grafer og tabeller for en mere visualiseret fremstilling af analysen.

For data, der ligger til grund for beregninger, tabeller og figurer, henvises til bilag 1.1 til 1.16, da der i analysen kun vil blive fremvist de beregninger, tabeller og figurer, der vurderes relevante for besvarelse af nærværende underspørgsmål.

Indledningsvis vil analyseres den overordnede generelle udvikling i årsrapportens længde målt på antal sider efterfulgt af en analyse af, hvilke sektioner i årsrapporten, udviklingen har været mest omfangsrig. Dernæst vil følge en diskussion af resultaterne sammenholdt med virksomhedernes tiltag for at cutte clutter.

6.2 Analyse af den samlede udvikling i årsrapportens længde

Nedenstående figur 6.1 viser udviklingen i årsrapportens længde. Det ses heraf, at omfanget er steget med 31 % siden 2005 med de gennemsnitlige korteste årsrapporter i 2005, og de længste årsrapporter i 2016 jf. tabel 6.1 nedenfor.

Figur 6.1. Udviklingen i årsrapportens længde 2005-2016. Egen tilvirkning.

Overordnet er udviklingen i årsrapportens længde i perioden fra 2005 til 2016 steget i omfang.

Nedenstående tabel viser, at det gennemsnitlige antal sider er på 93 sider i 2005 og 121 sider i 2016.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gennemsnitligt antal sider	93	94	102	104	108	112	110	115	115	111	116	121

Tabel 6.1. Gennemsnitligt antal sider fra 2005 til 2016. Egen tilvirkning.

Ses på årsrapporten for de enkelte virksomheder i henhold til tabel 6.2 nedenfor, bemærkes at William Demant Holding A/S (William Demant) og Genmap A/S (Genmap) har haft den største procentvise stigning i årsrapportens længde fra 2005 til 2016. William Demant har haft en stigning på 140 % siden 2005, hvor Genmap har haft en stigning på 110 % siden 2005. Dertil kan nævnes at Novozymes A/S (Novozymes) har haft en stigning på 59 % og GN Store Nord A/S (GN Store Nord) har haft en stigning på 55 % siden 2005. Ydermere ses det, at Lundbeck A/S (Lundbeck) som det eneste selskab har haft et fald i længden af årsrapporten siden 2005.

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016
Vestas Wind System A/S	109
Novozymes A/S	159
William Demant Holding A/S	240
Novo Nordisk A/S	104
Lundbeck A/S	89
GN Store Nord A/S	155
Genmap A/S	210
DSV A/S	137
Coloplast A/S	111
Carlsberg A/S	109
A.P. Møller - Mærsk A/S	116

Tabel 6.2. Stigning i antal sider i årsrapporten fra 2005 til 2016, fordelt per selskab. Egen tilvirkning.

En begrundelse for stigningen i årsrapporten af William Demant kan sammenholdes med, at årsrapporten i 2005 var på 55 sider, hvilket sammenlignet med de øvrige selskaber er den mindste årsrapport i 2005. I 2016 ender årsrapporten på 132 sider efter en konstant stigning siden 2005.

Argumenterne for stigningen i længden i Genmap årsrapport bemærkes en lignende tendens. Længden stiger fra 60 sider i 2005 til 104 sider i 2011, hvorefter der sker et fald til 80 sider i 2012 og stiger igen til 126 sider i 2016. Stigningen fra 2012 til 2016 svarer derfor til en stigning på 58 %, hvilket findes interessant at analysere nærmere i næste afsnit.

Generelt kan den stagnerende udvikling i årsrapporterne for henholdsvis Vestas A/S (Vestas), Novo Nordisk A/S (Novo) samt Carlsberg A/S (Carlsberg) skyldes, at årsrapporterne i 2005 var forholdsvis lange sammenlignet med øvrige af de undersøgte årsrapporter jf. bilag 1.1. Ses der på Carlsberg som eksempel er årsrapporten i 2005 på 129 sider, og årsrapporten i 2016 er 141 sider. Sammenholdt med den korteste årsrapport i 2016, hvilket ses af Coloplast A/S (Coloplast) årsrapport på 80 sider, har Carlsberg derfor en årsrapport, der er 61 sider længere, som angivet i bilag 1.1.

Hvis det derimod ses på det største fald i længden af årsrapporter i perioden, ses det at A.P. Møller - Mærsk A/S (Mærsk) årsrapport fra 2013 til 2014 er faldet fra 197 sider til 110 sider, hvilket svarer til et fald på 44 % i henhold til bilag 1.16. Ydermere sker et fald fra 110 sider i 2014 til 102 sider i 2015, hvilket dermed er et fald på 48 % fra 2013 til 2015. Faldet i årsrapportens længde for Mærsk vurderes interessant at undersøge yderligere i næste afsnit.

Udviklingen i Coloplasts årsrapporten har været den mest konstante i omfang. I 2004/05 var årsrapporten på 72 sider og i 2015/16 på 80 sider, hvilket for Coloplast er den længste årsrapport i den samlede periode som angivet i bilag 1.14.

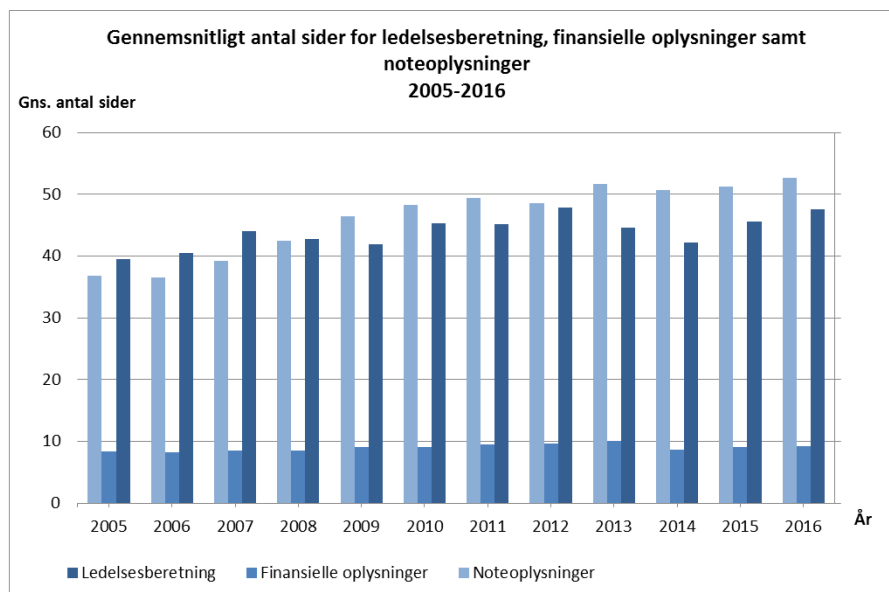
Der er generelt for perioden 2005 – 2016, set en stigning i årsrapportens omfang og det findes derfor relevant, at analysere udvalgte forhold nærmere i kapitlets efterfølgende afsnit med udgangspunkt i resultaterne af indeværende afsnit.

6.3 Analyse af udviklingen i årsrapportens sektioner

Efter analyse af den generelle udvikling af årsrapportens længde, findes det relevant at analysere nærmere, i hvilke sektioner udviklingen især gør sig gældende. Der vil nedenfor undersøges, hvilke afsnit i årsrapporten, der har forårsaget den primære udvikling, som identificeret i første del af analysen.

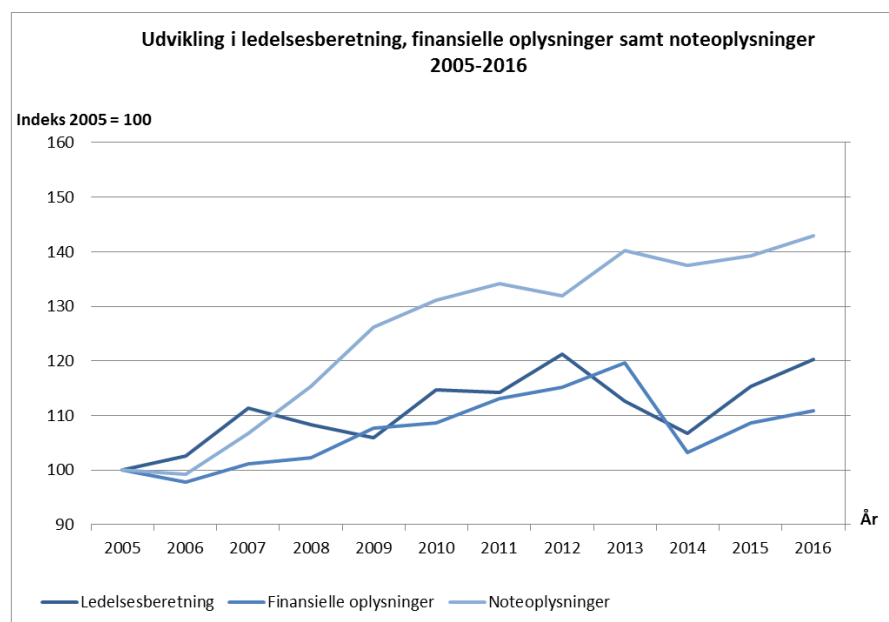
Sektionerne opdeles i ledelsesberetningen, de finansielle oplysninger (resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse samt pengestrømsopgørelse) samt noteoplysninger og anvendt regnskabspraksis. Udviklingen i de øvrige afsnit i årsrapporten som ledelsespåtegning, revisorpåtegning, supplerende beretninger medvidere kan ses i bilag 1.6 til 1.16, men grundet dets forholdsvis lille andel i årsrapporten, vil de ikke blive analyseret nærmere i nærværende afhandling.

De tre ovenstående sektioner i årsrapporten er fundet relevante at analysere videre, da det er tre centrale områder i årsrapporten, der optager store dele deri, som illustreret i figur 6.2 nedenfor.

Figur 6.2. gennemsnitligt antal sider for ledelsesberetning, regnskab samt noteoplysninger fra 2005 til 2016. Egen tilvirkning.

Ydermere viser nedenstående figur 6.3, hvorledes udviklingen er fordelt på ledelsesberetning, finansielle oplysninger samt noteoplysninger siden 2005.

Figur 6.3. Udvikling i ledelsesberetning, finansielle oplysninger samt noteoplysninger 2005-2016. Egen tilvirkning.

I de efterfølgende afsnit vil udviklingen i de finansielle oplysninger blive analyseret først, efterfulgt af udviklingen i noteoplysninger og afslutningsvist udviklingen i ledelsesberetningen.

6.3.1 Analyse af udviklingen i finansielle oplysninger

Som det ses af foregående figur 6.2 omfatter de finansielle oplysninger, en meget lille andel af årsrapportens omfang. Det gennemsnitlige antal sider i 2005 er 8 sider, og 9 sider i 2016 som angivet i bilag 1.2.

Ses der yderligere på figur 6.3, bemærkes det, at udviklingen i omfanget af de finansielle oplysninger, toppes i 2013 med en stigning på 20 %, hvorefter omfanget falder således at omfanget i 2016 er steget med 11 % i den samlede periode. Endvidere er gennemsnitlige antal sider i 2013 er 10 sider, og 8 sider i 2005.

Af årsagerne til faldet i 2014, skyldes dette overvejende at Mærsk i 2013 har finansielle oplysninger på 18 sider, hvori omfanget er faldet til 10 sider i 2014 jf. bilag 1.2.

Som det endvidere fremgår af bilag 1.16 er de 18 sider fordelt på 9 sider til finansielle oplysninger for koncernen og 9 sider til finansielle oplysninger for moderselskabet. Udviklingen skyldes derfor, at de finansielle oplysninger i 2013 indeholdt forside før de finansielle oplysninger for både koncernens og moderselskabet finansielle oplysninger. Endvidere var der i begge opgørelser inkluderet billeder. Ydermere er der i 2014 ændringer i formatet, hvor de finansielle oplysninger opgøres i horisontalt format, således at 1 side i pdf filen vises som en dobbeltside. Dette resulterer derfor i, at resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse vises på én samlet side for koncernens såvel som moderselskabets opgørelser. Endvidere ses yderligere et fald i antal sider for de finansielle oplysninger fra 2014 til 2015, hvilket skyldes, at egenkapitalopgørelsen opgøres på 1 side, fremfor 2 sider årene før. For moderselskabet ses at pengestrømsopgørelse og egenkapitalopgørelse i 2015 fremgår på én side jf. bilag 1.16.

Udviklingen vises ligeledes i tabel 6.3, hvoraf fremgår, hvorledes udviklingen har været fra 2005 til 2016 fordelt for hvert selskab. Det ses deraf, at Carlsberg, Mærsk, DSV A/S (DSV) samt Genmap har haft et fald i omfanget af de finansielle oplysninger siden 2005. Faldet er størst i Carlsberg, hvoraf omfanget er faldet med 37 % i perioden.

De finansielle oplysninger i årsrapporten for Carlsberg fordeler sig på omkring 17 sider i 2005 og frem til 2012, hvorefter sideantallet falder til 10 i 2016. Udviklingen deraf skyldes herunder, at formatet i 2013 overgår fra horisontalt format med dobbelt sider i opgørelsen af de finansielle oplysninger. For koncernregnskabet, fremgår således at resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse vises på én side, hvor opgørelsen året før er vist på to separate sider. Ligeledes er balancen opgjort på én side, hvor balancen årene før tilgik på to sider jf. bilag 1.15.

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016
Finansielle oplysninger	
Vestas Wind System A/S	122
Novozymes A/S	133
William Demant Holding A/S	217
Novo Nordisk A/S	175
Lundbeck A/S	100
GN Store Nord A/S	150
Genmap A/S	86
DSV A/S	91
Coloplast A/S	160
Carlsberg A/S	63
A.P. Møller - Mærsk A/S	73

Tabel 6.3. Ændring i antal sider i årsregnskabet fra 2005 til 2016, fordelt per selskab. Egen tilvirkning.

Den største stigning i omfanget af finansielle oplysninger ses derimod i William Demant årsrapport, som er steget med 117 % siden 2005. Desuden ses en konstant stigning i antal sider, der er steget fra 6 sider i 2005 til 12 sider i 2016. Stigningen skyldes, at der fra 2011 opgøres et separat regnskab for moderselskabet, hvor de finansielle oplysninger for moderselskabet i 2005 til 2010 blev opgjort som en del af koncernens opgørelse, blot i en kolonne for sig. Desuden ses i 2007, at opgørelse over indregnede indtægter og omkostninger er tilkommet, og i 2009 er denne blevet erstattet med anden totalindkomstopgørelse. I 2016 er ligeledes tilføjet en forside før opgørelsen af de finansielle oplysninger for både koncernopgørelsen og moderselskabets opgørelse af finansielle oplysninger jf. bilag 1.8.

6.3.2 Analyse af udviklingen i omfanget af noteoplysninger

Det fremgår af figur 6.2 ovenfor, at noteoplysninger er den sektion i årsrapporten, der har det største omfang. Det gennemsnitlige antal sider i 2005 er 37 sider, hvor det gennemsnitlige antal sider i 2016 er 53 sider, hvilket svarer til en stigning på 43 % siden 2005 jf. bilag 1.3.

Ligeledes ses det af figur 6.3 ovenfor, at noteoplysninger er den sektion, der er steget mest i omfang set i forhold til øvrige sektioner i årsrapporten. Stigningen i omfanget af noteoplysninger, skyldes en stigning i omfanget af oplysningskrav siden 2005, herunder blandt andet IFRS 7 *Finansielle instrumenter: Oplysninger* samt oplysningskrav i IFRS 8 *Driftssegmenter* (Deloitte 2005; Deloitte 2013).

Udviklingen fordelt på selskaber vises i tabel 6.4. Det fremgår af tabellen, at samtlige selskaber har haft en stigning i omfanget af noteoplysninger. Hvoraf det igen er William Demant, der har haft den største stigning siden 2005, med en stigning på 267 %.

Endvidere ses en større stigning i omfanget af noteoplysninger i Genmaps og Coloplasts årsrapport, med en stigning på henholdsvis 78 % og 59 % siden 2005. Det fremgår ydermere, at Lundbeck og DSV har haft en forholdsvis lille stigning i perioden på henholdsvis 2 % og 6 %.

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016
Noteoplysninger	
Vestas Wind System A/S	139
Novozymes A/S	142
William Demant Holding A/S	367
Novo Nordisk A/S	127
Lundbeck A/S	102
GN Store Nord A/S	137
Genmap A/S	178
DSV A/S	106
ColoPlast A/S	159
Carlsberg A/S	118
A.P. Møller - Mærsk A/S	143

Tabel 6.4. Ændring i antal sider i noter samt anvendt regnskabspraksis fra 2005 til 2016, fordelt per selskab. Egen tilvirkning.

Årsagen til udviklingen i William Demant noteoplysninger fra 2005 til 2016 ses af bilag 1.8. Udviklingen skyldes primært øgede oplysninger, herunder primært flere oplysninger om finansielle forhold såsom valutakurser, nedskrivningstest samt finansiell risiko og kapitalstruktur. Øvrige noteoplysninger, der er steget i omfang er oplysninger om medarbejdere, virksomhedsopkøb samt provision. Desuden ses et øget omfang af billeder, der samlet øger omfanget med 10 sider. Det øgede omfang af billeder skyldes, at William Demant i 2016 anvender sektionsbaserede noter, hvor hver sektion afsluttes med et billede før næste notesektion. Af øvrige ændringer ses, at anvendt regnskabspraksis i 2005 oplyses før de finansielle oplysninger, hvor anvendt regnskabspraksis i 2016 oplyses sammen med de tilhørende noteoplysninger, efterfuldt af beskrivelse af generel anvendt regnskabspraksis.

Henover perioden jf. bilag 1.3, fremgår endvidere at Genmap fra 2012 til 2016 har en stigning i omfanget af noteoplysninger fra 34 sider til 48 sider. Derudover ses af bilag 1.3, at Mærsk fra 2013 til 2014 har reduceret omfanget af noteoplysninger fra 94 sider til 63 sider.

Af ovennævnte forhold kan det af bilag 1.12 ses, at årsagen til det øgede omfang af noteoplysningerne i Genmap årsrapport fra 2012 til 2013 skyldes tre yderligere noteoplysninger. Dette omfatter noteoplysninger om resultat pr. aktie, kapitalstruktur samt finansielle aktiver og forpligtelser. Dertil er noteoplysninger om indtægter, warrants samt oplysninger om vederlag til bestyrelse og ledelse steget i omfang. Endvidere ses det, at årsagen til stigningen fra 2013 til 2016 primært skyldes øget omfang af oplysninger om egenkapital, anvendt regnskabspraksis og vederlag til bestyrelse og ledelse. Heraf er noteoplysninger om vederlag til bestyrelse og ledelse steget fra 2,5 side i 2012 til 8 sider i 2016 jf. bilag 1.12. Det kan endvidere bemærkes, at formatet i 2016 er horisontalt, således at én side i pdf filen er dobbeltsidet. Ydermere anvendes der fra og med 2013 sektionsbaserede noteoplysninger, fremfor fortløbende som årene forinden.

Udviklingen i Mærsk noteoplysninger fra 2013 til 2015 skyldes, at visse noteoplysninger er reduceret i omfang, og andre noteoplysninger ikke længere fremkommer. Noteoplysninger der ikke fremgår i årsrapporterne for regnskabsåret 2014 og 2015 er oplysninger om andre tilgodehavender, varebeholdninger samt andre betalinger. Desuden skyldes faldet, at omtalte noteoplysninger er reduceret i omfang, hvoraf den største reduktion er omfanget af segmentoplysninger, der er faldet med 4,5 side fra 2013 til 2015. Dernæst er omfanget af oplysninger om finansiell risiko faldet med 3 sider fra 2013 til 2015. Ydermere bemærkes, at der i 2013 er noteoplysning vedrørende effekt på balancen som følge af ændring i anvendt regnskabspraksis, hvorfor disse oplysninger var specifikt på dette år, og dermed øger omfanget ekstraordinært med 2 sider. Ydermere omfatter noteoplysninger i 2013 beskrivelse af generel anvendt regnskabspraksis, hvor dette i 2014 og 2015 ændres til uddrag af væsentlig anvendt regnskabspraksis, og sideantallet reduceres dermed med 1,5 side. Af øvrige ændringer bemærkes, at der i 2013 anvendes vertikalt format, hvor årsrapporten i 2014 og 2015 har horisontalt format med dobbeltsider jf. bilag 1.16.

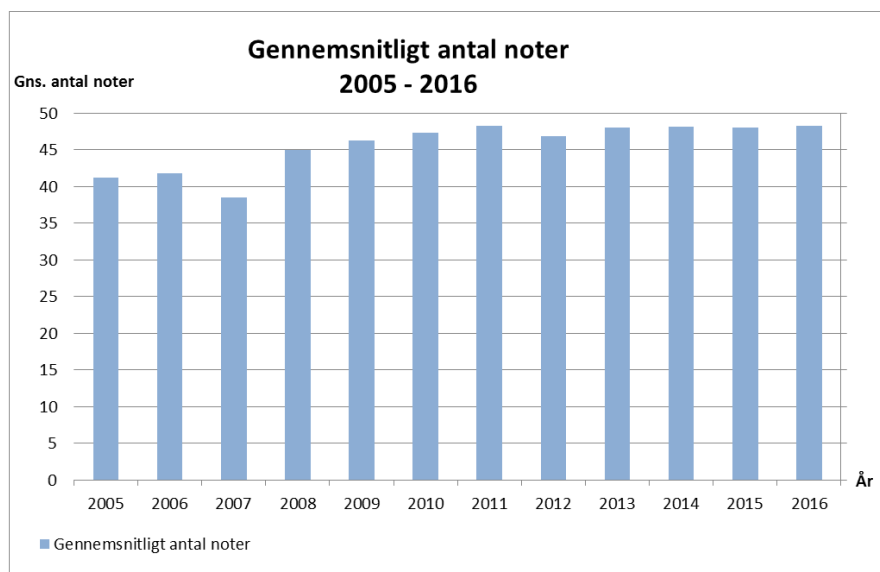
6.3.2.1 Udviklingen i antal noter

Som det fremgår af nedenstående figur 6.4 har antallet af noter ikke haft samme stigning som omfanget af noteoplysninger analyseret i foregående afsnit.

Det fremgår ligeledes af figur 6.4, at det gennemsnitlige antal noter i 2005 er 41 og i 2016 er det gennemsnitlige antal noter 48, hvilket svarer til en stigning på 17 %.

Den største stigning i antal noter, som det fremgår af bilag 1.4, er William Demant, hvoraf ses en stigning i fra 21 noter til 52 noter, hvilket er en stigning på 148 %. Dette forhold korresponderer, derfor med det øgede omfang af noteoplysninger som analyseret ovenfor. Ydermere har Genmap i perioden fra 2012 til 2013 en stigning i antal noter fra 22 til 27, hvilket er en stigning på 22 %, hvorimod omfanget af noteoplysninger er steget med 32 %.

Desuden ses et fald i antal noter i årsrapporterne fra Carlsberg, DSV samt Novozymes jf. bilag 1.4. Årsagen til stigningen i omfanget af noteoplysninger skydes derfor ikke et øget antal af noter, men derimod øget omfang.

Figur 6.4. Gennemsnitligt antal noter i årsrapporten fra 2005 til 2016. Egen tilvirkning.

6.3.3 Analyse af udviklingen i omfanget af ledelsesberetningen

Ledelsesberetningen er omfattet af lovkrav efter ÅRL. Ledelsesberetningens omfang er en væsentlighed den af den samlede årsrapports omfang, og dermed er ledelsesberetningen ligeledes fundet relevant at analyse udviklingen for.

Udviklingen i omfanget af ledelsesberetningen angivet i figur 6.3, viser ligeledes en stigning i perioden 2005 - 2016. Det ses af figuren at stigningen især er sket fra 2005 til 2012, hvor ledelsesberetningen har set den største stigning. Dernæst ses et fald fra 2012 til 2014, hvorefter omfanget igen stiger frem til 2016. Stigningen svarer til 21 % fra 2005 til 2012, hvor stigningen fra 2005 til 2014 er blot 7 %. I den samlede periode fra 2005 til 2016 er omfanget steget med 20 % i henhold til bilag 1.5.

Det gennemsnitlige antal sider i ledelsesberetningen, som det fremgår af ovenstående figur 6.2, er i 2005 på 40 sider, hvor det største omfang i gennemsnit er i 2012 og 2016 på 48 sider. Ledelsesberetningen findes derimod mindst i 2005 på i gennemsnit 40 sider.

Tabel 6.5 viser udviklingen i ledelsesberetning fordelt på selskaber. Den største stigning i ledelsesberetningen er i Genmaps årsrapport, hvor ledelsesberetningen er steget med 214 % i perioden. Efterfulgt heraf, er GN Store Nord samt DSV, der har set en stigning i ledelsesberetningen på henholdsvis 88

% og 85 %. Af den undersøgte population, har der være fald i ledelsesberetningens omfang for Vestas, Novo, Lundbeck samt Coloplast.

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016
Ledelsesberetning	
Vestas Wind System A/S	86
Novozymes A/S	148
William Demant Holding A/S	165
Novo Nordisk A/S	87
Lundbeck A/S	69
GN Store Nord A/S	188
Genmap A/S	314
DSV A/S	185
ColoPlast A/S	58
Carlsberg A/S	115
A.P. Møller - Mærsk A/S	105

Tabel 6.5. Ændring i antal sider i ledelsesberetning fra 2005 til 2016, fordelt per selskab. Egen tilvirkning.

Som det yderligere ses af bilag 1.5, er det største fald i ledelsesberetning i Coloplasts årsrapport, der i 2004/05 er på 33 sider og i 2016 på 19 sider. Det største fald er fra 2006/07, hvor ledelsesberetningen er på 34 sider, til 2007/08, hvor ledelsesberetningen er 19 sider. Dette svarer til et fald på 44 %. Som det fremgår af bilag 1.14 skyldes udviklingen i ledelsesberetningen, at der er skåret ned på oplysninger om produkter, forretningsområder, strategier, risk management mv. Coloplast anvender generelt ikke mange billeder og illustrationer, og fra 2007/08 findes der ikke længere billeder i ledelsesberetningen, kun enkelte grafer til illustration af primært den finansielle udvikling.

Øvrige årsager til udviklingen skyldes, at ledelsesberetningen fra 2006/07 indeholder en sektion om Coloplast 50 års jubilæum, hvilket fylder 4 sider, og dermed giver en ekstraordinær udvikling blot for denne regnskabsperiode. Ydermere er fundet, at Coloplasts ledelsesberetning i 2015/16 ikke indeholder oplysninger om CSR hvilket skyldes at Coloplast har benyttet sig af muligheden for alternativt at henvise til information herom på hjemmesiden, jf. ÅRL § 99a. Coloplast har ligeledes benyttet sig af muligheden for at henvisning til hjemmesiden for oplysninger om virksomhedsledelse jf. ÅRL § 107b.

Genmap har set den største stigning i omfanget af ledelsesberetning, der i 2005 er på 21 sider og stiger til 66 sider i 2016. Stigningen ses primært fra 2012, hvor ledelsesberetningen er på 33 sider frem til 2016. Udviklingen skyldes primært et øget omfang af beskrivelse om produkter, innovation og teknologi, der i alt bidrager med 5 ekstra sider fra 2012 til 2014, og igen med 14 ekstra sider fra 2014 til 2016, i henhold til

bilag 1.12. Ydermere ses en mindre stigning i omfanget vedrørende selskabets strategi, risk management, financial review samt Executive Summary. Endvidere er der set en tendens til øget omfang af billeder, i 2014 hvor billeder udgør hele 5 sider, ud af de i alt 46 sider. I 2016 er billeder integreret i de enkelte tekstafsnit. Endvidere bemærkes, at omfanget af CSR blot udgør 1 side, da Genmap ligeledes anvender muligheden for at henvise til hjemmesiden jf. ÅRL 99a.

Af tendenser henover perioden i henhold til bilag 1.5, bemærkes det største fald i ledelsesberetningen for Mærsk. Fra 2013 til 2014 falder ledelsesberetningen fra 76 sider til 31 sider, hvilket svarer til et fald på 59 %. Af bilag 1.16, ses ydermere at udviklingen primært skyldes to elementer, omfanget af billeder samt beskrivelse af forretningsområder. I 2013 udgør billeder 11 hele sider af ledelsesberetningen, hvor der i 2014 ingen billeder er medtaget. Endvidere indgår i ledelsesberetningen for 2013, en beskrivelse af forretningssegmenter, der i alt fylder 30 sider, hvilket ej hellere er omfattet i ledelsesberetningen i 2014. Derimod er oplysninger om finansiel fremgang steget, og desuden ses oplysninger om medarbejdere og innovation at være tilkommet i ledelsesberetningen i 2014.

6.3.4 Udvikling i billeder, grafik og format

Der er overvejende flest billeder og grafiske illustrationer i ledelsesberetningen. Af den undersøgte population, anvender Carlsberg i høj grad billeder og illustrationer, hvilket medfører at omfanget i den samlede årsrapport stiger. Der bemærkes især en stigning i billeder og illustrationer i årsrapporten af 2007.

Modsat bemærkes at Coloplast årsrapport i 2004/05, har integreret billeder og illustrationer som en del af årsrapporten, hvilket i 2006/07, at have skåret væk. Derefter anvender Coloplast samme opbygning og struktur af årsrapporten fra 2006/07 til 2015/16.

Både Mærsk, Lundbeck samt Vestas har skåret ned på billeder i perioden. I udviklingen for Mærsk bemærkes ligeledes, at billeder bliver integreret i årsrapporten i 2006, hvoraf der i 2014 bemærkes et fald i billeder. Lundbeck skærer især ned på brugen af billeder i 2013 og Vestas skærer overvejende ned på omfanget af billeder i 2015. Den modsatte udvikling ses af Genmap, der i 2016 har et øget omfang af billeder og illustrationer i ledelsesberetningen.

Generelt kan ikke ses en tendens for brugen af liggende eller stående format af årsrapporten. I 2016 anvendes liggende format af fem af de undersøgte årsrapporter og stående format af fem af de undersøgte årsrapporter.

6.4 Diskussion

Det er i nærværende kapitel blevet analyseret, hvorledes årsrapportens omfang de seneste 12 år har udviklet sig. Først er den generelle udvikling i årsrapportens længde analyseret med udgangspunkt i den indhentet empiri. Dernæst er omfanget af de finansielle oplysninger, noteoplysninger samt omfanget af ledelsesberetningen analyseret og herunder ligeledes antallet af noter samt omfanget af billeder og illustrationer inkluderet i årsrapporten.

Af diskussionen ønskes de centrale elementer, der har forårsaget et øget omfang i årsrapporten, at belyses. Vurderingen heraf, vil sammenholdes med hvorvidt der for danske børsnoterede selskaber er behovet for cutting clutter i lighed med det internationale miljø. Dette skal belyse hvorvidt virksomhederne har tiltag for at imødekomme information overload.

6.4.1 Sammenhold af analyse med information overload og cutting clutter

Årsrapporten længde er som udledt af ovenstående analyse, overordnet set steget med 31 % de seneste 12 år, og med et gennemsnitligt antal sider på 121. Stigningen ses størst i noteoplysningerne, der er steget med 43 % siden 2005 efterfulgt af omfanget i ledelsesberetningen, der er steget med 20 % siden 2005.

Børsnoterede selskaber har siden 2005 skulle aflægge årsrapporter efter IFRS, og som reaktion heraf, er der set en støt stigning i årsrapportens længde. Nye danske krav til ledelsesberetningen, har ligeledes været med til at øge omfanget af den samlede årsrapport (Ryttersgaard 2015). Dette ses ligeledes af ovenstående analyser i indeværende kapitel, der viser at især noteoplysninger samt ledelsesberetningen, har forårsaget det stigende omfang i årsrapporten siden 2005.

Som fundet i afhandlingens kapitel 5, er der som reaktion på et øget omfang i årsrapporten opstået et behov for at skære uvæsentlig og generisk information fra i årsrapporten. Britiske børsnoterede selskabers årsrapporter har været støt stigende siden 1996, der har forårsaget et behov for cutting clutter. De danske årsrapporter er steget sammenligneligt med de britiske årsrapporter, og der kan dermed være en indikation på et behov for cutting clutter i både Storbritannien og Danmark.

William Demant er et godt eksempel på, hvorledes udviklingen i årsrapportens omfang er steget støt siden 2005. Heraf er fundet at omfanget er steget i både finansielle oplysninger, noteoplysninger, antal noter samt ledelsesberetning, hvoraf den største stigning ses i noteoplysninger. De øgede oplysninger i årsrapporten, kan forårsager information overload, og dermed et behov for cutting clutter, for bedst muligt at tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov.

Coloplasts årsrapport er den korteste årsrapport i antal sider, af de udvalgte årsrapporter. Coloplast har formået at bibeholde relativ kort årsrapport på mellem 68 og 80 sider, sammenlignet med øvrige analyserede årsrapporter. Dette er på trods af, at noteoplysningerne i årsrapporten er steget med 59 %, og de finansielle oplysninger er steget med 60 % i periode. Dermed er omfanget af ledelsesberetningen faldet i perioden. Dette kan skyldes at Coloplast har vurderet, at ledelsesberetningen har indeholdt for mange uvæsentlige eller generiske oplysninger, og dermed fundet det nødvendigt at cutte clutter. Dette har Coloplast gjort ved at henvise til hjemmesiden for oplysninger krævet i ÅRL §§ 99a og 107b. På baggrund heraf kan Coloplasts årsrapport dermed være et bedre informationsværktøj for regnskabsbruger.

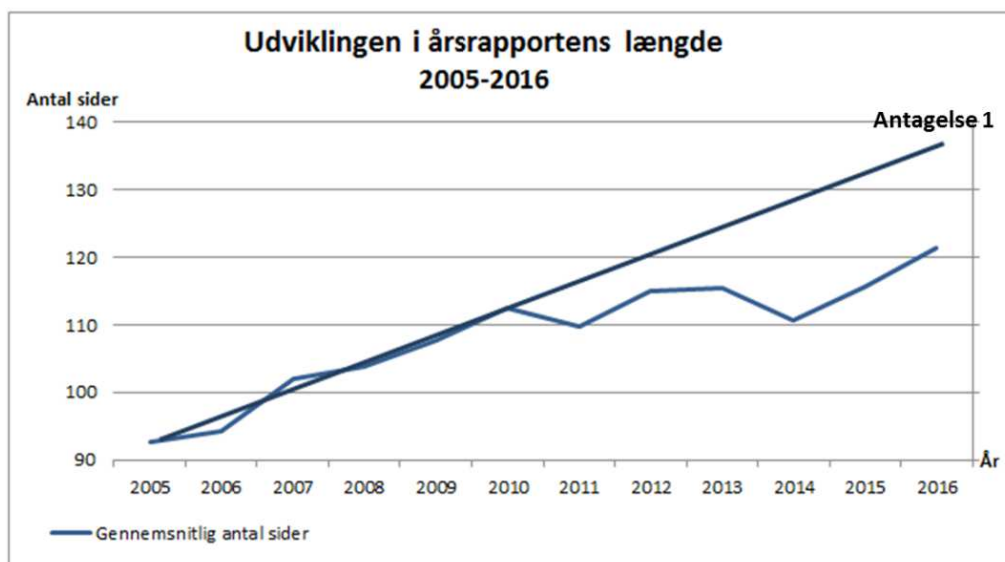
Endvidere er fundet at Mærsk årsrapport har været støt stigende indtil 2014, hvorefter der ses et markant fald i årsrapportens længde, både i finansielle oplysninger, noteoplysninger samt ledelsesberetningen. Det blev fundet, at det største fald ses i ledelsesberetningen, der falder med 59 % fra 2013 til 2014, hvorimod noteoplysningerne falder med 32 % og de finansielle oplysninger med 44 %. Ligeledes kan udledes, at Mærsk i årsrapporten for 2013, kan have konstateret et behov for at skærer uvæsentlige informationer fra i den samlede årsrapport. I sær er der set et fald i ledelsesberetningen, der kan skyldes at der er set uvæsentlig information heri, der har været nødvendig at cutte, for bedre at tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov.

Modsat blev der for Genmap identificeret en stigning i omfanget af ledelsesberetning og noteoplysninger fra 2012 til 2016. Heraf er ledelsesberetningen fra 2012 til 2016 steget med 100 % og noteoplysningerne er steget med 41 %. Genmaps udvikling er dermed modsat ovenstående selskaber. Genmap har øget oplysninger omkring produkter, innovation og teknologi i ledelsesberetningen. Det kan dermed tyde på, at Genmap ikke har cuttet clutter. En yderligere årsag til stigningen i omfanget af årsrapporten for Genmap skyldes noteoplysninger fra nye noteoplysninger. Dette skyldes blandet andet, at anvendt regnskabspraksis er integreret i noterne. Genmap må have vurderet, at dette giver mere informationsværdi for regnskabsbruger.

Af afhandlingens kapitel 5, er det identificeret at EFRAG tildeler det øgede omfang af noter, at selskaberne ikke anvender tilstrækkelig væsentlighed ved vurdering af hvilke informationer skal medtages. Derudover, er der identificeret en tendens til, at årsrapporten i for høj grad anvendes som en compliance øvelse, hvilket sammenholdt med analysen af indeværende kapitel, kan være af betydning for det øgede omfang i noteoplysninger i årsrapporten.

Udviklingen i årsrapporten har været generelt stigende i perioden 2005 – 2016. Udviklingen skyldes primært udvikling i oplysningskrav vedrørende ledelsesberetningen og noterne. Der er dog set forbedringer i omfanget af noterne og ledelsesberetningen for visse selskaber. Dette kan indikere at visse selskaber har

fokus på at nedbringe uvæsentlig information i årsrapporten gennem cutting clutter. Nedenstående figur 6.5, viser den reelle gennemsnitlige udvikling i årsrapportens længde, sammenholdt med antagelsen omkring hvorledes årsrapporterne gennemsnitligt havde udviklet sig, hvis selskaber ikke gjorde brug af cutting clutter.

Figur 6.5. Antagelig udvikling i årsrapportens længde. Egen tilvirkning.

6.5 Delkonklusion

Længden i årsrapporten er steget støt de sidste 12 år for danske børsnoterede selskaber. Stigningen i omfanget af årsrapporten er fra 2005 til 2016 steget med 31 %. Heraf er det gennemsnitlige antal sider i 2005 på 93 sider, og i 2016 er det gennemsnitlige antal sider 121. Udviklingen heraf skyldes primært et øget omfang i noteoplysninger, der er steget med 43 % i perioden. Ligeledes ses en stigning i ledelsesberetningen samt de finansielle oplysninger, der er steget med henholdsvis 20 % og 11 %.

Den største stigning i omfanget af finansielle oplysninger er fundet af årsrapporten for William Demant, der ligeledes har den største stigning i omfanget af noteoplysninger. Derimod ses den største stigning i omfanget af ledelsesberetningen i årsrapporten af Genmap. Af modsatte tilfælde er fundet at Mærsk i årsrapporten af 2014 reducerer omfanget af ledelsesberetningen, finansielle oplysninger samt noteoplysninger, således at årsrapporten fra 2013 til 2014 er faldet med 44 %.

På baggrund af den generelle udvikling i årsrapportens længde er fundet af kapitlets diskussion, at der kan ses et behov for at cutte clutter, ved at nedbringe uvæsentlig og generisk information i årsrapporten.

7 Initiativer til imødekommelse af information overload

4. Hvilke konsekvenser på årsrapporten har standardudsteders- og regulators initiativer for cutting clutter?

Som identificeret i kapitel 5 er der set en international udvikling i længden af årsrapporten, forårsaget af clutter. Clutter leder til information overload i årsrapporten, der modstrider årsrapportens formål, identificeret i kapitel 4. Dermed er set et behov for at cutte clutter gennem en række initiativer og projekter for bedre at tilgodese årsrapportens formål. Det blev i foregående kapitel identificeret, at den nationale tendens har udviklet sig i lighed med den internationale, og at der dermed ligeledes er indikationer på et behov for cutting clutter i Danmark

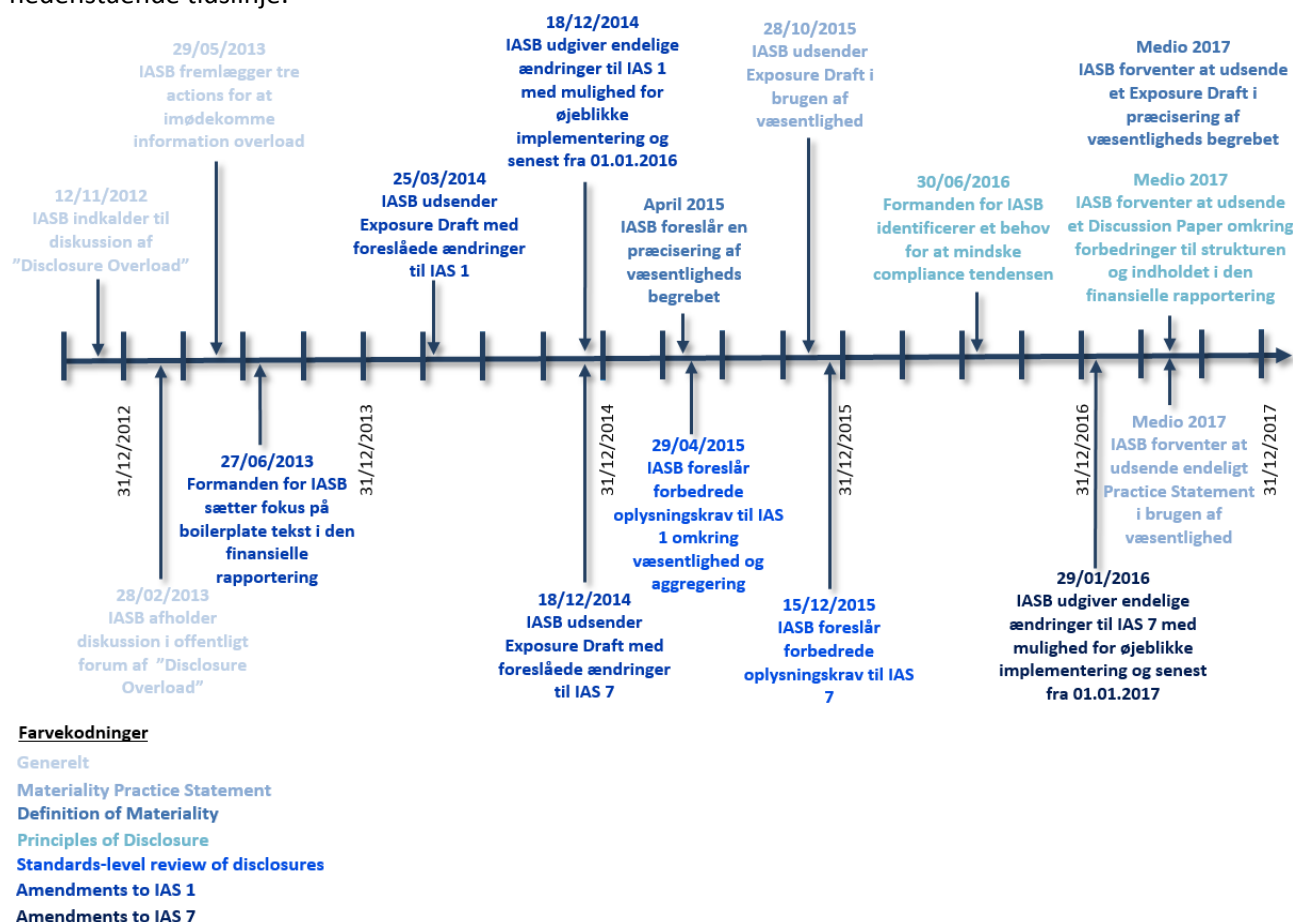
Flere parter har indvirkning på clutter i årsrapporten herunder regnskabsbruger, regnskabsudarbejder, standardudsteder, regnskabsregulator, revisor og øvrige konsulenter. Det er dermed også et fælles samarbejde at nedbringe årsrapportens længde. Der er dog intet nyt i, at årsrapportens længde er for opadgående, hvilket blev illustreret i kapitel 6, hvorefter ses at årsrapporten har været stødt stigende i perioden 2005 – 2016. På trods af at cutting clutter i årsrapporten bør være et samarbejde mellem alle, der former årsrapporten, har det endnu ikke nedbragt årsrapportens længde. Der er dermed set et behov for at løse problemet omkring information overload og clutter på anden vis. EFRAG argumenterer for, at det er nødvendigt for standardudsteder at mindske og forbedre oplysningskravene (EFRAG 2012). IASB tager ligeledes ansvar for, at skulle være den primære drivkraft, da IASB gennem standardudstedelse former de øvrige parter (IASB 2013a). IASB ønsker at imødekomme clutter, igennem en række initiativer og projekter, bestående af både vejledning og regnskabsstandarder. Derudover er der øvrige danske lovkrav under årsregnskabsloven, der regulerer de danske årsrapporter.

Nærværende kapitel søger, at besvare ovenstående undersøgelsesspørgsmål ved indledningsvis at undersøge, hvilke implementerede, igangværende og fremtidige projekter IASB har for at nedbringe information overload i årsrapporten. Dette vil ligge til grund for en analyse af de forventede konsekvenser, som projekterne har på information overload. Dernæst vurderes det nødvendigt, at undersøge supplerende danske lovkrav i ÅRL, der kan have indvirkning på clutter i årsrapporter aflagt i Danmark. Sidst vil det undersøges, hvorvidt Erhvervsstyrelsen som regulator i Danmark har separate initiativer fra IASB, på at nedbringe information overload.

7.1 Standardudsteders initiativer for at afskaffe information overload

IASB er en uafhængig afdeling under organisationen IFRS, hvis ansvar er udarbejdelse og forbedring af IFRS reguleringer. IASB har set et behov for at mindske uvæsentlig information i årsrapporten for at forbedre årsrapporten og bedre tilgodese regnskabsbrugersbehov (IASB 2017e). IASB satte problemet omkring information overload på dagsordenen i 2012 ved indkaldelse til et offentligt diskussionsforum til drøftelse heraf. Det blev her identificeret et behov for en generel forbedring af den finansielle rapportering (IASB 2013b).

IASB konkluderede i et efterfølgende Feedback Statement, at de var nødsaget til at være den primære drivkraft, hvis de skulle forvente forbedringer på området (IASB 2013a). Formanden for IASB har ligeledes udtalt, at IASB er nødsaget til drive forbedringen af den finansielle rapportering gennem flere initiativer (Hoogervorst 2013). IASB har efterfølgende samlet alle disse forslag under et samlet projekt kaldet "Disclosure Initiative". "Disclosure Initiative" er en samlet betegnelse for seks projekter, der i samarbejde har til formål at nedbringe information overload i årsrapporten (IASB 2013b). Projekterne er illustreret i nedenstående tidslinje:

Figur 7.1 Tidslinje over IASB's projekter. Egen tilvirkning.

7.1.1 Brugen af væsentlighed

IASB udsendte i oktober 2015 Exposure Draft (ED) "Application of Materiality to Financial Statements", der forventes offentliggjort som et endeligt Practice Statement i løbet af 2017. ED er udarbejdet under projektet "Materiality Practice Statement". Formålet med projektet er at udarbejde en vejledning i brugen af væsentlighed til brug for regnskabsudarbejder, revisor og regnskabsregulator (IASB 2017h).

ED medfører ikke et krav om, at væsentlighed skal anvendes i den finansielle rapportering, men skal blot ses som en vejledning i brugen heraf (IASB 2015a, pkt. IN6).

7.1.1.1 Hensigten med ED

Ifølge IASB kan forkert brug af væsentlighed lede til både uvæsentlig- samt manglende information i årsrapporten. Formålet med ED er at vejlede ledelsen i virksomheder i brugen af væsentlighed for regnskaber, der aflægges efter IFRS (IASB 2017h).

ED skal vejlede og give eksempler på, hvordan ledelsen i en virksomhed, der aflægger årsrapport efter IFRS, kan vurdere, hvilke informationer der er væsentlige og, hvilke der er uvæsentlige for regnskabsbruger i årsrapporten. ED skal dermed belyse, hvorledes selskaber kan anvende væsentlighed til vurdering af væsentlige og uvæsentlige oplysninger, på baggrund af regnskabsbrugers beslutninger (IASB 2015b).

Der belyses to primære årsager til at årsrapportens omfang stiger; at oplysningskrav bruges som en IFRS compliance checkliste frem for en vejledning i overholdelse af IFRS samt at virksomheder medtager formuleringer og noteoplysninger direkte fra IFRS (IASB 2015b). ED lægger vægt på, at selskaber kan mindske disse to problemer ved netop at anvende væsentlighed ved udarbejdelse af årsrapporten.

ED definerer væsentlig information som værende informationer der, hvis undladt i årsrapporten, kan påvirke regnskabsbrugers beslutninger truffet på baggrund af årsrapporten (IASB 2015a, pkt. IN2). Væsentlighed kan anvendes til vurdering af, hvilke informationer, der bør inkluderes eller ekskluderes, og ED giver en vejledning hertil (IASB 2015, pkt. IN3). Herunder er det særledes vigtigt, at der i årsrapporten tages stilling til, hvorvidt en oplysning er til gavn for regnskabsbruger og hvis ikke, hvorvidt informationen bør undlades ved brug af væsentlighed. Væsentlighed skal anvendes til at øge effektiviteten og forståeligheden af årsrapporten og dermed være til større gavn for regnskabsbruger (IASB 2015b).

7.1.1.2 ED og de væsentligste forhold

ED belyser en lang række metoder, hvorved ledelsen kan vurdere væsentligheden af informationer med henblik på at bedømme, hvorvidt de bør oplyses i årsrapporten. De forhold medtaget i ED, der potentielt har indvirkning på information overload, vil gennemgås nedenfor (IASB 2015b).

Afsnit 7: Væsentlig information defineres som værende informationer der, hvis undladt eller forkert rapporteret i årsrapporten, kan påvirke regnskabsbrugers beslutninger truffet på baggrund af årsrapporten. Væsentlighed er virksomhedsspecifik og afhænge af en oplysnings art og omfang.

Afsnit 10: Væsentlighed skal øge effektiviteten og forståeligheden af årsrapporten. Væsentlighed bør anvendes som et filter til frasortering af uvæsentlige informationer og præcisering af væsentlig.

Afsnit 11: En oplysning, der er påkrævet af IFRS, kan undlades i årsrapporten, hvis den anses som uvæsentlig.

Afsnit 12: Væsentlighed skal revurderes ved aflæggelse af hver årsrapport, da en virksomheds specifikke forhold kan ændre sig og dermed ligeledes informationers væsentlighed.

Afsnit 13: Væsentlighed skal vurderes på baggrund af regnskabsbrugeres beslutninger. De primære regnskabsbrugere defineres som værende nuværende og eksisterende investorer, lånegivere og øvrige kreditorer.

Afsnit 18: En virksomheds ledelse kan ikke forventes at opfylde alle primære regnskabsbrugeres informationsbehov gennem den finansielle rapportering.

Afsnit 22: En virksomheds ledelsen kan vurdere væsentligheden af oplysninger ved blandt andet at undersøge, hvilke forventninger regnskabsbruger har til virksomheden og ledelsen, hvilken information ledelsen selv benytter til beslutningsprocesser og konkurrenternes rapportering.

Afsnit 24: Væsentlighed skal vurderes på baggrund af både kvantitative og kvalitative forhold. Væsentlighed relaterer sig til både størrelse, art, forretningsaktivitet, kontekst samt øvrige virksomhedsspecifikke forhold.

Afsnit 30: Det primære formål med årsrapporten er at informere omkring virksomhedens finansielle stilling og cashflow. Vurderingen af, hvorvidt informationen er væsentlig, bør laves på baggrund heraf.

Afsnit 34: Hvis uvæsentlig information medtages i årsrapporten, kan det skygge for de væsentligste informationer i regnskabet og kompromittere årsrapportens primære formål. Når uvæsentlig information medtages, øges længden og forståeligheden af årsrapporten mindskes og kræver mere tid fra regnskabsbruger at læse.

Afsnit 35: Ingen lovgivning forbyder at uvæsentlig information medtages i årsrapporten, men der er krav til, at tage stilling til, hvorvidt uvæsentlig information skygger for væsentlig information.

Afsnit 50: IFRS oplysningskrav ligger til grund for, hvilke informationer ledelsen kan medtage i årsrapporten. Oplysningskravene skal dog ikke anvendes som en checkliste.

7.1.2 Præcisering af væsentlighedsbegrebet

Med det øgede fokus på væsentlighed har IASB ikke blot fundet det nødvendigt at udarbejde vejledning i brugen af væsentlighed, men ligeledes at skærpe definition af begrebet. IASB foreslog dermed i april 2015 en præcisering af begrebet, under projektet "Definition of Materiality".

Projektet var oprindeligt en del af projektet "Principles of Disclosure Discussion", men IASB vurderede, at projektet havde så høj prioritet, at det skulle fortsætte som et separat projekt. IASB forventer at udsende et Exposure Draft herpå i løbet af 2017. Der er på nuværende tidspunkt udsendt tre Staff Papers (SP), der vil ligge til grund for det Exposure Draft, der bliver udgivet medio 2017 (IASB 2017d).

7.1.2.1 Hensigten med præcisering af væsentlighedsbegrebet

IASB mener, at både manglende forståelse for anvendelsen af væsentlighed samt modstridende terminologi medfører problemer med information overload (IASB 2014c, pkt. 11). Derudover anvendes vendinger i reguleringerne, der opfordre ledelsen i virksomheder til at medtage informationer frem for at bruge væsentlighed til vurdering af, hvad der kan ekskluderes (IASB 2014c, pkt. 13). IASB ønsker med projektet at præcisere definitionen af- og karakteristikaene ved begrebet væsentlighed og herigennem forbedre den nuværende definition af væsentlighedsbegrebet (IASB 2017d).

Der bliver i SP identificeret en række initiativer, hvormed definitionen af væsentlighed kan præciseres, herunder; præcisering af definition af væsentlighed, vejledning i brugen af væsentlighed, håndtering af modstridende terminologi samt placering af krav vedrørende væsentlighed (IASB 2014c). IASB anvender projektet til at identificere generelle forbedringspunkter til projektet "Definition of Materiality" eller andre projekter under "Disclosure Initiative" i tilfælde af at forbedringspunkter, bedre passer derunder.

7.1.2.2 SP og de væsentligste forhold

SP diskuterer en række initiativer, hvormed væsentlighedsbegrebet kan præciseres og klargøres med henblik på at forbedre anvendelsen af væsentlighed. De forhold, der i de tre SP potentielt har indvirkning på årsrapportens omfang, gennemgås nedenfor med henblik på at analysere diskussionernes mulige fremtidige indvirkning.

Afsnit 20: IASB finder det nødvendigt, at tilføje et afsnit i IAS 1, der klarlægger de primære kendetegn ved begrebet væsentlighed (IASB 2014c).

Afsnit 35: IASB foreslår at ændre definitionen af væsentlighed i IAS 1 til: *"Information is material if omitting, misstating or obscuring it could reasonably be expected to influence decisions that the primary users of general purpose financial reports make on the basis of financial information about a specific reporting entity"* (IASB 2015d).

Afsnit 36: IASB mener ikke, at væsentlighed anvendes korrekt blandt andet forårsaget af, at væsentlighed i for høj grad anvendes på baggrund af kvantitative vurderinger og beløbsgrænser, og anbefaler dermed en vejledning i brugen af væsentlighed. Denne vil øge fokus på væsentlighed og muligvis imødekomme tendensen til at anvende IFRS oplysningskrav som en compliance checkliste (IASB 2014c).

Afsnit 40: IASB anbefaler at regnskabsbruger specificeres i IAS 1 som: *"Many existing and potential investors, lenders and other creditors cannot require reporting entities to provide information directly to them and must rely on general purpose financial reports for much of the financial information they need for their decision-making purposes. Consequently, they are the primary users to whom general purpose financial reports are directed"* (IASB 2015d). Ydermere foreslår IASB, at væsentlighedsbegrebet tydeliggøres i IAS 1 i ved følgende tilføjelse: *"Materiality depends on the nature and magnitude of information, considered both individually and collectively with other information, judged in the light of the particular circumstances of the entity"* (IASB 2015d). Sidst, foreslår IASB at uvæsentlig information tydeliggøres i IAS 1 ved følgende tilføjelse: *"If information is included within the financial statements without due consideration of whether it could reasonably be expected to influence decisions made by the primary users, it may obscure material information and inhibit a clear understanding of the entity's business and the issues that it faces"* (IASB 2015d).

Afsnit 49: IASB anbefaler at en vejledning i brugen af væsentlighed udformes i form af et Practice Statement (IASB 2014c).

Afsnit 58: IASB diskuterer, hvorvidt begrebet væsentlighed bør medtages i alle reguleringer, og ikke blot i IAS 1 og IAS 8 for herigennem at skærpe signifikansen af begrebet. Dog argumenterer IASB for, at i så fald skulle alle øvrige koncepter, der ikke er nævnt i alle reguleringer, men ligeledes omfatter hele den finansielle rapportering også nævnes i alle reguleringer. IASB vil dermed fortsat udelukkende henvise til væsentlighedsbegrebet i IAS 1 (IASB 2014c).

7.1.3 Principperne omkring oplysningskrav

IASB har udsendt et Discussion Paper (DP) i marts 2017 "Principles of Disclosure" (IASB 2017f), der er udgivet under projektet af samme navn. IASB forventer at udsende et Exposure Draft medio 2017.

Projektet har til formål at forbedre eksisterende oplysningskrav til IAS 1 eller udarbejde nye oplysningskrav til IAS 1 eller øvrige standarder ved at analysere forbedringspunkter til den nuværende årsrapport.

7.1.3.1 Hensigten med forbedring af oplysningskravene

IASBs formand satte fokus på et behov for at mindske compliance tendensen i udarbejdelsen af årsrapporten (Hoogervorst 2013). IASB ønsker ikke blot at forbedre oplysningerne i regnskabet ved at opfordre virksomheder til at anvende væsentlighed, men ligeledes gennem en generel forbedring af oplysningskravene i IFRS.

Projektet vil undersøge forbedringsmuligheder til den finansielle rapportering ved at imødekomme compliance tendensen og forbedre oplysningskravene i eksisterende standarder eller udarbejde nye, især med fokus på noteoplysningerne. Projekterne vil sikre bedre oplysninger i IFRS gennem de primære forbedringspunkter; sikring af at selskaber i højere grad kan anvende væsentlighed ved udarbejdelse af årsrapporten, forbedre oplysningerne i årsrapporten for de primære regnskabsbrugere samt at forbedre oplysningskravene i IFRS (IASB 2017c, pkt. IN3). IASB har til hensigt at indarbejde forbedringspunkter til IFRS i IAS 1, eller alternativt i en ny regulering der skal erstatte visse oplysningskrav i IAS 1 (IASB 2017c, pkt. IN5).

7.1.3.2 DP og de væsentligste forhold

De forhold i DP, som IASB har til hensigt at ændre i standarderne, der potentielt kan have indvirkning på årsrapportens omfang, gennemgås nedenfor.

Afsnit 3.10: IASB ønsker at ændre IAS 1 til at indeholde følgende skærpelse af oplysningskravene; at regnskabets formål er at give information om virksomhedens finansielle stilling, indtjening og pengestrømme.

Afsnit 3.22: IASB ønsker at ændre IAS 1 til at indeholde følgende ændring til oplysningskravene; at noternes formål er give uddybende information, der er nødvendige for at opdele og afstemme poster i regnskabet.

Afsnit 3.26: IASB ønsker at ændre IAS 1 til at indeholde følgende ændring til oplysningskravene; at yderligere information, skal inkluderes i noterne, hvis regnskabets formål dermed bedre imødekommes.

Afsnit 4.9: IASB vurderer, at der bør tilføjes et afsnit i IAS 1, der muliggør at øvrig information kan inkluderes i årsrapporten såfremt det gør regnskabet mere forståeligt. Den øvrige information skal dog let, kunne adskilles fra regnskabet, og det skal være muligt at sammenligne finansielle tal til regnskabet.

Afsnit 4.38: IASB foreslår at det skal være muligt at inkludere kvalitative og kvantitative informationer i årsrapporten, der ikke er oplysningskrav ifølge IFRS, dog skal der inkluderes krav omkring, hvor disse informationer præsenteres i årsrapporten.

Afsnit 6.16: IASB foreslår at regnskabspraksis opdeles i tre kategorier; 1) primær regnskabspraksis, som nødvendig for forståelse af alle væsentlige poster i regnskabet, 2) mindre væsentlig regnskabspraksis, der dog fortsat er relevant for forståelse af væsentlige poster i regnskabet samt 3) uvæsentlig regnskabspraksis, der beskriver uvæsentlige poster i regnskabet, og således vil skygge for væsentlige regnskabspraksis, hvis de medtages i årsrapporten.

7.1.4 Præcisering af standarderne for oplysningskrav

IASB offentliggjorde i 2013 et Feedback Statement (FS) "Financial Reporting Disclosure" (IASB 2013a). Projektet "Standards-level review of disclosures" har til formål at udarbejde en guide, der skal anvendes af IASB ved udarbejdelse af nye oplysningskrav og forbedring af nuværende oplysningskrav.

Guiden har til formål at strømline udvikling og forbedring af oplysningskrav, således at standarder fremadrettet imødekommer information overload og tilgodeser guidens formål.

7.1.4.1 Hensigten med forbedring af processen for udvikling af nye og nuværende oplysningskrav

Hans Hoogervorst har pointeret, at IASB er nødsaget til at gennemgå alle standarderne for de nuværende oplysningskrav, for herigennem at identificere muligheder for at nedbringe og forbedre oplysningskravene (Hoogervorst 2013). Projektet er en reaktion på information overload forårsaget af clutter.

Hensigten med projektet "Standards-level review of disclosures" er at analysere oplysningskravene på standardniveau for dermed at identificere, hvilke oplysningskrav, der er på tværs af standarder på nuværende tidspunkt samt, hvorledes disse standarder anvendes af regnskabsudarbejder. På baggrund heraf ønsker IASB at forbedre nuværende samt nye oplysningskrav for dermed at løse problemet omkring information overload, der skyldes udviklingen i oplysningskrav (IASB 2017i).

Projektet har til formål at udarbejde en guide, der skal ligge til grund for vurdering af, hvilke oplysninger, der kan og bør kræves medtaget i årsrapporten. Guiden skal dermed forsøge at nedbringe de spredte oplysningskrav på tværs af standarder for at nedbringe clutter i årsrapporten samt ligge fundamentet for udvikling af nye oplysningskrav (IASB 2017i).

Projektet samarbejder med projektet "Principles of Disclosure" således at forbedringsforslag, der identificeres til IAS 1 herunder medtages ved udviklingen af guiden (IASB 2017i).

7.1.4.2 FS og de væsentligste forhold

Side 19: IASB tager til efterretning, at der er, ønsker om at nedbringe oplysningskravene i standarderne, der har akkumuleret i nye og ændrede standarder, og IASB vil forsøge at accelerere arbejdet omkring projektet "Standards-level review of disclosures". IASB vil her samarbejde med projektet "Conceptual Framework", der er et projekt udenfor "Disclosure Initiative".

Side 21: IASB vil gennemgå de samlede oplysningskrav for herigennem at identificere konflikter, duplikeringer og overlap mellem standarder. Herigennem vil IASB vurdere, hvorvidt der er behov for forbedring af oplysningskrav i de nuværende standarder.

7.1.4.3 Ny begrebsramme

IASB udsendte i maj 2015 et ED for projektet "Conceptual Framework". Formålet herfor er at udarbejde en ny begrebsramme. IASB forventer at offentliggøre denne i løbet af 2017 (IASB 2015a). Projektet hører ikke ind under "Disclosure Initiative".

Hensigten med projektet at forbedre den nuværende finansielle rapportering ved at udarbejde opdaterede og mere præcise principper. IASB påbegyndte projektet, da de identificerede et behov for at forbedre den nuværende begrebsramme således, at den bedre repræsenterer de nuværende behov samt, giver bedre vejledning (IASB 2017c).

Begrebsrammen har en række principper, der ligger til grund for tolkning og uddybning af begreber og forudsætninger i IFRS. Begrebsrammen vil dermed ikke bevirke nogen ændringer i oplysningskrav i nuværende standarder, men vil påvirke principperne, hvorpå standarderne hviler samt hvorledes nuværende og fremtidige standarder tolkes.

7.1.5 Ændringer til IAS 1

IASB har afsluttet et af projekterne under "Disclosure Initiative", gennem ændringer til IAS 1: *Præsentation af årsregnskaber*. Ændringerne hertil er gældende fra januar 2016. Ændringerne til IAS 1 har til hensigt at løse nogle af de bekymringer, der er blevet rejst på diskussionsforum og undersøgelser omkring manglende brug af væsentlighed ved udarbejdelse af årsrapporten (IASB 2017a).

IASB imødekommer dette problem ved at gennemgå oplysningskravene i IAS 1 med det formål at undersøge mulighederne for at præcisere oplysningskravene til årsrapporten, og dermed forbedre den nuværende brug af IAS 1 (IASB 2017e).

7.1.5.1 Hensigten med ændringer til IAS 1

IASB har identificeret en bekymring for, hvorvidt ordlyden i oplysningskravene i IAS 1 har forhindret brugen af dømmekraft. IASB har dermed et behov for at ændre visse tidligere afsnit i IAS 1 samt tilføje nye for således at opfordre selskaberne til i højere grad anvende dømmekraft ved vurdering af, hvilke oplysningskrav, der skal medtages i årsregnskabet (IASB 2014a).

IASB har identificeret et behov for at foretage ændringer i IAS 1 omkring følgende primære forhold; væsentlighedsbegrebet, hvilke oplysninger, der skal præsenteres i regnskabet, noter og oplysninger om anvendt regnskabspraksis.

Af ændringerne til væsentlighed ønsker IASB at understrege, at virksomheder ikke må sammenlægge eller opsplitte oplysninger på en sådan måde, at der skjules brugbar information. IASB ligger vægt på, at væsentlighedskriterierne relaterer sig til resultatopgørelse, opgørelse af anden total, balance, pengestrømsopgørelse, egenkapitalopgørelse samt noterne. Endvidere ønsker IASB, at virksomheder i den sammenhæng skal vurdere, når en standard kræver en specifik oplysning, hvorvidt informationen er væsentlig og dermed om oplysningen skal medtages (IASB 2014a).

IASB's formål er endvidere at ændringerne til IAS 1, skal medføre præcisering af subtotaler således, at subtotaler kan opdeles og sammenlægges efter virksomhedens vurdering. Der ønskes i den sammenhæng vejledning til anvendelsen af subtotaler i regnskabet (IASB 2014a).

I noteoplysningerne ønsker IASB at præcisere kravene til strukturen i noterne ved, at virksomheden skal vurdere forståeligheden og sammenligneligheden af noterne, hvoraf den mest hensigtsmæssige rækkefølge af noterne kan fastlægges. Ydermere ønskes det præciseret, at virksomheder har fleksibilitet med hensyn til rækkefølgen af noterne, der ikke behøver at følge rækkefølgen i IAS 1, pkt. 114 (IASB 2014a).

Endeligt er formålet med ændringerne, at vejledningen og eksemplerne i IAS 1 pkt. 120 skal fjernes for at identificere væsentlig regnskabspraksis ved at fjerne potentielle uvæsentlige eksempler (IASB 2014a).

Af ovenstående ændringer er det IASB's overordnede hensigt, at virksomheder anvender professionel dømmekraft, når de skal vurdere, hvilke oplysninger der skal præsenteres i årsregnskabet (IASB 2017e).

7.1.5.2 Ændringerne til IAS 1

Der er foretaget nedenstående ændringer til IAS 1 i reguleringen af 1. januar 2016.

IAS 1, pkt. 29-31: Væsentlighedskriteriet er specificeret heri. Der er tilføjet pkt. 30A, der medfører at virksomheder i årsregnskabet, med hensynstagen til alle relevante forhold, skal afgøre, hvordan oplysninger sammenfattes både i regnskabet og i noterne. Ligeledes fremgår at virksomheden ikke må begrænse forståeligheden, hvilket kan ske ved at sløre væsentlige oplysninger igennem uvæsentlige oplysninger eller ved at sammendrage væsentlige poster af forskellig karakter eller funktion. Derudover er pkt. 31 ændret, således at virksomheder ikke behøver, at give en specifik oplysning ifølge kravene i IFRS, hvis oplysningen er uvæsentlig. Heraf præciseres det at selvom en standard indeholder en liste med specifikke krav, eller standarden beskriver oplysningskravene som mindstekrav, skal virksomheden tage hensyn til om oplysningen er uvæsentlig. Endvidere tilføjes at en virksomhed også skal overveje, om der skal gives supplerende oplysninger. Supplerende oplysninger skal gives, hvis overholdelsen af de specifikke krav i IFRS ikke er tilstrækkeligt dækkende til at sikre, at regnskabsbruger forstår virkningen på virksomhedens finansielle stilling og indtjening.

IAS 1, pkt. 54: Heri specificeres brugen af subtotaler. Begrebet "mindstekrav" er slettet således at oplysninger for opgørelsen af virksomhedens finansielle stilling blot indeholder en række regnskabsposter, der skal præsenteres. I denne sammenhæng er pkt. 55A blevet tilføjet for en præcisering af pkt. 55. Heraf fremgår, at virksomheder skal præsentere yderligere regnskabsposter herunder overskrifter og subtotaler, hvis det er relevant for forståelsen af virksomhedens finansielle stilling. Præciseringen omfatter at, hvis virksomheden gør brug af yderligere subtotaler end de i IFRS krævede, skal disse præsenteres sådan, at det er klart og forståeligt. Subtotaler skal være konsistente fra periode til periode, og de må ikke præsenteres mere fremtrædende end de i IFRS krævede subtotaler.

IAS 1, pkt. 85A: Nærværende afsnit er tilføjet, og relatere sig ligeledes til anvendelsen af subtotaler blot med henblik på oplysninger, der skal fremgå af resultatafsnittet eller resultatopgørelsen, og er en præcisering af kravene oplistet i IAS 1, pkt. 55A.

IAS 1, pkt. 113-116: IASB har foretaget en præcisering heri således, at noter skal opstilles på en systematisk måde ved, at virksomheder skal tage hensyn til indvirkningen af noternes opstilling på årsregnskabets forståelighed og sammenlignelighed. Ydermere er givet eksempler på, hvorledes virksomheden kan anvende en systematisk opstilling, hvoraf blandt andet fremgår at virksomheden kan fremhæve de væsentligste forhold i selskabet, såsom væsentligste aktivitetsområder, som de anser for at være mest relevante for forståelsen af virksomhedens resultat og finansielle stilling.

IAS 1, pkt. 120: Eksemplerne på oplysninger om anvendt regnskabspraksis er fjernet fra punktet.

7.1.6 Ændringer til IAS 7

IASB har foretaget ændringer til IAS 7: *Pengestrømsopgørelse*, ligeledes som led i "Disclosure Initiative". Ændringerne hertil er gældende fra januar 2017. Ændringerne til IAS 7 har til hensigt at forbedre informationen omkring et selskabs finansieringsaktiviteter efterspurgt af regnskabsbruger og forbedre oplysningerne, der hjælper regnskabsbruger i at forstå virksomhedens likviditet (IASB 2017b).

7.1.6.1 Hensigten med ændringer til IAS 7

IASBs hensigt med ændringer til IAS 7, er at selskaber skal udarbejde en afstemning, at selskabets finansieringsaktivitet. For at virksomheden kan opfylde de to overordnede mål med ændringerne til IAS 7, skal der i afstemningen indeholdes primo, bevægelserne i årets løb og ultimo saldoen (IASB 2014b). Det er IASB's ønske at en sådan afstemning skal give regnskabsbruger forbedrede oplysninger om virksomhedens gæld samt bevægelserne i gælden i perioden (IASB 2014b).

Af IASBs udkast fra 2014 blev det endvidere forslået at udvide oplysningskravene i IAS 7 vedrørende oplysninger om virksomhedens likvide beholdninger. Oplysningskravet skulle udvides i form af krav om oplysning vedrørende restriktioner, der kan påvirke beslutninger i virksomheden til brug af likvide beholdninger (IASB 2014b). IASB har i en pressemeddelelse af december 2016 gjort opmærksom på, at de ikke ønsker at fortsætte dette projekt, da de mener, der er behov for yderligere undersøgelser på området (IASB 2017e).

IASB overordnede formål med ændringen af IAS 7 er dermed, at virksomheder skal give oplysninger om ændringer i deres finansieringsaktiviteter for at tilgodese investorernes informationsbehov (IASB 2017e).

7.1.6.2 Ændringer til IAS 7

Der er foretaget nedenstående ændringer til IAS 7 i reguleringen af 1. januar 2017.

Virksomheder skal give oplysninger om ændringer i regnskabsåret, der knytter sig til pengestrømme i virksomhedens finansieringsaktivitet. Oplysningerne om finansieringsaktivitet skal specificeres således, at der tages hensyn til om det er finansiering, der vedrører pengestrømme eller ændringer i finansielle forpligtelser, der ikke vedrører pengestrømme.

Virksomheden skal derfor i nødvendigt omfang give oplysninger, der knytter sig til ændringer i pengestrømme fra finansieringsaktivitet samt andre ændringer virksomheden ser nødvendige for

regnskabsbrugers behov (Deloitte 2017). Af ændringerne til finansieringsaktiviteten skal virksomheden angive en opgørelse over primo saldo, bevægelser i året samt ultimo saldo.

7.2 Regnskabsregulators initiativer for at afskaffe information overload

Erhvervsstyrelsen fungerer som regulator af danske børsnoterede selskabers årsrapporter. Hvor IASB er ansvarlig for den internationale standardudstedelse under IFRS, er Erhvervsstyrelsen ansvarlig for at regulere årsrapporter offentliggjort i Danmark. Som regulator er Erhvervsstyrelsen en regnskabsbruger, der har indvirkning på formning af regnskabsudsteders udarbejdelse af årsrapporten (IASB 2013a).

7.2.1 Nuværende lovkrav i ÅRL der supplerer IFRS

Danske børsnoterede selskaber er reguleret af IFRS med supplerende danske lovkrav i årsregnskabsloven. Årsregnskabsloven indeholder yderligere lovkrav til ledespåtegning, revisorpåtegning, ledelsesberetning samt tilvalg af frivillige supplerende beretninger, der ikke er reguleret gennem IFRS.

De væsentligste forhold, der har yderligere indvirkning på årsrapporter for børsnoterede selskaber grundet supplerende lovkrav i ÅRL er gennemgået nedenfor.

ÅRL § 13, stk. 1 pkt. 3: Paragraffen beskriver en række grundlæggende forudsætninger for årsrapporten, herunder væsentlighed. Der fremgår følgende herom i paragraffen: *"Alle relevante forhold skal indgå i årsrapporten, medmindre de er ubetydelige (væsentlighed). Anses flere ubetydelige forhold tilsammen for at være betydelige, skal de dog indgå."*

ÅRL § 98: Paragraffen beskriver oplysningskrav i ledelsesberetningen omkring mangfoldighed i ledelsen. Der er herfor mulighed for alternativt at henvise til information herom på selskabets hjemmeside (Ryttersgaard 2015).

ÅRL § 99 a: Selskaber skal berette omkring samfundsansvar i årsrapporten, men kan alternativt henvise til information herom på selskabets hjemmeside.

ÅRL § 99 c: For selskaber, der skal berette omkring betaling til myndigheder i årsrapporten, kan alternativt henvise til information herom på selskabets hjemmeside.

ÅRL § 107 b: Selskaber skal berette omkring virksomhedsledelse, men kan alternativt henvise til information herom på selskabets hjemmeside.

7.2.2 Separate initiativer fra Erhvervsstyrelsen

Erhvervsstyrelsen har i samarbejde med Fondsrådet, komponeret en vejledning i brugen af væsentlighed. Vejledningen er Erhvervsstyrelsens egen anvendelse af væsentlighed ved regulering af årsrapporten. Dette så Erhvervsstyrelsen som et nyttigt værktøj for regnskabsudarbejder, og offentliggjorde derfor i samarbejde med Fondsrådet, vejledningen i 2008 (Fondsrådet 2008). Der har ikke været efterfølgende ændringer til vejledningen.

7.2.2.1 De væsentligste punkter i Fondsrådets vejledning

De væsentligste forhold omkring brugen af væsentlighed ifølge vejledningen, er gennemgået nedenfor.

Punkt 1: Det fremgår af vejledningen, at *"Fondsrådets afgørelser har indtil nu i stor udstrækning vedrørt indregnings- og målingsfejl."*

Punkt 2: Der pointeres i vejledningen, at der anvendes samme definition for væsentlighedsbegrebet, som i IASBs begrebsramme (IASB 1989). På baggrund heraf, defineres væsentlighed i vejledningen som: *"Regnskabsinformation er således væsentlig i henhold til IFRS's begrebsramme (Framework), såfremt udeladelser af eller fejl i den pågældende information ville kunne påvirke en regnskabsbrugers økonomiske beslutninger"* (Fondsrådet 2008).

Der pointeres ydermere i vejledningen, at der ligeledes skal anvendes væsentlighed ved vurdering af, hvorvidt kvalitative oplysninger skal medtages i årsrapporten, og at der anvendes samme definition for væsentlighed som IAS 1: *"Væsentlighedsbegrebet betyder, at et bestemt oplysningskrav i en standard eller et fortolkningsbidrag ikke nødvendigvis skal overholdes, hvis informationen ikke er væsentlig"* (Fondsrådet 2008).

Sidst pointeres der i vejledningen, at definitionen af væsentlighed i ÅRL er sammenlignelig med definitionen i begrebsrammen og IFRS: *"Selv om væsentlighed ikke er defineret eksplicit i årsregnskabsloven og lov om finansiel virksomhed, antages det, at væsentlighedsbegrebet i de to love i praksis svarer til det, IFRS anvender"* (Fondsrådet 2008).

Punkt 3.5: Vejledningen gør opmærksom på at de kvalitative oplysninger, der medtages i årsrapporten ligeledes er omfattet af væsentlighedsbegrebet: *"Selve medtagelsen af oplysningskrav i regnskabsstandarderne eller lovgivningen er udtryk for, at man fra standardsætters side som udgangspunkt har betragtet de krævede oplysninger som relevante for regnskabsbrugeren, medmindre de vedrører forhold, som er irrelevante eller uvæsentlige for en given udsteders årsrapport..."* (Fondsrådet 2008).

7.2.3 Erhvervsstyrelsens regnskabskontrol

Erhvervsstyrelsen kontrollerer alle indberettede børsnoterede selskabers årsrapporter. Første kontrol heraf er en screeningproces af de væsentligste forhold ifølge Erhvervsstyrelsen samt eventuelle fokuspunkter fra European Securities and Markets Authority (ESMA). Hvis screeningprocessen giver anledning til bemærkninger i en årsrapport, er Erhvervsstyrelsens anden kontrol en fuld kontrol af den pågældende årsrapport.

På baggrund af den årlige kontrol udgiver Erhvervsstyrelsen i samarbejde med Finanstilsynet en rapport over fundne fejl i regnskabskontrollen. Rapporten har til formål, at orientere regnskabsudarbejder omkring hvilke fejl, der ikke må fremkomme i næste års rapportering og dermed forbedre den finansielle rapportering. Der blev i rapporten fra 2015 opgjort en række fejl, hvoraf de væsentligste relaterede sig til manglende oplysninger, som gennemgået nedenfor (Finanstilsynet 2015).

- Manglende oplysning om den gennemførte værdiforringelsestest for goodwill, herunder manglende oplysninger om primære og virksomhedsspecifikke forudsætninger, følsomhedsoplysninger og redegørelser for ledelsens metoder til opgørelse af de værdier, der var tildelt de primære forudsætninger.
- Manglende oplysninger om modtagne sikkerheder.
- Manglende oplysninger om kreditkvaliteten af udlån, der ikke var i restance eller nedskrevet på.
- Manglende oplysninger om investeringsejendomme og aktiver i midlertidig besiddelse.
- En række mindre fravigelser vedrørende primært oplysningskrav og beskrivelser som samlet blev anset for fejl.

7.3 Analyse

IASB mener at både manglende forståelse for anvendelsen af væsentlighed samt modstridende terminologi medfører problemer med information overload (IASB 2014c, pkt. 11). IASB har dermed set et behov for at øge fokus på brugen af væsentlighed og har herigennem udarbejdet et Exposure Draft (ED) til vejledning i brugen af væsentlighed (IASB 2017h) samt set et behov for at skærpe definition af begrebet i standarderne, som diskuteret i et Staff Paper (SP) (IASB 2017d).

I SP diskuteres det, hvorledes forkerte og modstridende beskrivelser af væsentlighedsbegrebet forhindrer selskaber i at anvende væsentlighed til vurdering af, hvilke informationer der skal medtages i årsrapporten (IASB 2014c, pkt. 13). IASB har til hensigt at foretage en række ændringer til IAS 1, der har til formål at skærpe væsentlighedsbegrebet.

IASB ønsker at tilføje et afsnit i IAS 1, der klarlægger de primære kendetegn ved begrebet væsentlighed (IASB 2014c). Derudover, ønsker IASB at ændre definitionen af væsentlighed i IAS 1, til at inkludere følgende: *"Information is material if omitting, misstating or obscuring it could reasonably be expected to influence decisions that the primary users...make..."* (IASB 2015d). Sidst ønsker IASB at tilføje følgende definition af de primære regnskabsbrugere i IAS 1: *"...existing and potential investors, lenders and other creditors..."* (IASB 2015d).

Vejledningen i brugen af væsentlighed er til brug for regnskabsudarbejder, revisor og regnskabsregulator (IASB 2017h). Forkert brug af væsentlighed kan ifølge IASB lede til både uvæsentlig- samt manglende information i årsrapporten (IASB 2017h).

Væsentlig information defineres i vejledningen som værende informationer, der, hvis undladt eller forkert rapporteret i årsrapporten, kan påvirke regnskabsbrugers beslutninger (IASB 2015a, afsnit 7). Væsentlighed skal dermed vurderes på baggrund af regnskabsbrugeres beslutninger, hvor de primære regnskabsbrugere defineres som værende nuværende og eksisterende investorer, lånegivere og øvrige kreditorer (IASB 2015a, afsnit 13). På baggrund heraf er det nødvendigt at væsentlighed er virksomhedsspecifikt og ligeledes afhænger af en oplysnings art og omfang (IASB 2015a, afsnit 7).

Uvæsentlig information i årsrapporten beskrives i vejledningen som, hvis uvæsentlig information medtages i årsrapporten, kan det skygge for de væsentligste informationer i regnskabet og kompromittere årsrapportens primære formål. Når uvæsentlig information medtages øges længden og forståeligheden af årsrapporten mindskes (IASB 2015a, afsnit 34). Således kan en oplysning, der er påkrævet af IFRS undlades i årsrapporten, hvis den anses som uvæsentlig i en pågældende situation (IASB 2015a, afsnit 11). Dog forbyder standarderne ikke, at uvæsentlig information medtages i årsrapporten, men der er krav til at tage stilling til, hvorvidt uvæsentlig information skygger for væsentlig information (IASB 2015a, afsnit 35).

IASB har allerede foretaget en række specifikke ændringer til IAS 1 gældende fra januar 2016. Ændringerne til IAS 1 har til hensigt at forbedre væsentlighedsbegrebet og gøre brugen af væsentlighed nemmere i praksis (IASB 2017a).

IAS 1 pkt. 29-31 er ændret således, at der er krav om, at forståeligheden i årsrapporten ikke må begrænses ved sløring gennem uvæsentlige oplysninger eller ved at sammendrage væsentlige poster af forskellig karakter eller funktion. Derudover specificeres, at der ikke er krav om at give specifikke oplysning ifølge kravene i IFRS, hvis oplysningen er uvæsentlig. Dertil må et selskab endvidere give supplerende oplysninger, hvis overholdelsen af de specifikke krav i IFRS ikke er tilstrækkeligt dækkende.

I IAS 1, pkt. 54 er der nu mulighed for i højere grad at anvende subtotaler end tidligere, hvis det er relevant for forståelsen af virksomhedens finansielle stilling. Derudover er det nu ifølge IAS 1 pkt. 113-116 muligt i højere grad at strukturere noterne som selskaberne finder bedst egnet, så længe noternes opstilling er systematisk.

IASB har ligeledes foretaget ændringer til IAS 7, som en del af "Disclosure Initiative". IASB har fundet det nødvendigt at ændre oplysningskravene i IAS 7 således, at der nu er krav om at medtage afstemning af selskabets finansieringsaktiviteter (IASB 2014b).

Ud over at skærpe definitionen af væsentlighed samt gøre begrebet nemmere at anvende i praksis, har IASB ligeledes fundet det nødvendigt at lave en undersøgelse af de generelle oplysningskrav i standarderne. IASB har diskuteret behovet for at mindske compliance tendensen samt forbedre oplysningskravene i eksisterende standarder eller udarbejde nye, især med fokus på noterne (IASB 2017c).

IASB ønsker at foretage en række ændringer til IAS 1, der skal forbedre de nuværende oplysningskrav. IASB ønsker at ændre IAS 1 til at indeholde en skærpelse af regnskabets formål, er at give information om virksomhedens finansielle stilling, indtjening og pengestrømme (IASB 2017c, afsnit 3.10), og at noternes formål er at uddybe information i regnskabet ved opdeling og afstemning (IASB 2017c, afsnit 3.22). Derudover ønsker IASB at øvrig information kan inkluderes i årsrapporten såfremt det gør regnskabet mere forståelig (IASB 2017c, afsnit 4.9). Sidst ønsker IASB, at kun primær regnskabspraksis, der er nødvendig for forståelse af alle væsentlige poster i regnskabet, medtages i årsrapporten således, at uvæsentlig regnskabspraksis ikke skygger for væsentlige regnskabspraksis (IASB 2017c, afsnit 6.16).

Ud over at ændre oplysningskravene i IAS 1 ønsker IASB ligeledes at undersøge behovet for at forbedre alle øvrige oplysningskrav i standarderne. IASB vil herigennem identificere konflikter, duplikeringer og overlap mellem standarder, og på baggrund deraf vurderer behovet for forbedring af de generelle oplysningskrav i de nuværende standarder (IASB 2017i). IASB ønsker, at projektet skal resultere i en udvikling af nuværende og nye standarder for herigennem at strømline oplysningskravene på tværs af standarder fremadrettet (IASB 2017i).

Årsregnskabsloven indeholder yderligere lovkrav til årsrapporten, der ikke er reguleret gennem IFRS, herunder definitionen af væsentlighed. ÅRL regulerer oplysningskrav til ledelsesberetningen i årsrapporten. For visse afsnit, jf. ÅRL §§ 98, 99a 99c samt 107b, gives der dog mulighed for at oplysningerne alternativt oplyses på selskabets hjemmeside.

I ÅRL § 13, stk. 1 pkt. 3 defineres væsentlighed, og erhvervsstyrelsen har ligeledes i samarbejde med Fondsrådet, komponeret en vejledning til definition- og brugen af væsentlighed, der repræsenterer

Erhvervsstyrelsens brug af væsentlighed i regnskabskontrollen (Fondbrådet 2008). Væsentlighed defineres heri som enslydende med IASBs definition i begrebsrammen og IAS 1 (Fondbrådet 2008).

Ved Erhvervsstyrelsen regnskabskontrol af børsnoterede selskabers overholdelse af IFRS og supplerende danske lovkrav, offentliggør Erhvervsstyrelsen en rapport over fundne fejl. I rapporten fra 2015 identificerede Erhvervsstyrelsen heraf en række mangler på baggrund af oplysningskravene (Finanstilsynet 2015).

7.4 Diskussion

Begrebet væsentlighed har fremgået af IASBs begrebsramme afsnit 30, siden 1989. Derudover har væsentlighed fremgået af IAS 1, pkt. 7, siden IFRS blev vedtaget i EU i 2002. Begrebet fremgår ligeledes af ÅRL § 13, stk. 1, pkt. 3. Danske børsnoterede selskaber har dermed, skulle anvende væsentlighed ved vurdering af, hvilken information der skal medtages i årsrapporten, siden IFRS blev et krav i 2005. Ydermere offentliggjorde Erhvervsstyrelsen i 2008 en vejledning i brugen af væsentlighed på baggrund af deres egne forretningsgange i regnskabskontrollen. Danske børsnoterede selskaber har således siden 2008 haft vejledning i brugen af væsentlighed.

Det blev dog i kapitel 6 konstateret, at årsrapporten har været støt stigende siden 2005 for danske børsnoterede selskaber. Denne tendens blev ligeledes konstateret gældende for britiske børsnoterede selskabers årsrapporter i kapitel 5. IASB erkender, at der medtages for meget uvæsentlig og generisk information, der forårsager at årsrapportens længde stiger. Dette er årsagen til at de iværksatte "Disclosure Initiative" i 2013, der har været deres primære investering siden (Hoogervorst 2013).

Flere parter har indvirkning på clutter i årsrapporten herunder regnskabsbruger, regnskabsudarbejder, standardudsteder, regnskabsregulator, revisor og øvrige konsulenter. Dog har IASB udtalt, at de som standardudsteder er nødsaget til at være den primære drivkraft bag løsning af information overload, da de former de øvrige parter gennem regulering (IASB 2013a). IASB har således investeret tid i en række projekter, der hører under det samlede projekt "Disclosure Initiative". Agendaen for "Disclosure Initiative" er at løse problemet omkring information overload i årsrapporten ved at cutte clutter i årsrapporten, for bedre at tilgodese årsrapportens formål og dermed ligeledes regnskabsbrugers informationsbehov.

IASB har iværksat seks projekter under "Disclosure Initiative" med følgende formål; udarbejdelse af vejledning i brugen af væsentlighed, præcisering af væsentlighedsbegrebet gennem foreslåede ændringer til IAS 1, forbedring af oplysningskravene på tværs af standarder, forbedring af oplysningskravene i IAS 1, ændringer til IAS 7 omkring afstemning af pengestrømme knyttet til finansieringsaktiviteter samt ændringer

til IAS 1 der skærper væsentlighedsbegrebet, muliggør brugen af flere subtotaler samt mulighed for eget valg af struktur for noterne.

Ved det offentlige diskussionsforum omkring information overload i 2013 redegjort i afsnit 7.1.1, blev der lagt vægt på at netop den begrænsede anvendelse af væsentlighed var skyld i information overload. IASB så derfor et behov for, at udarbejde en vejledning i brugen af væsentlighed (IASB 2015c).

Som nævnt ovenfor er væsentlighedsbegrebet medtaget i begrebsrammen, derudover offentliggjorde Erhvervsstyrelsen i 2008 en vejledning i brugen heraf. På trods heraf har årsrapporten for danske børsnoterede selskaber været støt stigende som angivet i figur 6.1. Dette har ligeledes gjort sig gældende internationalt som angivet i figur 5.1, over udviklingen i britiske børsnoterede selskaber.

Vejledningen er dermed et særdeles hjælpsomt værktøj til regnskabsudarbejder til brugen af væsentlighed i praksis, i særdeleshed international, der umiddelbart ikke tidligere har haft vejledning i brugen af væsentlighed. Dog medfører vejledningen ikke krav om anvendelse af væsentlighed i forbindelse med udarbejdelse af årsrapporten, men skal blot ses som en vejledning i brugen heraf. Derudover placeres ansvaret for cutting clutter i form af en vejledning på regnskabsudarbejder i stedet for standardudsteder. Dette er på trods af, at IASB har taget ansvar for at skulle nedbringe clutter i årsrapporten (IASB 2013a). Vejledningen vurderes dermed ikke at have en væsentlig indvirkning på danske børsnoterede selskabers årsrapporter.

For at øge fokus på væsentlighedsbegrebet ønsker IASB at foretage en række ændringer til IAS 1, der har til formål at præcisere væsentlighedsbegrebet, og dermed undgå modstridende terminologi i standarden (IASB 2014c). IASB ønsker at ændre definitionen af væsentlighed i IAS 1 til at inkludere følgende: *"Information is material if omitting, misstating or obscuring it could reasonably be expected to influence decisions that the primary users...make..."* (IASB 2015d). Ændringen vil signalere, at væsentlighedsbegrebet i højere grad også relaterer sig til konsekvenserne ved medtagelse af uvæsentlig information i årsrapporten. Det vil fortsat ikke være imod lovgivningen at medtage uvæsentlig information i årsrapporten, dog vil IAS 1 i højere grad lægge op til, at det er i strid med årsrapportens formål.

IASB vil derudover tilføje følgende definition af de primære regnskabsbrugere i IAS 1: *"...existing and potential investors, lenders and other creditors..."* (IASB 2015d), da IAS 1 ikke på nuværende tidspunkt har en definition af de primære regnskabsbrugere. Som identificeret i afsnit 5.2.3 tilgodeser selskaber en for bred gruppe af regnskabsbrugere i årsrapporten (FRC 2009). Derudover har begrebsrammen og ÅRL på nuværende tidspunkt en meget bred definition af de primære regnskabsbrugere. På baggrund heraf vil en mere snæver definition af regnskabsbrugere dermed bevirke, at selskaber i højere grad har fokus på de væsentligste regnskabsbrugere ved valg af, hvilke informationer, der skal medtages i årsrapporten. Da det

fortsat er muligt at medtage uvæsentlig information i årsrapporten, vil selskaber dog fortsat have mulighed for at inkludere information i årsrapporten, der ikke forespørges af de primære regnskabsbrugere. Ændringen til IAS vil dermed opfordre virksomheder til at øge fokus på de primære regnskabsbrugere, og herigennem muligvis vælge informationer mere selektivt. Dermed vurderes det ikke, at have en væsentlig indflydelse på årsrapporten.

IASB har til hensigt at undersøge behovet for en mere generel forbedring af oplysningskravene i standarderne, hvoraf det ønskes at løse konflikter, duplikeringer og overlap mellem standarder (IASB 2017i). Dette er som reaktion på, at der er set en stigning i oplysningskravene i standarderne som identificeret i afsnit 5.2.2, der har bevirket et øget omfang i årsrapporten. Det vurderes på baggrund deraf, at projektet vil have væsentlig indvirkning på årsrapportens omfang, grundet at færre og mere strømlinede oplysningskrav, vil mindske compliance tendensen og dermed forventeligt mindske mængden af uvæsentlig og generisk information i årsrapporten.

Ud over en række forbedringer til de generelle oplysningskrav ønsker IASB at lave en række forbedringer til IAS 1, herunder en skærpelse af regnskabs- og noternes formål (IASB 2017c). Det vurderes dog ikke, at en skærpelse deraf i IAS 1 vil have en væsentlig indvirkning på årsrapporten, da årsrapportens formål er vel kendt af regnskabsudarbejdere, og på trods heraf, er årsrapportens længde ikke nedadgående. IASB ønsker derudover, at det skal blive muligt at medtage øvrig information i årsrapporten såfremt det gør regnskabet mere forståeligt (IASB 2017c). Det vurderes at dette relaterer sig til ledelsesberetningen, og øvrige supplerende beretninger, der på nuværende tidspunkt er reguleret i ÅRL. Det vurderes at være en fordel at ledelsesberetningen reguleres under samme lovgivning som de øvrige standarder, da væsentlighedsbegrebet ifølge IAS 1 gør sig gældende for årsrapporten som en helhed, og dermed vil inkludere ledelsesberetningen. Sidst ønsker IASB, at kun primær regnskabspraksis skal inkluderes i årsrapporten, således at uvæsentlig regnskabspraksis ikke skygger for væsentlig regnskabspraksis. Dette vurderes at måtte have en væsentlig indflydelse på at nedbringe generisk information i årsrapporten.

IASB har foretaget ændringer til IAS 7 således, at der nu er krav om at medtage afstemning af selskabets finansieringsaktiviteter (IASB 2014b). Den ændrede version af IAS 7 medfører øgede oplysningskrav for virksomheder. IASBs baggrund for øgede oplysningskrav i IAS 7 er, at investorerne har efterspurgt bedre information om virksomhedens finansieringsaktivitet (IASB 2014b). Øgede oplysningskrav giver alt andet lige længere årsrapporter, og tilgodeser dermed ikke cutting clutter og IASBs hensigt med at mindske oplysningskravene til årsregnskabet.

IASB har derudover foretaget ændringer til IAS 1 der skærper væsentlighedsbegrebet, muliggør brugen af flere subtotaler samt mulighed for eget valg af struktur for noter. Ifølge IAS 1.30A må en virksomhed ikke

"...begrænse forståeligheden af sine årsregnskaber ved at sløre væsentlige oplysninger gennem uvæsentlige oplysninger...". Heraf redegøres for, at uvæsentlige informationer ikke må medtages i årsrapporten, hvis konsekvensen herfor er, at det bliver sværere at udlede de væsentlige informationer. Det er fortsat ikke imod lovgivningen at medtage uvæsentlig information i årsrapporten. Forholdet i sig selv giver ikke anledning til færre oplysninger i årsrapporten, da der blot er tale om en præcisering af væsentlighedsbegrebet. Dog vurderes ændringen at have en positiv indvirkning på cutting clutter, da der vil være større fokus på, at uvæsentlig information ikke bør inkluderes i årsrapporten.

IAS 1, pkt. 31 indledes med at virksomheder ikke behøver at følge et specifikt oplysningskrav, hvis det ikke har relevans for virksomheden på trods af, at det i standarden er angivet som et mindstekrav, hvilket imidlertid vil medføre mindre oplysninger i årsregnskabet. Det præciseres yderligere i IAS 1, pkt. 31 at virksomheden skal angive supplerende oplysninger, hvis oplysningskravene i IFRS ikke er tiltrækkelige for at dække regnskabsbrugers informationsbehov. Ændringen vil umiddelbart resultere i flere oplysninger i regnskabet. I forhold til de ændrede krav for subtotaler og overskrifter skal virksomheden, hvis den finder det relevant for forståelsen af virksomhedens resultat og finansielle stilling tilføje yderligere i regnskabet. Denne ændring vil som udgangspunkt medfører længere årsregnskaber, idet virksomheden skal være opmærksom på, hvor der i resultatopgørelsen og balancen er behov for yderligere subtotaler eller overskrifter. Hensigten heraf er at give bedre forståelse hos regnskabsbruger.

Ændringerne til notekravene i IAS 1 medfører, at virksomheden selv skal tage stilling til den mest hensigtsmæssige rækkefølge af noterne i årsregnskabet. Der ligges vægt på, at strukturen af noterne skal opstilles så årsregnskabet fremstår forståeligt og sammenligneligt. Ændringerne giver i sig selv hverken længere eller kortere årsrapporter, men giver derimod virksomhederne fleksibilitet til at strukturere noter i årsregnskabet efter, hvad de anser for det mest hensigtsmæssige for, at tilgodese regnskabsbrugers behov. Det fremgår endvidere af ændringerne, at virksomhederne kan fremhæve de områder, de anser for mest relevante for forståelsen af virksomhedens resultat og finansielle stilling. At fremhæve relevante forhold har umiddelbart ikke en effekt på årsregnskabetets længde, men skal være med til at give fleksibilitet.

Begrebet væsentlighed fremgår af ÅRL § 13, stk. 1, pkt. 3. I Erhvervsstyrelsens vejledning til brugen af væsentlighed defineres væsentlighed som enslydende med IASBs definition. IASBs definition af væsentlighed omfatter hele årsrapporten. ÅRLs definition af væsentlighed bør dermed ligeledes omfatte hele årsrapporten. Dog kan danske børsnoterede selskaber kun undlade, at oplyse afsnit underlagt ÅRL §§ 98, 99a 99c samt 107b såfremt der i årsrapporten henvises til, hvor oplysningerne kan nås. Væsentlighedsbegrebet i ÅRL vurderes dermed ikke at være enslydende med begrebet i IFRS. Det vurderes på baggrund heraf at ÅRLs restriktive krav til ledelsesberetningen, er til hinder for cutting clutter.

7.5 Delkonklusion

IASB har påtaget sig ansvaret som standardudsteder, at være den primære drivkraft bag løsning af information overload, da de former de øvrige parter gennem regulering (IASB 2013a). IASB har således investeret i seks separate projekter under "Disclosure Initiative", der i samarbejde har til formål at løse information overload i årsrapport gennem cutting clutter.

Clutter er forårsaget af uvæsentlig- og generisk information, der opstår i årsrapporten primært grundet utilstrækkelig anvendelse af væsentlighed samt en tendens til at anvende årsrapporten som et compliance værktøj.

IASB har derfor set et behov for at skærpe væsentlighedsbegrebet, gennem en række foreslåede og implementerede ændringer til IAS 1 samt udarbejde en vejledning i brugen af væsentlighed. Danske børsnoterede selskaber har haft vejledning i brugen af væsentlighed siden 2008, fra Erhvervsstyrelsen. På trods heraf er årsrapporten kontinuerligt steget i længde siden 2005. Konsekvensen af en skærpelse af væsentlighedsbegrebet samt yderligere vejledning i brugen af væsentlighed er derfor et vigtigt redskab for selskaber, men vurderes ikke at måtte have en væsentlig indvirkning på cutting clutter.

For at mindske compliance tendensen har IASB påbegyndt et projekt, der har til formål at foretage en vurdering af forbedringsmuligheder til nuværende oplysningskrav på tværs af standarder og nedbringe de nuværende oplysningskrav. Projektet skal udmunde i en guide, til brug ved udviklingen af standarder. Således sikres at ændringer af nuværende standarder samt udvikling af nye foretages på et konsekvent grundlag, og dermed mindsker gentagelser og modstridende oplysningskrav. Projektet vurderes dermed i høj grad at tilgodese cutting clutter gennem imødekommelse af compliance tendensen.

8 Regnskabsbrugers informationsbehov

5. Hvad er regnskabsbrugers informationsbehov i årsrapporten?

Forgående kapitler konkluderede på årsrapportens formål, problematikkerne omkring information overload og behovet for cutting clutter, udviklingen i årsrapportens længde i Danmark samt regnskabsudstedere og regulatorernes initiativer for at nedbringe længden af årsrapporten.

Årsrapporten er virksomhedens kommunikationsværktøj til regnskabsbruger, og formålet med indeværende kapitel er derfor at give en indikation på, hvad regnskabsbrugers informationsbehov er af årsrapporten. Indeværende kapitel vil derfor forsøge at besvare ovenstående underspørgsmål, ved at sammenholde resultaterne fra afhandlingens forrige kapitler med respondenternes besvarelse i de afholdte interview, med henblik på at udlede regnskabsbrugers informations behov.

Kapitlet vil være struktureret således, at hvert spørgsmål i interviewet bevidst er sammenholdt med et af afhandlingens underspørgsmål 1 til 4. Heraf vil følge en argumentation for valg af spørgsmål ud fra den forståelse, der er opnået igennem forrige kapitler, hvoraf det forventede svar må udledes. Dernæst vil respondenternes svar blive anskueliggjort, og afsluttende vil følge en diskussion derpå. Ydermere vil kapitlet afsluttes med en sammenholdelse af svarene udledt af analysen på baggrund af regnskabsbrugers informationsbehov.

8.1 Analyse af interview

8.1.1 Profil af respondenterne

Baggrund

På baggrund af afhandlingens kapitel 4 er valgt at interviewe tre primære regnskabsbrugere. Som fundet deraf udgør disse investor, herunder aktieanalytiker, kreditvurdere samt regulator som årsrapportens primære regnskabsbrugere.

Det gøres herunder opmærksom på, at de adspurgte ikke er repræsentative for en general holdning i den respektive branche, hvorfra de adspurgte har erfaring. Respondenterne kan have forskellig opfattelse af, hvordan et spørgsmål tolkes, som dermed vil medføre subjektive holdninger til spørgsmålene. Derfor er det sandsynligt, at samme resultater ikke vil blive udledt af anden udvælgelse af respondenter.

Respondenterne

Der er foretaget interviews med to medarbejdere hos Erhvervsstyrelsen, en aktieanalytiker hos Sydbank samt en kreditvurderer hos Danske Bank.

Christine Søjbjerg og Jesper Jespersen er interviewet hos Erhvervsstyrelsen. De har begge en uddannelse som cand.merc.aud, og har henholdsvis 8- og 11 års erfaring med regnskabskontrol af danske børsnoterede selskaber. Ligeledes har begge 10 års erfaring fra revisionsbranchen.

Morten Imsgard er senior analytiker hos Sydbank med 9 års erfaring. Mortens primære arbejdsområder er analyseafdækning af blandt andet A. P. Møller - Mærsk A/S, Carlsberg A/S, William Demant Holding A/S og GN Store Nord A/S.

Thomas Justinussen er Chief Analyst hos Danske Bank med 20 års erfaring. Thomas sidder blandt andet med kredit rating af kunder, herunder de børsnoterede selskaber i OMXC20 Cap. Endvidere har Thomas 6 års erfaring i EFRAG, og har tidligere 5 års erfaring fra Revisortilsynet.

På baggrund af ovenstående profiler og overvejelser vurderes respondenternes baggrund, erfaring og arbejdsområder som værende valide til, at afdække de adspurgte spørgsmål tilstrækkeligt. Dermed vurderes respondenternes svar, at kunne danne grundlag for en analyse af regnskabsbrugers informationsbehov.

8.1.2 Spørgsmål 2

Hvad er jeres forretningsgang for kontrol af årsrapporten?

Dette spørgsmål er alene til Erhvervsstyrelsen, grundet Erhvervsstyrelsen funktion som regnskabskontrol.

Som fundet af kapitel 4 skal årsrapporten udarbejdes og præsenteres til en bred kreds af regnskabsbrugere, heraf offentlige myndigheder. Det ønskes derfor, at spørgsmålet skal belyse, hvorledes regnskabskontrollen gennemgås samt hvorvidt især enkelte afsnit i årsrapporten anvendes til kontrol.

Respondenternes svar

Erhvervsstyrelsen anvender årsrapporten som et helhedsbillede, hvoraf udgangspunktet for regnskabskontrol ligger. Derudover anvendes anden information, der bliver offentliggjort på f.eks. NASDAQ, hvoraf denne information vurderes, om det er forhold, der bør være optalt i årsrapporten, men som ikke er. Al den information, der kan opnås om virksomheden med henblik på at understøtte regnskabskontrollen af årsrapporten anvendes. På den måde afsløres, hvorvidt alle risikoområder er afholdt i årsrapporten eller, hvorvidt der er områder, hvorpå der skal kontrolleres yderligere "... vi bruger

altså alle de muligheder vi har for, at få oplysninger om virksomheden, vi læser jo også aviser her inde.” (Søjbjerg, den 3. april 2017).

Endvidere redegøres for at tjeklister anvendes til en screeningkontrol, hvori der fremgår en række forhold, som skal kontrolleres med ekstra opmærksomhed. Ligeledes indeholder tjeklisterne fokusområder, som ESMA udarbejder. Dette hjælper med at indikere forhold, der skal tages ekstra hensyn for i regnskabskontrollen. *”Hvis det er relevant for virksomheden, der kan selvfølgelig være nogle steder, hvor det slet ikke er relevant... men hvis det er relevant for virksomheden, og ESMA har det som fokusområde, så er det noget, vi godt vil se i regnskabet, at man er inde og omtale...”* (Jespersen, 3. april 2017). Screeningstjeklisterne er dermed en indledende kontrol af regnskaberne, hvorefter der i den endelige regnskabskontrol anvendes væsentlig større tjeklister. Tjeklisterne køres igennem, hvori udvalgte områder kontrolleres mere fokuseret. Ligeledes tages der i regnskabskontrollen hensyn til branche og risikoforhold i marked for at identificere risikofyldte forhold.

Et andet vigtigt element i regnskabskontrollen er, at virksomhederne overholder alle krav omfattet af IFRS, hvis regnskabsposten har stor betydning i virksomhedens årsrapport. Hvis et krav i den sammenhæng ikke er opfyldt, er det således vigtigt at få dokumentation derpå fra virksomheden, *”... når vi skriver til virksomheden, så skriver vi altid, hvis de har lavet en eller anden form for væsentlighedsbetragtning for, at de ikke vil opfylde de og de krav, så vil vi meget gerne høre om det selvfølgelig.”* (Jespersen, 3. april 2017). Omvendt tages der i regnskabskontrollen ikke stilling til, hvorvidt der er medtaget for mange oplysninger i årsrapporten,

”Det tror jeg er meget sjældent, at vi har gjort det, altså de gange vi har været inde og sige noget, er hvis de har været inde og skrive regnskabspraksis på nogle poster, som de slet ikke har i regnskabet eller sådan noget. Så kan vi godt gå ind og sige, at det syntes vi måske ikke, at I skal gøre næste år. Men det er sådan på et vejledningsniveau, det er ikke sådan, hvor vi siger, I får en påtale for det eller sådan noget. Det har vi ikke gjort.” (Jespersen, 3. april 2017).

Heraf tilføjes endvidere at, *”det er næppe noget, vi vil tage fat på, hvis det er, det eneste der ligesom er, hvis der ikke er en anden anledning til, at rette henvendelse til virksomheden, så er det ikke det, der alene vil give udslag for, at vi vil sætte os til tasterne og skrive til dem...”* (Søjbjerg, den 3. april 2017).

Diskussion

Af besvarelsen kan udledes, at regnskabskontrollen primært fokuserer på, at redegøre for, hvorvidt alle oplysninger i årsrapporten er medtaget. Ligeledes er det ej heller et område, der alene kan være årsag til

yderligere henvendelse til virksomheden. I regnskabskontrollen anvendes ligeledes offentliggjort information om virksomheden med henblik på hvilke områder, der især skal kontrolleres samt, at al information er oplyst i årsrapporten. Tjeklisterne til regnskabskontrollen anvendes endvidere til det formål, at være et hjælpeværktøj for at al information er medtaget, og ikke omvendt at for meget information er medtaget. Derfra kan udledes, at regnskabskontrollen ikke har fokus på at tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov ved betragtning af for meget information, men i stedet at alt information i årsrapporten er medtaget, hvorfor brugen af tjeklister ikke umiddelbart tilgodeser årsrapportens formål.

8.1.3 Spørgsmål 3

Hvem anser I som værende de primære regnskabsbrugere af årsrapporten?

Dette spørgsmål er alene til Erhvervsstyrelsen, grundet Erhvervsstyrelsen funktion som regnskabskontrol.

Af afhandlingens kapitel 4 blev redegjort for, at årsrapportens formål er, at give et retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling, indtjening og pengestrømme til en bred kreds af regnskabsbrugere. Ydermere defineres investor positivt som en primær regnskabsbruger i begrebsrammens pkt. 10. Ligeledes blev, kreditvurderer udledt at være årsrapportens primære regnskabsbruger. Det ønskes derfor at spørgsmålet skal afdække, hvem Erhvervsstyrelsen anser som værende årsrapportens primære regnskabsbruger for at identificere, hvorvidt regnskabskontrollen tager udgangspunkt deri, når det skal vurderes, hvorvidt oplysninger skal medtages i årsrapporten.

Respondenternes svar

Respondenterne giver udtryk for, at der ikke følges en klar definition af, hvem årsrapportens primære regnskabsbruger er, *"Altså jeg tror mest vi kører på den der investor tankegang, også som måske IFRS også lægger op til... Men jeg tror ikke, at det er noget vi som sådan har defineret helt præcist, hvem vi anser for at være den primære regnskabsbruger"* (Jespersen, 3. april 2017).

Diskussion

Der gives udtryk for at der ikke anvendes en klar definition af, hvem regnskabsbruger er, når det i regnskabskontrollen skal afgøres, hvorvidt oplysningerne i årsrapporten tilgodeser informationsbehovet hos regnskabsbruger. Derfor vil der i regnskabskontrollen ej tages udgangspunkt i én eller flere primære regnskabsbrugere, og dermed vil formålet i stedet være i lighed med forrige diskussion at kontrollere, hvorvidt alle oplysninger er medtaget i årsrapporten og ikke, hvorvidt informationsbehovet tilgodeses hos primære regnskabsbrugere.

8.1.4 Spørgsmål 4

I hvilken grad anvender du årsrapporten til dækning af dine informationsbehov for finansielle oplysninger?

Hvorledes anvender I årsrapporten?

Første spørgsmål er til samtlige respondenter herunder som kontrolspørgsmål til Erhvervsstyrelsen. Hvorimod andet spørgsmål er udelukkende til Erhvervsstyrelsen, som følge af deres kontrolfunktion.

Af kapitel 4 blev synliggjort at årsrapportens formål, er at give informationer, der kan understøtte regnskabsbrugers økonomiske beslutningstagning. Spørgsmålet forsøger derfor at afdække, hvorvidt regnskabsbrugers informationsbehov bliver dækket tiltrækkeligt af årsrapporten. Ligeledes er det fundet relevant at afdække Erhvervsstyrelsens anvendelse af årsrapporten, der naturligt ikke har samme tilgang til årsrapporten som analytiker og kreditvurderer.

Respondenternes svar

Blandt svarene fra analytiker og kreditvurderer, er der enighed om, at årsrapporten er den primære informationskilde. Det redegøres herfor at årsrapporten er fundamentet for videre analyser resten af året, og dermed hovedrapporten til informationer. Mange analyser bygger på informationer, der kun gives i årsrapporten én gang om året, *"... Det vil så sige, det er heller ikke noget vi sidder og bruger oceaner af tid på, men der er bare nogle af aspekterne, noget af de data, der ligger i noterne, som kun er tilgængelig gennem en årsrapport."* (Imsgard, den 17. april 2017). Ydermere tilføjes, at informationerne i form af noteoplysninger i delårsrapporterne er få, hvorfor det er nødvendigt at opsamle informationerne fra årsrapporten.

Erhvervsstyrelsen anvender derimod årsrapporten med andet formål. Når årsrapporten modtages, bliver den screenet for at se, hvorledes der er forhold, som skal reageres på. Når årsrapporterne er screenet gennemgås forskellige forhold i teamet, hvorefter der foretages en mere dybdegående kontrol,

"... og så kan der så være nogle, hvor vi siger, at vi gerne vil prøve at lave en lidt dybere gående kontrol, og så har vi disse checklister, som i nok også kender fra revisionsområdet, som er de, jeg tror nok, 12-1.300 spørgsmål, til alle de der IFRS standarder. Og så efter at vi har udfyldt det, så kan der så være et eller andet, som vi så vil spørge lidt nærmere indtil hos virksomheden" (Jespersen, 3. april 2017).

Årsrapporten bruges derfor til kontrol af, hvorvidt virksomheden opfylder IFRS krav, herunder om alle oplysningskravene er overholdt. Hvis ikke kravene er overholdt tages kontakt til virksomheden med henblik på at opnå dokumentation for, hvorfor kravet ej er overholdt.

Af øvrig information fra virksomheden er der ligeledes enighed blandt analytiker og kreditvurderer om, at kvartalsregnskaber er en kilde til information, der anvendes til analyser af virksomhederne. Endvidere anvendes fondsbørsmeddelelser, halvårs- og 9-måneders oversigter samt virksomhedernes investorsites til at afdække informationsbehovet. Disse informationskilder dækker primært informationsbehovet for oplysninger om virksomheden samt nøgletal eller hovedtal, der så tilrettes når årsrapporten offentliggøres,

”Nogle selskaber er rigtig gode til at sende informationer ud, medens andre selskaber halter lidt der. Nogle har også ændret sig. Et selskab som Carlsberg er jo egentlig for mig set, gået den forkerte vej på nogle parametre. De har valgt at skrotte deres kvartalsregnskaber, til fordel for nogle kortere, mere skriftlige meddelelser, hvor man bare sender nogle sider ud, hvor man med nogle ord beskriver, hvad der er foregået, men har taget rigtig meget finansiell information væk fra kvartalsregnskaberne.” (Imsgard, den 17. april 2017).

Af citatet ses dermed, at behovet for information fra selskaberne gerne skal bestå af finansiell information fremfor blot beskrivelse af, hvordan kvartalet er gået. Ydermere afhænger behovet for information af branchen, som virksomheden befinder sig i. Heraf hvis der er tale om en virksomhed, hvor der ikke ses store udsving i løbet af året, vil data til analyser blot afhænge af årsrapporten herunder især de finansielle oplysninger og noteoplysningerne.

Endvidere fremkommer enighed om, at informationer fra virksomhederne bruges til at samle op på de forudsætninger, der er sat for de enkelte virksomheder i løbet af året, *”så det bliver meget med at følge op på, hvordan selskaberne så performer i forhold til de forudsætninger man selv har sat op, for både et kvartal og for et år.”* (Imsgard, den 17. april 2017).

Erhvervsstyrelsens svar på, hvorvidt regnskabsbruger anvender årsrapporten som den primære informationskilde, er præget af at det formodes, at især anden information anvendes. Herunder interne meddelelser til bankerne samt mere nutidig information til brug for analyser *”... man kan sige, der kan jo ske meget på de 2 måneder, inden de bliver offentliggjort... Så i virkeligheden vil det være historisk data, der ligger i årsrapporten...”* (Søjbjerg, den 3. april 2017).

Diskussion

Det er tydeligt, at respondenterne anser årsrapporten som den primære kilde til information. Behovet for informationer er dog forskelligt alt efter, hvilken regnskabsbruger, der tages udgangspunkt i.

Erhvervsstyrelsen, hvis funktion er regnskabskontrol, gennemgår hele årsrapporten med det formål at kontrollere, hvorvidt virksomheden har overholdt lovkrav, der kontrolleres ved brug af tjeklister. Derimod anvendes årsrapporten af analytiker og kreditvurderer til at samle op på årets øvrige information fra virksomheden, hvoraf især noteoplysningerne anvendes, da disse primært gives i årsrapporten. Ydermere kan udledes, at anden information i form af f.eks. kvartalsregnskaber ligeledes benyttes. Dog er årsrapporten grundelementet til afdækning af informationsbehovet hos regnskabsbruger, hvorfor årsrapportens primære formål i henhold til kapitel 4 understøtter regnskabsbrugers informationsbehov.

8.1.5 Spørgsmål 5

Hvad er dine øvrige primære informationskilder?

I forlængelse af forrige spørgsmål ønskes det af indeværende spørgsmål at belyse, hvorvidt andre informationskilder end årsrapporten anvendes til at opfylde informationsbehovet hos regnskabsbruger. Heraf for at synliggøre årsrapportens formål.

Respondenternes svar

Der er enighed blandt respondenterne om, at årsrapporten i høj grad anvendes til at afdække informationsbehovet. Men af kreditvurderer anvendes desuden løbende servicemeddelelser, delregnskaber og kvartalsregnskaber for at opdatere modeller til brug for kreditvurdering. Af analytiker bliver ligeledes anvendt virksomhedens hjemmesider og fondsbørsmeddelelser, som dog kan indeholde meget ubrugelig information grundet lovkrav dertil. Af disse øvrige meddelelser gives der ikke lige så grundig information, som det ses i årsrapporten, hvorfor denne er helt grundlæggende til at afdække informationsbehovet hos respondenterne.

Diskussion

Det er tydeligt, at respondenterne bruger de oplysninger, der er givet i årsrapporten. Af øvrige informationskilder nævnes heraf delregnskaber, kvartalsregnskaber samt fondsbørsmeddelelser, men disse afdækker ej det fulde informationsbehov, hvorfor årsrapporten er regnskabsbrugers centrale værktøj til afdækning af informationsbehovet.

8.1.6 Spørgsmål 6

Hvorledes anvender du årsrapporten?

Udledt af kapitel 4 skal årsrapporten indeholde en række afsnit efter IAS 1 samt yderligere danske krav efter ÅRL. Derfor er det fundet relevant at belyse, hvorledes disse afsnit tilgodeser regnskabsbrugers informationsbehov eller, hvorvidt regnskabsbruger blot anvender enkelte afsnit i årsrapporten.

Respondenternes svar

Af respondenternes svar er der enighed om, at både de talmæssige og tekstmæssige oplysninger i årsrapporten er vigtige, og videre er der enighed om, at udvalgte oplysninger i årsrapporten anvendes først. Til kreditvurdering opdeles kvalitative og kvantitative informationer til brug i analyser af virksomheden. Hvor informationer af analytiker vurderes med udgangspunkt i fremadrettede oplysninger med det formål at vurdere, hvorvidt det er gået godt eller dårligt for virksomheden. Årsrapporten anvendes derfor selektivt for at få de vigtigste informationer først, til videre brug i analyser,

"... Så der vil jeg dykke ned i udvalgte områder af sådan en årsrapport. Det vil typisk være ledelsesberetningen, og herunder specielt, er der nogle ting, der afviger i virksomhedens drift, i forhold til de målsætninger de selv har sat op, specielt på de fremadrettede ting, altså, hvad er det for nogle ting, selskaberne selv sætter op af prognoser for det næste regnskabsår, det er noget af det, jeg allerførst vil kigge på..." (Imsgard, den 17. april 2017).

Desuden er det vigtigt at vurdere type af virksomhed for at relatere de vigtigste noteoplysninger til den pågældende virksomhed. Til kreditvurdering er det vigtigt at forstå de væsentligste noter, da der er behov for at få specificeret regnskabsposterne yderligere end, hvad er tilfældet i f.eks. resultatopgørelsen. Hvoraf det for analytiker er vigtigt med oplysninger omkring risiko faktorer, virksomhedens drift og nuværende situation. Dog ses der meget differentierede afsnit om risici, der har betydning for relevansen af den analyse, der skal foretages og dermed, hvorvidt informationen afdækker informationsbehovet hos regnskabsbruger. Heraf nævnes, at nogle selskaber er gode til at gøre afsnittet relevant, hvorimod andre selskaber skriver mere generisk tekst med overordnede risici,

"Det er klart at, hvis der kommer et eller andet jordskælv eller noget andet, der hvor de har fabrikker, så er det et problem, men altså jeg syntes, der er stor forskel på, hvor gode selskaberne er til, at være konkret og måske mere kortsigtede, og sige at der er nogle ting nu og her, der er en risiko for vores forretning, medens der er nogen andre, der har mere helikopter perspektiv, og siger alt i alle risici, der kan ramme os på et hvilken som helst tidspunkt, nu eller om 30 år..." (Imsgard, den 17. april 2017).

Derudover er der enighed blandt respondenterne om at anvendt regnskabspraksis sjældent ændre sig ret meget, hvorfor dette ikke er oplysninger, der læses medmindre, der har været ændringer der til,

”... specielt regnskabspraksis, mange af de ting, der er i en årsrapport, der sjældent ændres ret meget. For mig er det alle de steder, hvor man tænker, at det er en eller anden tekst, der som nogen af lovgivningsmæssig forstand skal være der, det bruger jeg ikke, og det er sjældent, at jeg jo faktisk læser det. Med mindre, som nogle selskaber gør opmærksom på, at hov, der er faktisk sket nogle ændringer her, vi har faktisk ændret i regnskabspraksis, som får nogle betydninger for de tal som vi opgør...” (Imsgard, den 17. april 2017).

Diskussion

Årsrapporten anvendes i første omgang som et opslagsværk, hvoraf de vigtigste informationer for den pågældende regnskabsbruger udvælges. Analytiker ser især på ledelsesberetningens fremadrettede oplysninger, risici samt driftsmæssige ændringer. Kreditvurderer anvender især de vigtigste noteoplysninger, valgt med udgangspunkt i virksomhedens branche. Derudover er der enighed i at anvendt regnskabspraksis, i form af generisk information, ikke er et afsnit, der læses. Desuden redegøres for at risikoafsnittet skal være tidsnævnt, hvori relevante risici beskrives fremfor generelle overordnede risici. Heraf kan udledes, at det er vigtigt for regnskabsbruger, at informationer ikke er generiske og generelle, hvis det skal give en informationsværdi for regnskabsbruger.

8.1.7 Spørgsmål 7

Hvilke afsnit i årsrapporten undersøger du først?

Som fundet i kapitel 4 skal årsrapporten indeholde en række elementer fra internationale såvel som nationale krav. Spørgsmålet relaterer sig således til, hvorvidt finansielle oplysninger, noteoplysninger eller enkelte afsnit indeholdt i ledelsesberetningen er afsnit i årsrapporten, som regnskabsbruger anvender først. Spørgsmålet forsøger derfor at afdække, årsrapportens formål.

Respondenternes svar

Af afsnit i ledelsesberetningen er der enighed blandt respondenterne om, at redegørelse for virksomhedens forventninger til fremtiden er vigtigt, og dermed et af de afsnit, der læses først. Der ligges heri vægt på, at afsnittet er vigtigt, hvis det har en høj detaljeringsgrad, og hvis virksomheden befinder sig i en dynamisk branche, hvor oplysningerne vil ændre sig fra år til år. *”Selvfølgelig kan jeg ikke bygge en værdiansættelsesmodel, uden alle regnskabslementerne også, men det er trods alt væsentlig lige at få*

selskabets eget syn på, hvordan verden ser ud og, hvor selvsikre eller det modsatte de er på, hvad de selv kan levere af resultater.” (Imsgard, den 17. april 2017).

Desuden nævnes, at redegørelse af virksomhedens væsentligste aktiviteter og væsentligste ændringer i ledelsesberetningen er et afsnit, der endvidere undersøges først grundet at afsnittet ændre sig fra år til år, ligesom hoved- og nøgletalsoversigten gør.

Derudover findes afsnit om kapitalstruktur, ejerforhold, CSR, kodeks for selskabsledelse ikke relevante med mindre det er ny information, hvorfor disse forhold kunne være information, der i stedet oplyses på virksomhedens hjemmeside.

Diskussion

Overordnet er oplysninger om forhold, der ændre sig fra år til år vigtig information for regnskabsbruger, og vil dermed være afsnit, der undersøges først. Heri især ledelsesberetningens afsnit om forventningerne til fremtiden samt virksomhedens væsentligste aktiviteter og væsentligste ændringer dertil. Dermed kan udledes, at regnskabsbruger finder ny information som værende information, der anvendes først.

8.1.8 Spørgsmål 8

Hvilke afsnit i årsrapporten er de væsentligste for dig?

Kapitel 4 redegjorde for, hvilke afsnit årsrapporten skal indeholde af lovkrav, hvorfor det findes relevant at belyse, hvilke afsnit regnskabsbruger anser som de væsentligste til afdækning af deres informationsbehov. Det ønskes af spørgsmålet at synliggøre, hvorvidt respondenterne finder afsnit i årsrapporten mere væsentlige end øvrige afsnit. Heraf med henblik på at udlede om nogle afsnit ej bliver tillagt så stor betydning, og dermed ifølge regnskabsbruger ikke nødvendigvis behøver oplyses i årsrapporten.

Respondenternes svar

Erhvervsstyrelsen udrykker, at ingen afsnit i årsrapporten anses som værende mere væsentlige end andre. Dog fremhæves hoved- og nøgletalsoversigt som et afsnit, der kan danne overblik,

”Altså, jeg syntes for eksempel, at det er meget godt, lidt, at kigge i femårs hoved-og nøgletalsoversigten, og kigger, er der noget der afviger, er der noget, der sprænger mig i øjnene, og det kan jeg godt lige starte med, men jeg er nede i det hele...” (Søjbjerg, den 3. april 2017).

Hele årsrapporten gennemgås og, hvis ikke alle disse elementer er oplyst i årsrapporten, vil virksomheden blive kontaktet, da der så ikke vil være aflagt en årsrapport, der er i overensstemmelse med lovgivningen.

Derimod udtrykker analytiker, at det især er nye oplysninger, som er interessante, dette både i form af nye finansielle oplysninger, nye formuleringer eller nye beskrivelser af forretningsområder. Disse informationer forsøges derfor, at anskueliggøres først, hvorefter informationer fra de historiske data bliver analyseret, da dette er en nødvendighed til brug for værdiansættelse af virksomheden.

Desuden referer kreditvurderer til noteoplysningerne som værende en sektion i årsrapporten, der anvendes meget.

Diskussion

Der ses ikke en general opfattelse af, om enkelte afsnit i årsrapporten findes mere væsentlige end øvrige afsnit. For Erhvervsstyrelsen ses ingen afsnit i årsrapporten mere væsentlige end andre, men derimod vil det i stedet anses, at alle forhold er omtalt. Af øvrige respondenter svar vil nye oplysninger i både ledelsesberetning, finansielle oplysninger og ledelsesberetning som informationer, der anses som væsentlige, hvorfor der ikke kan udledes ét afsnit som værende det væsentligste i årsrapporten til afdækning af informationsbehovet hos regnskabsbruger.

8.1.9 Spørgsmål 9

Hvilke afsnit i årsrapporten gør du ikke gør brug af?

Som fundet af afhandlingens kapitel 6, ses der en generel stigning i omfanget af årsrapporten. Udviklingen ses især i noteoplysninger, efterfulgt af ledelsesberetning og finansielle oplysninger. Spørgsmålets hensigt er, derfor at analysere, hvorvidt årsrapporten indeholder afsnit, som regnskabsbruger ej gør brug af. Endvidere findes det relevant at analysere, hvorvidt enkelte forhold i årsrapportens, kan undlades i årsrapporten, set ud fra regnskabsbrugers informationsbehov.

Respondenternes svar

Af respondenternes svar fremkommer enighed i, at ledelsespåtegningen ej er et afsnit, der læses, men blot er et element, der skal være medtaget i årsrapporten. Ligeledes er der enighed i, at revisorpåtegningen ikke er et afsnit, der nærlæses, men derimod tjekkes for om der i årsregnskabet er taget forbehold.

I ledelsesberetningen er forhold som blandt andet aflønning til ledelsen, kodeks for god selskabsledelse samt CSR afsnit, der ikke anvendes i årsrapporten,

”Alle de her CSR forhold... det vil jeg sige som aktieanalytiker, bruger jeg det simpelthen ikke.. Det kan der selvfølgelig være nogle investorer, der sætter pris på, og dermed også investerer ud fra, men som analytiker, er vi ikke nået så langt endnu, at det er noget vi tager med, når vi

vurderer selskabet. Så alt den bløde, mere CSR del af regnskaberne, det tror jeg både jeg og mine kollegaer, skøjter vi meget nemt hen over.” (Imsgard, den 17. april 2017).

Deri gives udtryk for, at der kunne udarbejdes en særskilt CSR rapport, således at denne ikke bliver en del af årsrapporten, men i stedet en rapport for sig, da afsnittet ikke findes fuldstændig relevant i en årsrapport.

Desuden redegøres for, at noteoplysningerne vælges selektivt, således at de noter, hvori der sker en ændring anses som relevante. Ligeledes læses primær anvendt regnskabspraksis samt ændringer til anvendt regnskabspraksis, hvorimod generel anvendt regnskabspraksis ikke læses.

”Noterne er jo langt mere selektivt, der vil jeg sige, der er det jo typisk sådan noget som opsplitning af omsætning på segmenter, afskrivninger, finansielle poster, og så immaterielle og materielle anlægsaktivnoter, hvor man kan se bevægelserne i, det vil jeg sige, det er dem jeg bruger mest. Så kan der være nogle selskaber, hvor der kan være valutakursrelaterede ting. Ellers er der rigtig mange noter, som jeg egentlig ikke rigtig bruger. Alt omkring sådan noget ledelsesaflønning og optionsprogrammer og sådan noget, det får meget mindre opmærksomhed.” (Imsgard, den 17. april 2017).

Diskussion

Respondenterne er enige i, at ledelsespåtegningen og revisorpåtegningen ikke er et afsnit, der nærlæses medmindre der er forbehold deri. Endvidere er der enighed i, at ledelsesaflønning samt CSR forhold er afsnit i ledelsesberetningen, der ikke læses. Dernæst gives udtryk for, at noterne læses selektivt, således at de noter, som anses for de væsentligste for den enkelte regnskabsbruger læses først, men generelle noter samt generel anvendt regnskabspraksis læses ikke. Udledt heraf vil afsnit indeholdt generel og generisk information kunne undlades i årsrapporten, hvorefter regnskabsbrugers behov i højere grad vil tilgodeses.

8.1.10 Spørgsmål 10

Er der informationer du mangler medtaget i årsrapporten?

De lovmæssige krav til indhold i årsrapporten blev fundet i afhandlingens kapitel 4. Herudover skal årsrapporten ses i sammenhæng med begrebsrammes kvalitative kriterier ved udarbejdelse og præsentation af årsrapporten. Indeværende spørgsmålet har derfor til formål, at synliggøre, hvorvidt der efter regnskabsbrugers vurdering er afsnit i årsrapporten, der yderligere ønskes inkluderet i årsrapporten, for at tilgodeses regnskabsbrugers informationsbehov yderligere.

Respondenternes svar

Besvarelsen er forskellig alt efter om det er analytiker eller kreditvurderer, der besvarer spørgsmålet. Analytiker anser især, at fjerde kvartals tal bliver synliggjort i årsrapporten, således at det særskilt kan ses, hvad der er sket i løbet af årets sidste tre måneder,

”Så det er meget lidt brugervenligt, hvis selskaberne ikke gør sig den ulejlighed også lige at lave et afsnit der beskriver hvad der er sket de sidste tre måneder af året... Vi er ikke interesseret i at få nogle historiefortællinger, men er kun interesseret, som analytiker, i at få præsenteret det nye, der er sket i perioden, og så skidt pynt med historien, den har vi godt styr på, fordi vi følger selskaberne så tæt.” (Imsgard, den 17. april 2017).

Af kreditvurderer ønskes især information med forklaring af påvirkningen på årsregnskabet ved en ændring i anvendt regnskabspraksis, herunder hvad dette vil betyde for resultat, balance og cash-flow. Endvidere ønskes en definition af branche og hvem regnskabsbruger er, for derigennem at kunne definere, hvad der er relevant information for netop dem. Ydermere ønskes, at regnskabsudarbejder ikke har valgmulighed i præsentation af regnskabsposter, således at regnskabsposter præsenteres ens i alle virksomheder.

Diskussion

Respondenterne giver udtryk for, at de ønsker yderligere forhold inkluderet i årsrapporten. Disse omfatter særskilt oplysning om fjerde kvartalsregnskabet samt flere forklarende informationer om påvirkningen på regnskabet ved en ændring i anvendt regnskabspraksis. Endvidere ønskes definition af branche og regnskabsbruger for at kunne synliggøre relevante informationer, samt at der ikke skal være valgmulighed i præsentation af regnskabsposter, hvilket således vil bidrage med bedre sammenlignelighed mellem virksomheder. Dermed kan udledes, at årsrapporten, hvis den skal tilgodese regnskabsbrugers fulde informationsbehov, kan indeholde flere informationer, som dermed vil opfylde informationsbehovet yderligere.

8.1.11 Spørgsmål 11

Hvilken af følgende tre årsrapporter, Carlsberg, Coloplast og Mærsk, hvilken vurderer du bedst opfylder dine informationsbehov?

Analysen af, udviklingen i årsrapportens længde i kapitel 6 viste, at omfanget i årsrapportens længde er steget de seneste 12 år. Heri ses tre forskellige årsrapporter i Carlsberg, Coloplast samt Mærsk årsrapport. Deraf blev yderligere fundet, at Coloplast har den mindste årsrapport målt på antal sider i 2016, har en

årsrapport uden billeder og tilkommer samme struktur af årsrapporten hvert år. Carlsberg har en årsrapport med billeder og illustrationer, og Mærsk har en årsrapport, hvori der stadig anvendes billeder og illustrationer, men ej i så høj grad som Carlsberg. Det ønskes derfor at spørgsmålet, skal belyse, hvorledes regnskabsbruger foretrækker en bestemt fremgangsmåde i struktureringen og udformningen af årsrapporten.

Respondenternes svar

Det udtrykkes, at både Carlsberg og Mærsk er gode til at udarbejde årsrapporter og deri kommunikere deres vigtigste budskaber. Heraf er Carlsbergs gode til at præsentere ledelsesberetningen med kort og præcis information. Derudover fremhæves noteoplysningerne som gode, hvori de især er dygtige til at beskrive valutakursudsving.

Mærsk fremhæves ligeledes som dygtige til at formidle en meget kompleks virksomhed på en overskuelig måde, *"Altså, de har virkelig for mig at se, en kæmpe udfordring i at lave en årsrapport som er let læselig, og som så at sige, summerer op hvad der egentlig foregår i AP Møller Gruppen, uden at det bliver en 500 siders bog."* (Imsgard, den 17. april 2017).

Der redegøres for, at Coloplast årsrapport anvender en stuktur som det anses i en amerikansk årsrapport, hvor alt formalia er med i den rækkefølge det skal være, *"Coloplast syntes mere at følge, nærmest som en maskinskrevet skabelon, som bare kører der ud af."* (Imsgard, den 17. april 2017).

Carlsberg og Mærsk fremhæves for, at have en årsrapport hvori det kan ses, at der er brugt tid på, at præsentere informationerne på en visuel måde, hvori det gøres let at læse og få et hurtigt overblik. Billeder skygger ikke for information, grundet erfaring i selektering af oplysninger.

Endvidere tilføjes, at Mærsk ikke bør skærer mere ned for information om blandt andet deres forretning, da regnskabsbruger så vil miste fornemmelsen for, hvad der sker, da forretningen er så kompleks, *"Så der er også noget kompleksitets til forskel der... I hvert fald Mærsk, det bliver svært for dem at nå Danmarks rekorden i det korteste regnskab."* (Imsgard, den 17. april 2017).

Diskussion

Det kan udledes, at regnskabsbruger finder årsrapporten mere overskuelig når der er brugt tid på en visuel fremstilling af årsrapporten. Denne betingelse opfylder både Mærsk og Carlsbergs årsrapport, der anses som to overordnede gode årsrapporter. Derudover anses det stadig vigtigt med beskrivende information om den forretning virksomheden har, herunder især Mærsk, der anses som kompleks virksomhed. Heraf kan derfor udledes, at en årsrapport med en overskuelig fremstilling herunder også inkludering af billeder,

illustrationer og beskrivelse af primære forretningsområder vil være en årsrapport, der bedst afdækker regnskabsbrugers informationsbehov.

8.1.12 Spørgsmål 12

Har årsrapportens længde en påvirkning på din forståelse af den finansielle information?

Kapitel 5 redegjorde for en stigende tendens i årsrapporter, der medfører information overload, således at uvæsentlig information skygger for væsentlig information i årsrapporten. Dette medfører, at regnskabsbrugers informations behov ikke tilgodeses tiltrækkeligt. Ydermere blev fundet af kapitel 6, at årsrapporten er steget 31 % de seneste 12 år, hvorfor problemet ligeledes kan relatere sig til danske årsrapporter.

Det er derfor fundet relevant, at spørge regnskabsbruger, hvorvidt denne udvikling har en påvirkning for forståelsen og anvendelsen af årsrapporten, og dermed udlede hvorvidt længden af årsrapporten har en indflydelse på informationsværdien hos regnskabsbruger.

Respondenternes svar

Respondenterne er enige om, at årsrapporten bruges selektivt. Analytiker og kreditvurdere har begge den fornødne erfaring til hurtigt, at kunne finde de oplysninger de finder behov for, hvorfor anden information ikke bliver anvendt,

"... fordi jeg kender selskaberne godt og kender regnskaberne godt, og har fulgt dem over en længere tid, så kan jeg også lave den her grov sortering meget nemt. Jeg ved simpelthen hvilke afsnit kan jeg bare skøjte hen over, fordi her misser jeg ingen ting. Så hvis man var fuldstændig ny regnskabslæser, så var det nok sværere at lave den øvelse, fordi man var bange for, at det kunne være, at der stod noget på de her sider, som egentlig var væsentlig for mig..." (Imsgard, den 17. april 2017).

Desuden redegøres for, at man som ny investor eller analytiker kan have svært ved, at finde ny og relevant information. Heri gives eksempel på finansielle instrumenter, der kan indeholde en lang beskrivelse i noterne, og dermed kan bruges lang tid på, at sætte sig ind i et komplekst område, som beskrives på mange sider uden det er væsentligt for regnskabet som helhed.

Ligeledes nævnes, at problemet primært opstår fra de amerikanske og engelske årsrapporter, hvor analytikere har svært ved at finde væsentlig information relativt hurtigt.

Diskussion

Generelt anvendes årsrapporten selektivt, hvorfor årsrapportens omfang ikke har indflydelse på regnskabsbrugers forståelse af årsrapporten. Dog nævnes, at man som ny regnskabsbruger kan have svært ved at finde væsentlig information grundet længden og mængden af information i årsrapporten. Heraf synliggøres dermed, at årsrapportens længde ikke har indflydelse på de adspurgte regnskabsbrugers forståelse af oplysninger i årsrapporten.

8.1.13 Spørgsmål 13

Hvorledes tager I stilling til, hvorvidt uvæsentlig information skygger for væsentlig information?

Dette spørgsmål er alene til Erhvervsstyrelsen, grundet Erhvervsstyrelsen funktion som regnskabskontrol.

Som fundet i afhandlingens kapitel 5, dækker begrebet Cutting Clutter over, at uvæsentlig og generisk information skal skæres fra i årsrapporten, således at uvæsentlig information ikke skygger for væsentlig information, og dermed for regnskabsbrugers evne til at identificere og forstå væsentlige oplysninger i årsrapporten. Formålet med indeværende spørgsmål er derfor, at identificere, hvorvidt der tages stilling til uvæsentlig og generisk information i regnskabskontrollen.

Respondenternes svar

Der tages i regnskabskontrollen ikke stilling til, hvorvidt uvæsentlig information skygger for væsentlig information. Der gives udtryk for, at vurdering af uvæsentlig information ikke en del af de tjeklister, der benyttes i regnskabskontrollen. Det eneste eksempel, hvorpå et forhold kunne komme på tale er, hvis virksomheden har medtaget oplysninger om anvendt regnskabspraksis på en post, der ikke er i regnskabet, men dette ville blot være en vejledning til virksomheden og ikke en påtale.

Diskussion

Det kan udledes, at vurdering af uvæsentlig information i årsrapporten ej er et forhold, der vurderes i regnskabskontrollen. Forholdet fremgår ikke som en del af tjeklisterne i regnskabskontrollen og derfor ikke som en del deraf.

8.1.14 Spørgsmål 14

Hvorledes vurderer I, hvorvidt alle væsentlige informationer er medtaget?

Dette spørgsmål er alene til Erhvervsstyrelsen, grundet Erhvervsstyrelsen funktion som regnskabskontrol.

I henhold til IAS 1, pkt. 7 anses udeladelser eller fejlagtige oplysninger vedrørende regnskabsposter som væsentlige, hvis de sammen eller hver for sig vil have indflydelse på regnskabsbrugers økonomiske beslutninger på baggrund af årsregnskabet. Formålet med spørgsmålet er derfor, at belyse, hvorvidt der tages stilling til, om alle væsentlige informationer medtages i årsrapporten. Formålet med spørgsmålet er desuden at belyse, hvorledes væsentlighedsbegrebet vurderes i regnskabskontrollen, og således om regnskabsbrugers informationsbehov tilgodeses.

Respondenternes svar

At al væsentlig information medtages i årsrapporten ses i led med andre servicemeddelelser fra virksomheden. At vurdere væsentlig information kan ikke alene bygge på informationer i årsrapporten, men ligeledes andre informationer om virksomheden, for at kunne vurdere, hvorvidt al relevant information er medtaget, *"... at der har været en virksomhedsovertagelse, der ikke har været indarbejdet, ja men det kan man ikke se på et regnskab, at de så ikke har gjort det. Så derfor skal vi også have nogle informationer fra andre steder, for at prøve, at se om det så er medtaget i årsrapporten."* (Jespersen, 3. april 2017).

Diskussion

Hvorvidt al væsentlig information er medtaget i årsrapporten, er et forhold, der vurderes i regnskabskontrollen. Forholdet vurderes især ud fra andre informationer om virksomheden, for derigennem at kunne vurdere om alle forhold vedrørende virksomheden er medtaget i årsrapporten. Heraf synliggøres, at regnskabsbrugers informationsbehov tilgodeses i forhold til manglende oplysninger, grundet der i regnskabskontrollen tages stilling til, hvorvidt al væsentlig information er medtaget i årsrapporten.

8.1.15 Spørgsmål 15

Regnskabskontrollen for 2015 har givet anledning til fejl relateret til utilstrækkelige oplysninger. Under væsentlighedsbetragtning, hvornår anses en manglende oplysning som værende en fejl?

Dette spørgsmål er alene til Erhvervsstyrelsen, grundet Erhvervsstyrelsen funktion som regnskabskontrol.

Af regnskabskontrollen for 2015, blev fremhævet fejl vedrørende manglende oplysninger i årsrapporten. Derfor er spørgsmålet fundet relevant, at spørge Erhvervsstyrelsen til, for at belyse, hvorvidt væsentlighed vurderes når en oplysning i årsrapporten mangler. Formålet er endvidere at belyse, hvorvidt regnskabsbrugers informationsbehov afdækkes deraf, med betragtningen af, at uvæsentlig information skygger for væsentlig information.

Respondenternes svar

Hvis et oplysningskrav ikke er opfyldt, for de poster, der er indeholdt i regnskabet, vil det blive vurderet ud fra en beløbsmæssig betragtning, hvorvidt posten er væsentlig. Hvis der deraf ikke er oplyst om forhold, der i regnskabet anses som en stor post, vil dette vurderes som en fejl. Desuden kan småfejl ligeledes være væsentlige sammenlagt, og dermed også give et forkert billede af virksomheden. Så hvis der ikke gives oplysninger om mange små poster i årsrapporten, vil det ligeledes ikke give et helhedsbillede af virksomheden, og dermed også blive betragtet som manglende oplysninger i årsrapporten. Men forholdene bliver altid diskuteret i teams inden en virksomhed får en påtale for manglende oplysninger, fordi det kan have stor betydning for den pågældende virksomhed.

Diskussion

Hvis en regnskabspost beløbsmæssigt er væsentligt i årsrapporten, så skal oplysningskravene også være oplyst. Ligeledes tages stilling til, at mange små forhold, tilsammen vil være væsentlige, og dermed skal oplyses i årsrapporten. Regnskabsbrugers informationsbehov tilgodeses dermed i forhold til, om alle oplysningskrav omtales i årsrapporten, men ikke omvendt at for mange oplysninger medtages i årsrapporten.

8.1.16 Spørgsmål 16

IASB's primære fokus er at nedbringe længden af årsrapporten gennem forskellige initiativer. Er du enig i at årsrapporten er blevet for lang/kompleks?

IASB har igennem forskellige projekter, som udledt af kapitel 7, fokus på at forbedre den finansielle rapportering. Heri er der igennem adskillige diskussionsforum og undersøgelser blevet synliggjort et behov for, at mindske årsrapportens kompleksitet med det formål, at forbedre regnskabsbrugers anvendelse heraf. Formålet med spørgsmålet er i den sammenhæng at belyse, hvorvidt regnskabsbruger er enig i, at årsrapporten er blevet for kompleks, for at sammenholde dette med IASB's tiltag derfor.

Respondenternes svar

Respondenterne er enige i, at der ses en tendens til et øget omfang i årsrapporten igennem de seneste år, men længden af årsrapporten anses derimod ikke som et problem, begrundet i, at der foretages en selektering i informationerne, *"... for eksempel Carlsberg regnskab, altså hvor meget af de 141 sider læser jeg, fra enden til anden, så er der massere af det jeg ikke læser. Og det er så fordi at jeg, nok qua mit arbejde, har mulighed for at lave den grov sortering..."* (Imsgard, den 17. april 2017).

Desuden er enighed i, at årsrapporten indeholder information, der godt kan sorteres fra, hvilket ifølge kreditvurderer, er anvendt regnskabspraksis samt dele af ledelsesberetningen. Heri redegøres for, anvendt regnskabspraksis kan skæres ned, og ledelsesberetningen skal ej indeholde reklame. Ligeledes udtales, at der er set regnskaber, hvori reklame optager flere sider i årsrapporten, *"... der er da ikke nogen tvivl om, at jeg også er stødt på enkelte tilfælde, hvor jeg tænker, at det her det ligner lidt mere et reklamefremstød end en oplysning som en regnskabsbruger, der skal sidde og lave analytisk arbejde, har brug for at vide."* (Søjbjerg, den 3. april 2017).

Ligeledes udtales, at generisk information er information, der kan undlades i årsrapporten, og dermed et forhold, der kan arbejdes med at gøre kortere,

"Men det er klart, alt det der, der bare er generisk tekst, alt det der, hvor man bare tænker, at nu har i så hentet Word dokumentet fra sidste år, og så sat de her 30 sider ind igen, det er jo rent skrammel, det burde de bare fjerne. Fordi igen så er det bare...altså hvis det ikke har nogen nyhedsværdi i det, så har det i hvert fald ikke min interesse, i forbindelse med at skulle læse sådan et regnskab." (Imsgard, den 17. april 2017).

Endvidere redegøres for, at det grundet selektering af informationer i årsrapporten, ikke medfører et større tidsforbrug når årsrapporten skal læses, fordi informationer der ikke findes relevante ej læses. Ydermere må det tænkes, at de forhold, der er oplyst i regnskabet, er informationer som selskaberne har fundet relevante at præsentere for regnskabsbruger.

Diskussion

Generelt ses et øget omfang i årsrapporten ikke som et problem for regnskabsbruger, grundet selektiv udvælgelse af informationer. Dog vurderes at enkelte informationer givet i årsrapporten kan undlades, heri reklame og generisk information, der blot øger omfanget, men ikke giver en nyhedsværdi og derfor ikke læses. Deraf bliver synliggjort, at regnskabsbruger anser forhold i årsrapporten, som for lange grundet dets generiske karakter, hvorfor der fra IASB kan arbejdes hen imod en årsrapport, der er mere relevant for regnskabsbruger.

8.1.17 Spørgsmål 17

Har I foretaget ændringer til væsentlighedsbetragtning i *Fondsrådets generelle overvejelser og afvejninger ved vurdering af væsentlighed i forbindelse med regnskabskontrol af 17. december 2008*?

Dette spørgsmål er alene til Erhvervsstyrelsen, grundet Erhvervsstyrelsen funktion som regnskabskontrol.

Som udledt af afhandlingens kapitel 7, har IASB en række projekter for brugen af væsentlighed i årsrapporten. På baggrund heraf, har Fondsrådet ligeledes offentliggjort notat omhandlende, hvorledes væsentlighed vurderes i forbindelse med regnskabskontrol. Af spørgsmålet ønskes det belyst, hvorvidt denne betragtning fortsat gør sig gældende ved vurdering væsentlig information i forbindelse med regnskabskontrollen. Formålet er derfor at belyse, hvorledes denne betragtning afstemmes med IASB's projekter og deraf regnskabsbrugers informationsbehov.

Respondenternes svar

Respondenterne udtrykker, at Fondsrådets væsentlighedsnotat, er en svær betragtning, hvori alle er enige om, hvad væsentlige informationer er, men ingen kan præcist sige, hvad væsentlighed er,

"Altså i forhold til væsentlighed, så er alle enige om, at når noget er væsentligt, så skal det beskrives, men når det så kommer til, at der skal findes helt præcis, hvad der helt præcist er væsentligt, så ophører denne enhed fuldstændig. Fordi, det der er væsentligt for dig, er ikke nødvendigvis væsentligt for mig... Ja, i virkeligheden tror jeg det er rigtig rigtig svært at kigge på det her." (Søjbjerg, den 3. april 2017).

Desuden skulle notatet udtrykke en form for offentlighed af, hvorledes væsentlighed betragtes i regnskabskontrollen, således at virksomhederne og regnskabsbruger ved, hvorledes væsentlighed vurderes i regnskabskontrollen.

Diskussion

Det kan udledes heraf, at væsentlige forhold altid skal inkluderes i årsrapporten, men når der henvises til uvæsentlige oplysninger er grænsen ikke nær så klar. Udledt af de forrige svar, må derfor sluttes, at uvæsentlige oplysninger sjældent er et forhold, der betragtes som en del af regnskabskontrollen, hvoraf Fondsrådet notat ej giver en klar indikation på, hvornår et område behandles som uvæsentligt, og dermed hvorvidt disse tilgodeser regnskabsbrugers informationsbehov.

8.1.18 Spørgsmål 18

I bruger umiddelbart samme væsentlighedsbetragtning som IASB/IFRS. Under væsentlighedsbetragtningen, er der visse informationer I anser som de væsentligste?

Dette spørgsmål er alene til Erhvervsstyrelsen, grundet Erhvervsstyrelsen funktion som regnskabskontrol.

Spørgsmålet ses i sammenhæng med IASB's tiltag vedrørende nedbringelse af uvæsentlig og generisk information i årsrapporten. I forlængelse af forrige spørgsmål ønskes det at belyse, hvorvidt der er sektioner i årsrapporten, der vurderes mere væsentlige end øvrige.

Respondenternes svar

Der anvendes samme væsentlighedsbetragtning som IASB i forretningsgangen ved regnskabskontrol.

Diskussion

Af forrige spørgsmål kan udledes, at årsrapporten kontrolleres som en helhed, hvorfor enkelte informationer ikke anses som mere væsentlige end andre. Derudover synliggøres, at der i regnskabskontrollen anvendes samme væsentlighedsbetragtningen som efter IASB.

8.1.19 Spørgsmål 19

Er du enig i IASB's fokus på cutting clutter, eller er der øvrige forhold du hellere så prioriteret?

IASB har øget fokus på væsentlighed igennem en række projekter, og derigennem fokus på at nedbringe uvæsentlig og generisk information i årsrapporten ved brug cutting clutter. Formålet med spørgsmålet er derfor at identificere, hvorvidt regnskabsbruger er enig i behovet for cutting clutter, og dermed mere fokus på væsentlighedsbetragtningen når virksomheder skal aflægge årsrapport.

Respondenternes svar

Respondenterne har alle områder, hvorpå de anser forbedringer fra IASB. Områder hvoraf der ønskes forbedringer er dog forskellige alt efter, hvilken regnskabsbruger der spørges.

Analytiker ønsker især forbedrede oplysninger om oversigter, der præsenterer regnskabstal opdelt på kvartaler og dernæst sammenholdt med hele året, omfattende to år, *"... vi bliver afkrævet utrolig mange svar på kvartalsbasis, så derfor er det, med mit virke, ret væsentligt at de også har det..."* (Imsgard, den 17. april 2017).

Som regnskabskontrol ønskes primært forbedringer til allerede implementerede standarder, herunder især IFRS 13, hvor der er plads til forbedringer. Endvidere er det dog vigtigt, at sørge for væsentlig information ikke skygges i årsrapporten, hvorfor IASB's fokus er fint. Der ønskes blandt andet en vejledning i brugen af væsentlig, hvilket ville hjælpe i argumentationen overfor virksomhederne når der bliver foretaget en vurdering i, hvorvidt en oplysning er væsentlig,

”Ja, men jeg tror at det er fint at de har fokus på væsentlighed også, og sådan, fordi altså der er ikke rigtig noget vejledning, og man kommer altid op og diskutere med virksomhederne, hvad er væsentligt og hvad er ikke væsentligt. Og hvis IASB kan lave et eller andet, der kan lave de diskussioner nemmere, så syntes jeg at det er helt fint.” (Jespersen, 3. april 2017).

Ydermere er, kreditvurderer enig i IASB's fokus, men ønsker ligeledes, at væsentlighedsbetragtningen kunne laves af den enkelte virksomhed, ud fra den betragtning, at virksomheder er i forskellige brancher og anser derfor, hvad væsentlige informationer er, forskelligt. Væsentlighedsbetragtningen skulle derfor bygge på den forretningsmodel, som virksomheden har, for at kunne udlede, hvad der størst effekt på virksomheden. Ligeledes kunne det være ønskeligt, at ændringer til anvendt regnskabspraksis oplyses først i regnskabet, der skulle indeholde beskrivelse af hvad virksomheden her gjort før, hvad der gøres nu og effekten deraf.

Endvidere redegøres for, at det er vanskeligt at se, hvor i regnskabet man skal cutte henne, da forskellige interessenter trækker i forskellige retninger, og dermed vanskeliggør at noget information ikke er væsentligt. Ligeledes ønskes ingen at få en påtale fra Erhvervsstyrelsen, hvorfor frygten for ikke at medtage information er større end ønsket om at medtage for meget uvæsentlig information.

Diskussion

Overordnet er der enighed om, at et fokus på væsentlighed fra IASB er fint, behovet derfor er dog forskelligt. Det ønskes i regnskabskontrollen, at kunne anvende en vejledning til brugen af væsentlighed, hvor det ønskes af kreditvurderer, at væsentlighed bør vurderes ud fra den specifikke virksomhed, og dermed tage virksomhedens forretningsmodel i betragtning når væsentlighed skal vurderes. Hvorimod analytiker ønsker flere oplysninger fordelt på kvartaler. Det kan dermed udledes, at IASB's projekter omkring væsentlighed anses som et fokus de bør have, men finder det svært at implementere i praksis. Regnskabsbrugers informationsbehov tilgodeses derfor igennem initiativer for at nedbringe generisk information.

8.1.20 Spørgsmål 20

IASB har foretaget visse ændringer til IAS 1 og IAS 7 med henblik på at nedbringe længden af årsrapporten. Forbedrer disse ændringer, din forståelse af årsrapporten?

Har IASB's ændringer en effekt på dine behov?

Første spørgsmål er til samtlige respondenter, herunder som kontrolspørgsmål til erhvervsstyrelsen. Hvorimod andet spørgsmål er udelukkende til Erhvervsstyrelsen, som følge af deres funktion som regnskabskontrollant.

Som led i IASBs Disclosure Initiative Project er der udsendt ændrede versioner af IAS 1 og IAS 7. Ændringerne i IAS 1 knytter sig primært til skærpelse af væsentlighedsbegrebet, herunder hvorvidt uvæsentlige oplysninger slører for væsentlig information. Derudover ses ændringer til brugen af subtotaler i de finansielle oplysninger samt at virksomhederne i højere selv vælger struktureringen af noteoplysningerne. Af de primære ændringer til IAS 7 ses, at virksomhederne i højere grad skal oplyse ændringer til pengestrømme knyttet til finansieringsaktiviteten. Formålet med spørgsmålet er derfor at belyse, hvorvidt disse ændringer har en indflydelse på regnskabsbrugers forståelse af oplysninger givet i årsrapporten, og dermed regnskabsbrugers informationsbehov givet af årsrapporten.

Respondenternes svar

Der redegøres for, at der flere gange har været prøvet at skærpe væsentlighedsbetragtningen, hvilket nødvendigvis ikke mindsker informationer i årsrapporten. Dette kan skyldes, at væsentlighed er et meget dynamisk begreb, hvilket er svært, at give en klar definition af. Ydermere har virksomhederne svært ved at vurdere væsentlighed, hvorfor der i stedet tages al information med i regnskabet.

Hvis virksomhederne tog det til sig, og gjorde generisk information mere virksomhedsspecifikt ville det have en effekt, men meget information medtages måske af frygt for mangelen overholdelse af regnskabskrav, *"Men jeg tror stadigvæk der er mange virksomheder, der af gammel vane, og måske også er bange for, at de ikke får opfyldt nogle oplysningskrav, og så at der er nogen, der kan komme efter dem, der stadigvæk vil køre som vaneligt."* (Jespersen, 3. april 2017). Ligeledes er erfaret fra regnskabskontrollen, at generisk information især fremkommer i anvendt regnskabspraksis, men ligeledes ses meget generisk information til beskrivelser på nedskrivningstest, der ikke er gjort virksomhedsspecifikke, *"... hvis det er sådan at de kan gøre, at informationer de bliver mere virksomhedsspecifikke, og man kan bruge dem, i stedet for den generiske, så tror jeg det vil have en god virkning."* (Jespersen, 3. april 2017).

Desuden gives udtryk for af kreditvurderer, at ændringerne til IAS 7 er meget anvendelige.

Diskussion

Der ses ikke et overordnet svar af, hvorledes ændringerne til IAS 1 giver en mere anvendelig årsrapport for regnskabsbruger. Det vurderes dermed ikke, at en skærpelse af væsentlig i IAS 1 vil have en indflydelse medmindre det medfører, at generiske oplysninger i årsrapporten gøres mere virksomhedsspecifikke. Ligeledes vurderes væsentlighed ikke som et egentlig begreb, hvorfor det kan være svært, at lave en klar og

anvendelig definition deraf. Af ændringerne til IAS 7, kan udledes at ændringerne er på vej i den rigtige retning for imødekommelse af regnskabsbrugers informationsbehov.

8.2 Diskussion af regnskabsbrugers informationsbehov

Indeværende diskussion vil sammenholde ovenstående analyse for derigennem at synliggøre regnskabsbrugers informationsbehov.

Årsrapporten er regnskabsbrugers primære informationskilde, hvorfor denne er et helt centralt kommunikationsværktøj for virksomheden. Af denne årsag bør der i udarbejdelsen af årsrapporten samt i reguleringen af regnskabskrav, ligges vægt på regnskabsbrugers behov for informationer. På trods af at noteoplysningerne er det afsnit i årsrapporten, der er steget mest i omfang, finder regnskabsbruger dette afsnit som værende et af de væsentligste afsnit for opfyldelse af informationsbehovet.

Det er endvidere blevet synliggjort, at årsrapportens længde ikke har en indflydelse på regnskabsbrugers forståelse af årsrapporten, grundet en selektiv udvælgelse af informationer. At kunne foretage en selektering af informationer afhænger især af den erfaring, der ses hos den enkelte regnskabsbruger. På trods af at der ikke anses et ønske om en mindre årsrapport målt i længde, findes dog stadig et ønske hos regnskabsbruger om, at skærer uvæsentlig information fra i årsrapporten. Uvæsentlig information for regnskabsbruger omfatter generisk information og information, der ikke er virksomhedsspecifikt. Dermed er et ønske om at især generel anvendt regnskabspraksis, der beskrives ens år efter år, er oplysninger, der kan gives andet sted. Ligeledes findes generelle overordnede informationer om virksomheden ligegyldige, og ønsket er her, at informationerne i stedet tager udgangspunkt i den enkelte virksomhed samt et mere tidsnært perspektiv med forventninger til virksomhedens udvikling. Hvis informationer skal give værdi for regnskabsbruger, skal de dermed have en form for nyhedsværdi og være helt centrale for den enkelte virksomhed, ellers findes oplysningerne ikke relevante. Endvidere gives udtryk for at valgfrihed i forbindelse med præsentation af regnskabsposter skal begrænses, og dermed vil sammenlignelighed i henhold til begrebsrammens kvalitative kriterier umiddelbart i højere grad tilgodeses.

At IASB har fokus på skærpelse af væsentlighedsbegrebet, vurderes af regnskabsbruger ikke som et punkt, der vil medføre den store betydning, da regnskabsbruger finder uvæsentlige information i form af generisk og generel information, der ikke er gjort virksomhedsspecifikt som uvæsentligt. Nogle af disse oplysninger er derfor omfattet af lovkrav, og dermed ikke et afsnit, der kan vælges at oplyses om andet sted.

Dette tydeliggøres endvidere i regnskabskontrollen, at formålet er at redegøre for, hvorvidt alle oplysninger i årsrapporten er medtaget ved brug af tjeklister og ikke omvendt, at for mange uvæsentlige oplysninger er

medtaget. Ligeledes ligger der i regnskabskontrollen ej hellere vægt på en eller flere primære regnskabsbrugere, når overholdelse eller manglende overholdelse af oplysningskrav skal vurderes, hvorfor regnskabskontrollen ikke fokuserer på, hvorvidt de medtagne eller manglende oplysninger tilgodeser regnskabsbrugers informationsbehov. Hvis der skal være fokus på en væsentlighedsbetragtning i regnskabskontrollen, savnes her en vejledning til brugen deraf, da dette ellers ikke er et element, der vil blive vurderet.

8.2.1 Visualisering af respondenternes svar

Ovenfor er analysen af regnskabsbrugers informationsbehov diskuteret. I indeværende afsnit vil følge en visualiseret fremstilling af svarene udledt af denne diskussion. Oversigten viser, hvilket spørgsmål, der er fremlagt, hvilket underspørgsmål det søger at besvare, hvilke regnskabsbrugere der er adspurgt, regnskabsbrugers svar dertil samt en fortolkning af svarets påvirkning på årsrapporten. Farvene i tabellens sidste kolonne skal hjælpe med at indikere, hvorvidt den viden der er opnået af afhandlingens foregående kapitler, stemmer overens med virkeligheden i form af regnskabsbrugers informationsbehov som udledt af de afholdte interviews. Farvekoderne er som angivet nedenfor:

- Virkeligheden stemmer ikke overens med teorien
- Der kan være forbedringer til teorien i forhold til virkeligheden
- Virkeligheden stemmer overens med forståelsen af teorien

Spørgsmål:	Under-spørgsmål	Erhvervsstyrelsen	Analytiker	Kreditvurderer	Påvirkning på regnskabet
2. Hvad er jeres forretningsgang for kontrol af årsrapporten?	1	Ved hjælp fra en checkliste gennemgås alle afsnit.	N/A	N/A	Brugen af checkliste tilgodeser ikke umiddelbart regnskabsformål.
3. Hvem anser I som de primære regnskabsbrugere?	1	Ingen klar definition af regnskabsbrugere.	N/A	N/A	Ingen klar definition vil ikke umiddelbart tilgodes de primære regnskabsbrugers informationsbehov.
4. I hvilken grad anvender du årsrapporten til dækning af dine informations behov for finansielle oplysninger?	1	I høj grad.	I høj grad. Det er den primære datakilde.	I høj grad. Det er den primære datakilde.	Årsrapporten er alle regnskabsbrugers primære informationsværktøj.
5. Hvad er dine øvrige primære informationskilder?	1	Alle offentlige information.	Servicemeddelelser, kvartal-regnskaber o.l.	Servicemeddelelser, kvartal-regnskaber o.l.	Øvrige informationer afdækker ikke regnskabsbrugers fulde informationsbehov.

fortsat Spørgsmål:	Under- spørgsmål	Erhvervsstyrelsen	Analytiker	Kreditvurderer	Påvirkning på regnskabet
6. Hvorledes anvender du årsrapporten?	1	Som en fuld rapport.	Som et opslagsværk.	Som et opslagsværk.	Ikke nødvendigvis alle årsrapportens oplysninger anvendes til dækning af informationsbehovet.
7. Hvilke afsnit i årsrapporten undersøger du først?	1	Alle afsnit har lige høj relevans.	Oplysninger, der ændrer sig fra år til år.	Oplysninger, der ændrer sig fra år til år.	Nye oplysninger i årsrapporten, anvendes først. Årsrapporten læses ikke kronologisk.
8. Hvilke afsnit i årsrapporten er de væsentligste for dig?	1	Alle afsnit har lige høj relevans.	De finansielle tal samt kommentarer til ændringer i perioden.	De finansielle tal samt kommentarer til ændringer i perioden.	Nye oplysninger i årsrapporten er mest væsentlige.
9. Hvilke afsnit i årsrapporten gør du ikke gør brug af?	3	N/A	Regnskabspraksis samt ledelsesberetning der er uændret fra år til år.	Regnskabspraksis samt ledelsesberetning der er uændret fra år til år.	Generisk og generel information anvendes ikke, hvorfor årsrapporten umiddelbart ikke tilgodeser regnskabsbrugers informationsbehov.
10. Er der informationer du mangler medtaget i årsrapporten?	1	N/A	Særsilt information om 4. kvartal samt mere virksomhed specifik information.	Ingen valgfrihed i præsentation af regnskabsposter, mere virksomhed specifik information.	Der er ikke ønske om yderligere oplysningskrav, men nærmere at generisk information gøre mere situations- og virksomhedsspecifikt.
11. Hvilken årsrapport vurderer du bedst opfylder dine informationsbehov?	3	N/A	Carlsberg og Mærsk har en årsrapport, der er overskuelig.	Foretrækker ikke en bestemt årsrapport.	Præsentationen af årsrapporten har betydning for informationsværdien hos regnskabsbruger. Billeder og længden har ikke en negativ indflydelse derpå.
12. Har årsrapportens længde en påvirkning på din forståelse?	2	Ingen påvirkning.	Ingen påvirkning.	Ingen påvirkning.	Årsrapportens længde har ikke indvirkning på forståelse af informationer.
13. Hvorledes vurderer I hvorvidt uvæsentlig information skygger for væsentlig information?	2	Der tages ikke stilling dertil.	N/A	N/A	Der tages ikke stilling til uvæsentlig information i årsrapporten.

fortsat Spørgsmål:	Under- spørgsmål	Erhvervsstyrelsen	Analytiker	Kreditvurderer	Påvirkning på regnskabet
14. Hvorledes vurderer I hvorvidt alle væsentlige informationer er medtage?	2	Alle væsentlige oplysninger skal være medtaget.	N/A	N/A	Alle væsentlige oplysninger skal medtages i årsrapporten, hvorfor dette umiddelbart tilgodeser regnskabsbrugers informationsbehov.
15. Hvornår anses en manglende oplysning som værende en fejl?	2	En stor beløbsmæssig regnskabspost eller mange små, der tilsammen giver en stor beløbsmæssig post.	N/A	N/A	Regnskabsbrugers informationsbehov tilgodeses i forhold til manglende oplysninger, men ikke i forhold til uvæsentlige oplysninger.
16. Er du enig i at årsrapporten er blevet for lang /kompleks?	4	Nej.	Nej, grundet selektiv udvælgelse af information.	Nej, grundet selektiv udvælgelse af information.	Regnskabsbrugers informationsværdi vil i højere grad tilgodeses, hvis informationer ikke er reklame eller generisk, og derfor har en vis mængde af nyhedsværdi.
17. Har I foretaget ændringer til væsentlighedsbetragtningen?	4	Nej.	N/A	N/A	Erhvervsstyrelsen har ikke initiativer for at imødekomme uvæsentlig information i årsrapporten.
18. I bruger umiddelbart samme væsentlighedsbetragtning som IASB/IFRS. Under væsentlighedsbetragtningen, er der visse informationer I anser som de væsentligste?	4	Nej.	N/A	N/A	Der anvendes samme væsentlighedsbetragtning som IASB, men ingen informationer ses som værende mere væsentlige end øvrige.
19. Er du enig i IASBs fokus på cutting clutter?	4	Ja samt forbedringer til allerede eksisterende standarder.	Flere oplysninger om regnskabstal på kvartaler.	Ja, men skal gøres virksomhedsspecifikt samt ændringer til anvendt regnskabspraksis.	Regnskabsbruger ønsker at generisk information cuttes, men finder en vejledning i brugen af væsentlighed svær at implementere, hvorfor initiativet ikke umiddelbart tilgodeser regnskabsbrugers informationsbehov.
20. Forbedrer IASBs initiativer din forståelse af årsrapporten?	4	Ja, hvis oplysninger kan gøres virksomhedsspecifikke.	Ja, hvis oplysninger kan gøres virksomhedsspecifikke.	Ja, hvis oplysninger kan gøres virksomhedsspecifikke.	Regnskabsbrugers informationsbehov vil tilgodeses, hvis generisk information gøres mere virksomhedsspecifikt.

8.3 Delkonklusion

Regnskabsbrugers informationsbehov opnås primært igennem årsrapporten, da denne er regnskabsbrugers centrale kilde til information om virksomheden. På trods af at årsrapporten og især noteoplysningerne de seneste 12 år er steget i omfang, finder regnskabsbruger noteoplysningerne som værende et af de væsentligste afsnit i årsrapporten, grundet mange af disse oplysninger kun offentliggøres én gang om året. Endvidere anser regnskabsbruger ikke det øgede omfang af årsrapporten som et problem for forståelsen af informationer deri. Dette skyldes at informationer i årsrapporten anvendes selektivt, og oplysninger som regnskabsbruger finder uvæsentligt ikke anvendes, hvorfor årsrapporten stadig indeholder informationer, som ikke opfylder regnskabsbrugers informationsbehov. Uvæsentlig information for regnskabsbruger er informationer, der er generiske eller informationer, der ikke er virksomhedsspecifikke. Derfor er regnskabsbrugers informationsbehov oplysninger, der er virksomheds- og situationsspecifikke og dermed ikke generisk information, der går igen år efter år.

Desuden er fundet, at regnskabskontrollen ikke tilgodeser informationsbehovet hos regnskabsbruger, eftersom denne ikke tager stilling til generisk og uvæsentlig information, men blot hvorvidt alle væsentlige oplysninger er medtaget i årsrapporten.

9 Diskussion

6. Hvorledes forventes initiativerne for cutting clutter at tilgodese regnskabsbrugers behov?

Nærværende afsnit har til formål at diskutere de væsentligste forhold identificeret i foregående kapitler til besvarelse af afhandlingens sjette undersøgelsesspørgsmål.

Der blev indledningsvis i kapitel 4 analyseret årsrapportens primære formål med henblik på at vurdere, hvilke behov årsrapporten som minimum skal opfylde. Derefter blev det konkluderet i kapitel 5 og 6 at de nuværende årsrapporter, både internationalt og nationalt, indeholder clutter i form af uvæsentlig og generisk information. Dette forårsager negative effekter på regnskabsbrugers beslutninger grundet information overload, som identificeret i kapitel 5. Derfor blev der i kapitel 7 analyseret, hvilke initiativer, der er for at imødekomme information overload. Det blev her konkluderet at IASBs initiativer ikke på nuværende tidspunkt, vurderes at have en væsentlig effekt på cutting clutter, men at visse igangværende projekter har potentiale herfor. Kapitel 8 identificerede gennem en række interviews, hvilke informationsbehov regnskabsbruger reelt har på nuværende tidspunkt.

Der vil derfor i nærværende kapitel blive diskuteret, hvorvidt initiativerne i kapitel 7 reelt forbedrer regnskabsbrugers informationsværdi i årsrapporten på baggrund af kapitel 8. Diskussionen vil afslutningsvis liste en række eventuelle forbedringspunkter til løsning af clutter i årsrapporten.

9.1 Diskussion af de nuværende tendenser

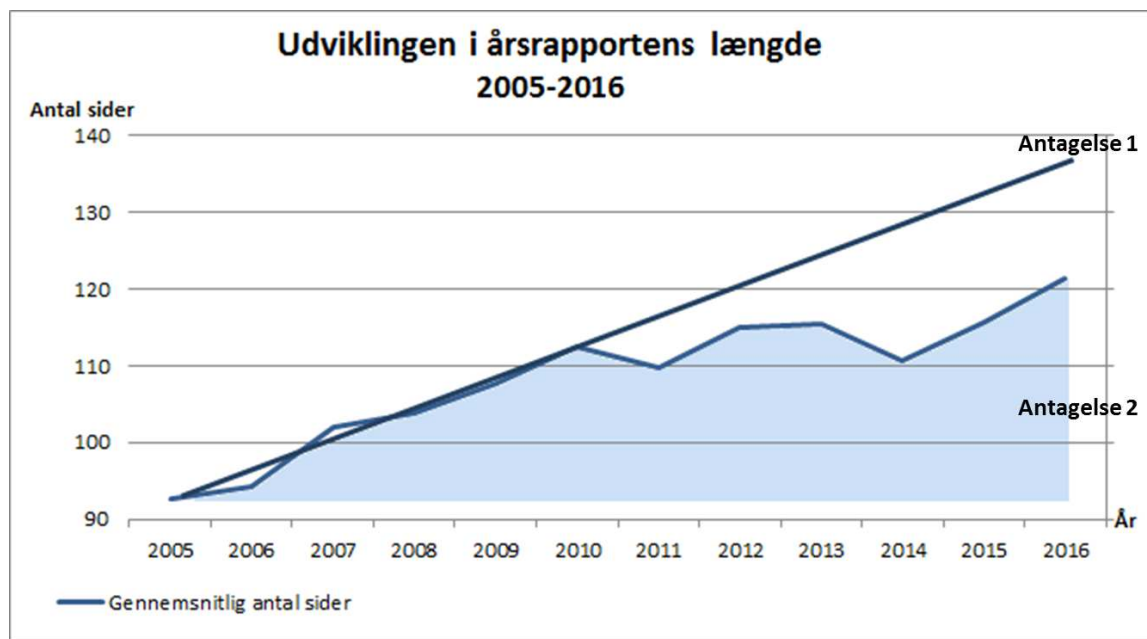
Det blev i kapitel 6 konkluderet at årsrapportens længde for danske børsnoterede selskaber, har været kontinuert stigende siden 2005. Årsrapportens længde er som udgangspunkt ikke negativt for regnskabsbrugeren, dog er visse negative forhold skyld i, at årsrapportens længde ikke tilgodeser regnskabsbrugers informationsbehov. Som identificeret i kapitel 5 medvirker clutter i årsrapporten til information overload, hvorfor der er set et behov for at cutte clutter. Ligeledes blev i kapitel 5 konkluderet, at clutter er forårsaget af uvæsentlig- og generisk information. Clutter forekommer primært grundet manglende anvendelse af væsentlighed ved udarbejdelsen af årsrapporten og grundet en stigning i oplysningskravene i nuværende og nye standarder.

Danske børsnoterede selskaber har, skulle anvende væsentlighed ved regnskabsaflæggelse, siden IFRS blev lovkrav i 2005. Som redegjort for i kapitel 7 har der været efterfølgende specificering af og vejledning i væsentlighedsbegrebet. Væsentlighedsbegrebet er dermed ikke et nyt tiltag for at sikre årsrapportens formål.

IASB har derudover kommet til erkendelse af, at der er et behov for at nedbringe mængden af oplysningskrav i standarderne. Figur 6.5 i kapitel 6 illustrerer vurderingen af, at selskaber umiddelbart anvender væsentlighed ved valg af informationer, der skal medtages i årsrapporten, men at selskaber ligeledes har vanskeligheder ved at anvende tilstrækkelig væsentlighed til at nedbringe årsrapporten yderligere. Dette vurderes blandt andet at være forårsaget af, at oplysningskravene har været kontinuerligt stigende, som undersøgt i kapitel 5.

I kapitel 8 blev de primære regnskabsbrugeres reelle informationsbehov i årsrapporten analyseret med henblik på at identificere forbedringsforslag til årsrapporten, og dermed de nuværende initiativer for at cutte clutter.

Nedenstående figur 9.1 illustrerer den gennemsnitlige stigning i antallet af sider i årsrapporten for danske børsnoterede selskaber. Dette er holdt op imod antagelse 1 omkring, hvorledes årsrapporten kunne have udviklet sig, hvis selskaber ikke anvendte væsentlighed samt antagelse 2 omkring regnskabsbrugers informationsbehov analyseret i kapitel 8. Det farvede areal i nedenstående figur, repræsenterer virkeligheden af regnskabsbrugers informationsbehov. Ligeledes blev det i kapitel 8 konkluderet, at regnskabsbruger som udgangspunkt ikke mangler informationer i årsrapporten, men ligeledes at ikke alle informationer i årsrapporterne er væsentlige for regnskabsbruger. Dermed medtages der ifølge regnskabsbrugerne for mange uvæsentlige og generisk information i årsrapporten, hvorfor årsrapporten umiddelbart ifølge regnskabsbruger ikke bør være længere.

Figur 9.1. Antagelig udvikling i årsrapporten og regnskabsbrugers informationsbehov. Egen tilvirkning

9.2 Konsekvenserne af initiativer på regnskabsbrugers informationsbehov

På baggrund af den tilegnede teori og empiri i kapitlerne 4 til 7 omkring årsrapportens teoretiske formål, udviklingen i årsrapporten grundet clutter samt de nuværende initiativer for at nedbringe clutter, blev regnskabsbrugerne i kapitel 8 forespurgt omkring deres reelle informationsbehov. Det ønskes på baggrund deraf at diskutere, hvorvidt initiativerne for at nedbringe clutter tilgodeser regnskabsbrugers informationsbehov.

Som udledt af kapitel 8 anvender regnskabsbruger ikke generisk- og uvæsentlig information, der medtages i årsrapporten. For at tilgodese årsrapportens formål bør der, derfor ikke medtages generisk- og uvæsentlig information. Dette kan løses ved enten at fjerne denne information eller alternativt at gøre informationen virksomheds- og situationsspecifikt. At gøre generisk information virksomheds- og situationsspecifikt vil ikke nødvendigvis nedbringe længden af årsrapporten, men vil i højere grad tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov.

Generisk information opstår i årsrapporten grundet, at årsrapporten i for høj grad anvendes som et værktøj til at være compliant med lovgivningen. Dette er forårsaget af den kontinuerlige stigning i oplysningskravene under IFRS samt utilstrækkelig anvendelse af væsentlighed. Derudover medvirker Erhvervsstyrelsen til compliance tendensen ved, at det i regnskabskontrollen udelukkende tages stilling til,

hvorvidt væsentlige informationer er medtaget og således ikke, hvorvidt uvæsentlige informationer skygger for væsentlige informationer.

Compliance tendensen kan imødekommes ved at forbedre oplysningskravene i de nuværende- samt fremtidige standarder. Det er dermed IASBs ansvar som standardudsteder at forsøge at løse dette problem. IASB har påbegyndt en række projekter, der netop skal forbedre oplysningskravene under IFRS. Heraf er udviklet en ny begrebsramme med det formål at forbedre processen for udvikling og ændring af standarder. Målet er dermed at opdatere grundlaget på, hvilket standarder udarbejdes efter de nuværende behov. En ny begrebsramme vurderes netop at medvirke til at løse compliance tendensen således, at der fremadrettet udvikles standarder på et mere opdateret og konsekvent grundlag. IASB har derudover påbegyndt et projekt, der har til mål at undersøge forbedringspunkter til nuværende oplysningskrav på tværs af standarder ved at løse konflikter, duplikeringer og overlap mellem standarder. Dette vurderes ligeledes, at kunne løse compliance tendensen. IASB har til hensigt at offentliggøre den nye begrebsramme i løbet af 2017, dog er de endnu blot i de indledende stadier med forbedringer af de nuværende oplysningskrav. IASB bør derfor i høj grad prioritere dette projekt yderligere.

Utilstrækkelig anvendelse af væsentlighed leder ligeledes clutter i form af uvæsentlig- og generisk information i årsrapporten. Det er dermed regnskabsudarbejders ansvar at cutte clutter i årsrapporten ved kun at medtage væsentlige informationer i årsrapporten. IASB har påbegyndt og færdiggjort en række projekter, der har til formål at gøre væsentlighed nemmere at anvende i praksis. IASB har tilføjet en skærpelse til definitionen af væsentlighedsbegrebet i IAS 1. Dette tilgodeser regnskabsbruger, hvis det bevirker, at selskabet i højere grad medtager væsentlig- og virksomhedsspecifikke oplysninger. Derudover har IASB udarbejdet en vejledning i brugen af væsentlighed, der yderligere præciserer begrebet, og dermed yderligere hjælper virksomhederne i brugen heraf. Som nævnt har der dog i Danmark været en vejledning heri siden 2008. IASB ønsker endvidere at tilføje en ændring til IAS 1, hvori det specificeres at udelukkende primær regnskabspraksis bør medtages i årsrapporten. Regnskabsbruger har forespurgt netop mere relevans i anvendt regnskabspraksis, og dette initiativ vil dermed øge fokus herpå. Skærpelse af væsentlighedsbegrebet samt vejledning i brugen heraf vurderes at være et hjælpsomt værktøj til selskaberne, og opfordrer selskaberne til i højere grad at anvende væsentlighed. Som diskuteret ovenfor har der dog tidligere været både vejledning i definitionen- og brugen af væsentlighed, og som illustreret i figur 8.1 har det indtil nu ikke haft tilstrækkelig effekt. IASB foretager blot yderligere præcisering af væsentlighedsbegrebet, der ikke vurderes at måtte have en væsentlig effekt på cutting clutter, grundet historikken. Der er på nuværende tidspunkt ingen klar definition af uvæsentlig information og ingen regulering mod inkludering af uvæsentlig information i årsrapporten. På trods af IASBs projekter for at

nedbringe clutter er der fortsat mulighed for at inkludere uvæsentlig information i årsrapporten, så længe det ikke skygger for væsentlig information.

Som konkluderet i kapitel 4 tilgodeser begrebsrammen pkt. 9 samt ÅRL § 12, stk. 2 en for bred kreds af regnskabsbrugere. IASB ønsker derfor at snævre de primære regnskabsbrugere ind til blot investorer, långivere samt øvrige kreditorer. Det vurderes dog, at denne definition fortsat er for bred en definition i forhold til de identificerede primære regnskabsbrugere i kapitel 4, og dermed ikke vil have en væsentlig indvirkning på cutting clutter.

Som diskuteret ovenfor anvender Erhvervsstyrelsen ikke væsentlighed ved vurdering af, hvorvidt der er medtaget uvæsentlige information i årsrapporten. Erhvervsstyrelsen har bekræftet, at de ingen separate initiativer har for at nedbringe uvæsentlig og generisk information i årsrapporten. Manglende stillingstagen til væsentlighed medvirker dermed til compliance tendensen, og er dermed uhensigtsmæssigt for regnskabsbrugers behov. IASB ønsker at ledelsesberetningen fremadrettet reguleres under IFRS. Dette vurderes derfor at være til fordel for regnskabsbruger i forhold til væsentlighedsbetragtningen. I kapitel 7 blev det heri identificeret, at ÅRLs definition af væsentlighed ikke omfatter alle dele af årsrapporten. Det er således kun muligt at undlade visse afsnit af ledelsesberetningen i årsrapporten såfremt, der henvises til information på selskabets hjemmeside. Således vil ledelsesberetningen ligeledes reguleres under begrebsrammens- og IAS 1's definition af væsentlighed, der omfatter hele årsrapporten, modsat ÅRLs definition.

9.3 Forbedringsforslag

På baggrund af ovenstående diskussion er det vurderet at initiativerne fra standardudsteder og regnskabsregulator ikke cutter clutter tilstrækkeligt i årsrapporten, til at løse problemet omkring information overload.

Nedenfor vil listes en række forbedringsforslag til standardudsteder og regnskabsregulator for fremadrettet bedre, at kunne tilgodese regnskabsbrugers informationsbehov i årsrapporten.

-
- Højere prioritering af projekter til forbedring af oplysningskravene i nuværende og fremtidige standarder.
 - Erhvervsstyrelsen bør forbedre deres forretningsgangsproces til ligeledes at inkludere vurdering af, hvorvidt uvæsentlig information medtages i årsrapporten.
 - Ændre definitionen af uvæsentlig information i IAS 1 til eksempelvis: *"Oplysninger må ikke indgå i årsregnskabet, hvis det med rimelighed kan forventes ikke at påvirke beslutninger truffet af de primære regnskabsbrugere, ellers kan det skjule væsentlige oplysninger og hæmme en klar forståelse af virksomhedens forretning og de problemer, den står over for."*
 - Ændre definitionen af de primære regnskabsbrugere i IAS 1 til eksempelvis: *"Ved vurdering af, hvilken information, der skal medtages i årsrapporten, skal virksomheden vurdere, hvorvidt det er væsentligt for de primære regnskabsbrugeres beslutningsgrundlag. Regnskabsbrugere omfatter aktuelle og potentielle investorer, långivere samt offentlige myndigheder."*
 - Ændre definitionen af væsentlighed i ÅRL til eksempelvis: *"Alle relevante forhold skal indgå i årsrapporten, medmindre de er ubetydelige (væsentlighed). Væsentlighed omfatter hele årsrapporten."*
-

10 Konklusion

Nærværende afhandling har haft til formål at undersøge, hvorvidt standardudsteders- og regnskabsregulators initiativer til at cutte clutter løser information overload i årsrapporten og, hvorvidt dette tilgodeser regnskabsbrugers egentlige informationsbehov. Formålet har været at undersøge, hvorvidt udviklingen i årsrapportens længde kompromitterer årsrapportens primære formål og i så fald, hvorledes dette løses. Dette er søgt besvaret ved hjælp af en række undersøgelsesspørgsmål til undersøgelse af de aktuelle forhold omkring årsrapporten og regnskabsbruger.

Det er fundet, at årsrapportens formål er at give regnskabsbrugere et retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling, indtjening og pengestrømme på et grundlag, der er forståeligt, relevant, pålideligt og sammenligneligt. Årsrapporten skal ligeledes ses som et behov for at mindske asymmetrisk information mellem virksomhed og aktionær, hvorfor reguleringer og lovgivning er indført til sikring heraf.

Årsrapporten skal dermed være en vis længde til opfyldelse af årsrapportens formål. Afhandlingens empiriske analyse af de sidste 12 års årsrapporter for danske børsnoterede selskaber i OMXC20 Cap har vist en kontinuerlig stigning i længden. Således er årsrapporterne i gennemsnit steget med 31 % i perioden 2005 til 2016, der har ledt til et gennemsnitligt antal sider på 121 i 2016. Analysen fandt at udviklingen primært skyldes et øget omfang i noter og ledelsesberetning, der mellem 2005 og 2016 er steget med henholdsvis 43 % og 20 %. Samme udvikling er observeret i britiske børsnoterede selskabers årsrapporter, der i perioden 1996 til 2016 i gennemsnit er steget med 117 % i perioden, og har ledt til et gennemsnitligt antal sider på 152 i 2016.

Der er set en stigning i oplysningskravene i IFRS standarderne, der bevirker, at årsrapporten i for høj grad bliver et compliance værktøj for regnskabsudarbejder til sikring af, at årsrapporten overholder de omfattende oplysningskrav frem for et oplysningsværktøj til regnskabsbruger. Derudover anvendes utilstrækkelig brug af væsentlighed ved udarbejdelse af årsrapporten til vurdering af, hvilken information, der skal medtages i årsrapporten. Således tages der ikke fornøden højde for regnskabsbrugers informationsbehov, der strider mod årsrapportens formål. Dette har ledt til en stigning i clutter i årsrapporten i form af uvæsentlig- og generisk information.

Årsrapportens længde er i afhandlingen konkluderet som værende uproblematisk i sig selv. Stigningen i årsrapportens længde er dog konkluderet ligeledes at være forårsaget af en stigning i clutter, der har uhensigtsmæssige konsekvenser for informationsværdien i årsrapporten.

Clutter i årsrapporten er ligeledes konkluderet at forårsage information overload. Information overload er forårsaget af, at læser kun kan behandle en vis mængde information på den tid, der er til rådighed for at

træffe en beslutning på baggrund heraf. Når mængden af information overstiger tiden, der er til rådighed, vil kvaliteten af beslutningen nedbringes. Information overload er konkluderet at påvirke forståeligheden af årsrapporten, og clutter påvirker negativt årsrapportens relevans, grundet uvæsentlig- og generisk information, der ligeledes udvander informationers pålidelighed, da clutter kan skygge for væsentlige informationer. Information overload og clutter er i afhandlingen dermed konkluderet, at kompromittere årsrapportens formål og flere af de kvalitative karakteristika, hvorpå årsrapporten skal udarbejdes.

Derfor er der konkluderet et behov for at cutte clutter i årsrapporten ved at adressere både uvæsentlig- og generisk information. IASB har taget initiativ hertil, der i afhandlingen er vurderet nødvendigt, da IASB former årsrapporten gennem regulering. Der er dog i afhandlingen konkluderet, at IASBs projekter langt hen ad vejen blot specificerer og præciserer allerede kendte begrebet og koncepter, der næppe vurderes at have en væsentlig indvirkning på cutting clutter. Afhandlingen har dog identificeret, at IASB positivt har påbegyndt et projekt, der har til formål at nedbringe oplysningskrav i standarderne. IASB har dog nedprioriteret dette projekt, hvorfor clutter er konkluderet først at kunne nedbringes når IASB i højere grad fokuserer herpå.

Der er afholdt interview med tre primære regnskabsbrugere af årsrapporten for selskaberne i den empiriske analyse; Erhvervsstyrelsen, aktieanalytiker samt kreditvurderer. Dette er i afhandlingen anvendt til vurdering af, hvorvidt regnskabsbruger reelt har behov for cutting clutter. Det blev her konkluderet, at aktieanalytiker og kreditvurderer anvender årsrapporten som et opslagsværk, og dermed ikke bruger alle dele af informationerne i ledelsesberetningen, noterne og regnskabspraksis. Årsrapporterne er dermed konkluderet at indeholde mængder af uvæsentlig information, der bør nedbringes. Regnskabsbruger er dog ikke underlagt information overload, da de grundet deres daglige brug af årsrapporten, kan udlede de væsentligste informationer. Erhvervsstyrelsen er modsat konkluderet at forårsage clutter, grundet deres forretningsgangsprocedurer i regnskabskontrollen, der ikke har fornøden fokus på, hvorvidt uvæsentlig information skygger for væsentlig information, men opfordrer i stedet nærmere til flere oplysninger.

Cutting clutter opstår grundet uvæsentlig- og generisk information. Såfremt IASB fremadrettet øger fokus på forbedring af oplysningskravene i nuværende og fremtidige standarder, vurderes det, at problemet omkring compliance tendensen vil nedbringes ved at cutte generisk information. Dog er der fortsat ikke tilstrækkelige initiativer til at nedbringe uvæsentlig information i årsrapporten. Regnskabsbrugerne udtaler netop, at der medtages for store mængder uvæsentlig og generisk information i årsrapporten.

Det kan samlet vurderes, at IASBs initiativer til cutting clutter ikke vil have den fornødne effekt på årsrapporten for at løse information overload. Ændringerne tilgodeser dermed ikke tilstrækkeligt regnskabsbrugers informationsbehov.

10.1 Perspektivering

Slutteligt vurderes det væsentligt at sætte nærværende projekt i et større regnskabsmæssigt perspektiv.

Det er blevet konkluderet, at årsrapportens længde er steget gennem en årrække, hvilket skyldes øgede oplysningskrav og information overload, der skyldes at clutter i form af uvæsentlig og generisk information medtages i årsrapporten.

En modsat tendens til et stigende omfang af årsrapporten ses i regnskabskravene for virksomheder i regnskabsklasse B, heraf oplysningskrav er i begrænset omfang, og hvoraf regnskabsbruger stort set ingen oplysninger får givet. Ligeledes er en anden modsatrettet tendens, i en komprimerede udgave af årsrapporten, indeholdende uddrag af ledelsesberetning og regnskab. Dette er blandt andet set hos Carlsberg, hvoraf den komprimerede udgave af årsrapporten omfatter 32 sider. Derfor er det fundet interessant som et perspektiveringsspørgsmål at spørge regnskabsbruger, hvorvidt dette er en tendens, som tilgodeser regnskabsbrugers behov. Heraf er svaret dog helt tydeligt hos regnskabsbruger, at dette ikke vil være en løsning, der tilgodeser informationsbehovet, da denne udgave i høj grad mangler noteoplysninger.

Som konkluderet er det ikke et krav, at virksomheder ikke må medtage uvæsentlig information i årsrapporten, men virksomhederne har blot mulighed for at undlade, at oplyse uvæsentlige informationer. I og med regnskabskontrollen vurderer, hvorvidt alle oplysninger er medtaget i årsrapporten, kan det derfor være mere omkostningsfyldt for virksomhederne, at skulle dokumentere, hvorfor de finder en oplysning uvæsentlig (PwC 2017a). Ligeledes har IASB fokus på uvæsentlig information, hvis det skygger for væsentlig information. Det er muligvis her problemet ligger, da det giver stor mulighed for, at gøre hvad man vil i den finansielle rapportering. Det er dermed fortsat i høj grad virksomheds ansvar på nuværende tidspunkt at imødekomme information overload i årsrapporten.

Ligeledes er konkluderet, at mennesket kognitivt kan optage en vis mængde af information. Dette kan derfor sættes i sammenhæng med behovet for en aktieanalytiker til at formidle informationer til investor. I og med årsrapporten indeholder store mængder information, er der opstået et behov for en formidler af disse informationer, således at regnskabsbruger kan træffe de rigtige beslutninger på baggrund af årsrapporten.

Netop på grund af asymmetrisk information, er behovet for informationer i årsrapporten opstået. Heraf er ligeledes udtalt af analytiker, at han ikke kan få nok præcis og løbende information om virksomheden, der vil give et bedre beslutningsgrundlag i værdiansættelsen af virksomheden. Derfor kan argumenteres for om

regnskabsbruger, overhoved får nok information, eller om virksomhederne skal give mere løbende information fordelt i året.

Regnskabsbrugers informationsbehov udledes i høj grad af årsrapporten, hvorfor denne i høj grad skal tage udgangspunkt i regnskabsbrugers informationsbehov. Heraf kan derfor stilles spørgsmålstegn til, hvorvidt selskaberne gør nok for at imødekomme regnskabsbrugers behov. Dagligt er vi som samfund disponeret overfor diverse brugerundersøgelser, men som udtalt i interviewet med aktieanalytiker vil hans mening dog næppe tages i betragtning hos selskaberne ved regnskabsaflæggelse, *"Fordi i sidste ende kan man sige, at jeg ser regnskabsbruger, og måske hører selskaberne lidt på os, men alligevel ikke, hvis de besluttede sig for at fjerne noget information, som vi syntes er væsentligt, så må vi bare leve med det. Så kan man selvfølgelig brokke sig, men man får næppe noget ud af."* (Imsgard, den 17. april 2017).

Afslutningsvist kan udledes en anden problemstilling, der kunne være interessant at undersøge nærmere. Heri hvilke barrierer, der fra virksomhedernes side er for at nedbringe information overload i årsrapporten. Som det kan udledes af følgende citat af Hans Hoogervorst *"Moreover, excessive disclosures can even be very handy for burying unpleasant, yet very relevant information!"* (Hoogervorst 2013), kan der fra virksomheden side være en modvilje i at give specifikke oplysninger, og dermed kan virksomhederne bevidst skjule væsentlige informationer, ved at give store mængder af uvæsentlige oplysninger.

11 Litteratur

Akerlof, G.A., 1970. The Market for “Lemons”: Quality Uncertainty and the Market Mechanism. *Oxford Journals*, 84(3), pp.488–500.

Andersen, I., 2013. *Den Skinbarlige virkelighed: Vidensproduktion i samfundsvidenskaberne* 5. udgave., Samfunds litteratur.

Cascino, S. et al., 2014. Who Uses Financial Reports and for What Purpose? Evidence from Capital Providers. *Accounting in Europe*, 11(2), pp.185–209.

Damgaard, J.O. & Jepsen, C., 2016a. Fremtidens rapportering. *Danske Revisorer: FSR*, pp.1–24.

Damgaard, J.O. & Jepsen, C., 2016b. Virksomhederne rapportering under forandring – samfundets krav om tillid og gennemsigtighed er uændret. *Revision & Regnskabsvæsen*, 1(4), p.1.

Deloitte, 2005. IFRS; Introduktion til de internationale regnskabsstandarder. , p.5.

Deloitte, 2013. IFRS; Introduktion til de internationale regnskabsstandarder. , p.5.

Deloitte, 2017. Insigt: Ændringer til IAS 7, Pengestrømsopgørelse - oplysninger om finansieringsaktiviteter. Available at: <https://www2.deloitte.com/dk/da/pages/audit/articles/aendringer-til-ias-7-pengestroemsopgoerelse.html> [Accessed March 8, 2017].

Deloitte, 2016. *A clear vision. Annual report insights 2016*, Available at: <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/audit/articles/annual-report-insights.html>.

EFRAG, 2012. *Towards a Disclosure Framework for the Notes. Discussion Paper*, Available at: [http://www.efrag.org/files/ProjectDocuments/PAAinE Disclosure Framework/121015_Disclosure_Framework_-_FINAL1.pdf](http://www.efrag.org/files/ProjectDocuments/PAAinE%20Disclosure%20Framework/121015_Disclosure_Framework_-_FINAL1.pdf).

EY, 2014. *Improving disclosure effectiveness.*, Available at: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS:_Improving_disclosure_effectiveness/\\$FILE/Applying-DisclEffectiveness-July 2014.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS:_Improving_disclosure_effectiveness/$FILE/Applying-DisclEffectiveness-July%202014.pdf).

Finanstilsynet, 2015. *Redegørelse for Finanstilsynets og Erhvervsstyrelsens regnskabskontrol*,

Fondbørserne, 2008. *Fondbørsernes generelle overvejelser og afvejninger ved vurdering af væsentlighed i*

forbindelse med regnskabskontrol, Available at:

<https://www.finstilsynet.dk/upload/Fondsraadet/Dokumenter/Presse/fondsraadsbrev171208.pdf>.

FRC, 2011. *Cutting clutter. Combating clutter in annual reports*, Available at:

<https://www.frc.org.uk/getattachment/8eabd1e6-d892-4be5-b261-b30cece894cc/Cutting-Clutter-Combating-clutter-in-annual-reports.aspx>.

FRC, 2009. *Louder than words. Principles and actions for making corporate reports less complex and more relevant*,

FSR, 2016. Regnskabsbruger ønsker ændringer i virksomhedens rapportering. Available at:

http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Fremtidens_rapportering/Regnskabsbrugerne_oensker_aendringer_i_virksomhedens_rapportering [Accessed February 25, 2017].

Gardner, R., 2003. *Games for Business and Economics* 2nd ed., John Wiley & Sons Inc.

Gross, B., 1964. *The Managing of Organizations: The Administrative Struggle* 2. udgave., Free Press of Glencoe.

Hoogervorst, H., 2013. Breaking the boilerplate. , (June), pp.1–6. Available at:

<http://www.ifrs.org/Alerts/Conference/Documents/2013/HH-Amsterdam-June-2013.pdf>.

IASB, 2017a. Amendments to IAS 1. Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Amendments-to-IAS-1/Pages/Home.aspx> [Accessed March 3, 2017].

IASB, 2017b. Amendments to IAS 7. Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Debt-disclosures/Pages/Home.aspx> [Accessed March 3, 2017].

IASB, 2011. Begrebsramme for udarbejdelse og præsentation af årsregnskaber. , (april 1989), pp.1–10.

IASB, 2017c. Conceptual Framework. Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Conceptual-Framework/Pages/Conceptual-Framework-Summary.aspx> [Accessed March 4, 2017].

IASB, 2017d. Definition of Materiality. Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/definition-of-materiality/Pages/default.aspx> [Accessed March 7, 2017].

IASB, 2017e. Disclosure Initiative. Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB->

Projects/Disclosure-Initiative/Pages/Disclosure-Initiative.aspx [Accessed March 7, 2017].

IASB, 2013a. *Discussion Forum - Financial Reporting Disclosure*, Available at:

<http://www.ifrs.org/Alerts/PressRelease/Documents/2013/Feedback-Statement-Discussion-Forum-Financial-Reporting-Disclosure-May-2013.pdf>.

IASB, 2017f. *Discussion Paper DP/2017/1 Disclosure Initiative: Principles of Disclosure*, Available at:

<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Disclosure-Initiative/Principles-of-Disclosure/Documents/DP-Disclosure-Initiative-March-2017.pdf>.

IASB, 2014a. *Exposure Draft ED/2014/1 Disclosure Initiative: Proposed amendments to IAS 1*, Available at:

<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Amendments-to-IAS-1/ED-March-2014/Documents/ED-Disclosure-Initiative-Amendments-IAS-1-March-2014.pdf>.

IASB, 2014b. *Exposure Draft ED/2014/6 Disclosure Initiative: Proposed amendments to IAS 7*, (December).

Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Debt-disclosures/Exposure-Draft-December-2014/Documents/ED-Disclosure-Initiative-Amdments-IAS-7-December-2014.pdf>.

IASB, 2015a. *Exposure Draft ED/2015/3 Conceptual Framework for Financial Reporting*, Available at:

http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Conceptual-Framework/Documents/May-2015/ED_CF_MAY-2015.pdf.

IASB, 2015b. *Exposure Draft ED/2015/8 IFRS Practice Statement: Application of Materiality to Financial Statements*, Available at:

http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Disclosure-Initiative/Materiality/Exposure-Draft-October-2015/Documents/ED_IFRSPracticeStatement_OCT2015_WEBSITE.pdf.

IASB, 2015c. *Exposure Draft ED/2015/8 IFRS Practice Statement: Application of Materiality to Financial Statements*, Available at:

http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Disclosure-Initiative/Materiality/Exposure-Draft-October-2015/Documents/ED_IFRSPracticeStatement_OCT2015_WEBSITE.pdf.

IASB, 1989. *Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements*, Available at:

<http://kuap.ru/docs/ifrs/2009/en/framework.pdf>.

IASB, 2017g. *IAS 1 Præsentation af årsregnskaber*, pp.1–27.

IASB, 2013b. Joint effort needed to tackle disclosure problem. Available at:

<http://www.ifrs.org/Alerts/PressRelease/Pages/Joint-effort-needed-to-tackle-disclosure-problem.aspx> [Accessed March 3, 2017].

IASB, 2017h. Materiality Practice Statement. Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Disclosure-Initiative/Materiality/Pages/Home.aspx> [Accessed March 7, 2017].

IASB, 2015d. *Staff Paper Reference 11B*, Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/definition-of-materiality/Pages/discussion-and-papers.aspx>.

IASB, 2014c. *Staff Paper Reference 11C*, Available at: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/definition-of-materiality/Pages/discussion-and-papers.aspx>.

IASB, 2017i. Standards-level review of disclosures.

Investopedia, 2017. Boilerplate. Available at: <http://www.investopedia.com/terms/b/boilerplate.asp> [Accessed April 30, 2017].

Jackson, T.W. & Farzaneh, P., 2012. Theory-based model of factors affecting information overload. *International Journal of Information Management*, 32(6), pp.523–532. Available at: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0268401212000606> [Accessed May 1, 2017].

Jeremy Norman and Co, 2017. Diderot on Information Overload, and the Encyclopedia as a Means of Organizing and Enhancing Associations in Knowledge. , p.1. Available at: <http://www.historyofinformation.com/expanded.php?id=2877> [Accessed April 29, 2017].

Jørgensen, O.S. & Boesen, M.H., 2012. Forslag om begrebsramme for noteoplysninger - kan vi gøre noget ved Disclosure Overload? *Revision & Regnskabsvæsen*, 9(34), pp.1–4.

Karnov, 2017. LBKG 2015-12-10 nr 1580: Årsregnskabsloven. , pp.1–101.

PwC, 2017a. Hvordan kan virksomhederne arbejde med væsentlighed ved udarbejdelse af årsrapporten? Available at: <https://www.pwc.dk/da/nyt/finance/regnskab/udkast-til-ny-ifrs-practice-statement-og-gode-rad.html> [Accessed April 30, 2017].

PwC, 2017b. *Overblik, inspiration, viden; Regnskabshåndbogen 2017* H. Steffensen et al., eds., Hellerup: PwC.

PwC, 2015. TDC kåret som årets vinder af C20 Regnskabsprisen. Available at:
<https://www.pwc.dk/da/presse/meddelelser/2015/tdc-aarets-vinder-c20-regnskabsprisen.html>
 [Accessed March 8, 2017].

Rose, C., 2004. Stakeholder orientation vs. shareholder value - A matter of contractual failures. *European Journal of Law and Economics*, 18(1), pp.77–97.

Rose, C. & Mejer, C., 2003. The Danish Corporate Governance System: from stakeholder orientation towards shareholder value. , 11(4), pp.335–344.

Ryttersgaard, T., 2015. Udviklingen i årsrapporten - Hvor skal vi hen. *Revision & Regnskabsvæsent*, 4, pp.14–22.

Srinivasan, V., 2017. *The Intelligent Enterprise in the Era of Big Data* 1. verison., John Wiley and Sons.

Toffler, A., 1970. *Future Shock*,

Willcox, M., 2015. *The Business of Choice: Marketing to Consumers' Instincts* 1st ed., Paul Boger.

Årsrapporter i pdf:

Selskaber:

A.P. Møller - Mærsk A/S

Carlsberg A/S

Coloplast A/S

DSV A/S

Genmap A/S

GN Store Nord A/S

Lundbeck A/S

Novo Nordisk A/S

William Demant Holding A/S

Novozymes A/S

Vestas Wind System A/S

Regnskabsår:

2005 - 2016

2005 - 2016

2004/05 - 2015/16

2005 - 2016

2005 - 2016

2005 - 2016

2005 - 2016

2005 - 2016

2005 - 2016

2005 - 2016

2005 - 2016

Bilag 1 Beregninger til analyse af årsrapporter

Bilag 1.1: Antal sider i alt

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016 pr. selskab	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Vestas Wind System A/S	109	135	150	122	118	126	124	152	140	128	124	108	124
Novozymes A/S	159	175	161	154	136	104	98	93	91	94	102	100	110
William Demant Holding A/S	240	132	94	90	88	92	94	74	74	72	70	64	55
Novo Nordisk A/S	104	121	116	116	116	116	116	116	112	124	124	124	116
Lundbeck A/S	89	96	93	74	81	128	128	124	116	108	124	112	108
GN Store Nord A/S	155	110	112	111	111	96	80	75	72	77	76	72	71
Genmap A/S	210	126	108	104	96	80	104	112	92	76	68	60	60
DSV A/S	137	104	97	95	84	102	104	92	92	84	80	78	76
Coloplast A/S	111	80	80	78	78	68	68	68	72	74	72	72	72
Carlsberg A/S	109	141	160	164	164	162	161	163	164	180	168	142	129
A.P. Møller - Mærsk A/S	116	115	102	110	197	191	131	168	159	124	114	106	99
Indekseret samlet stigning		131	125	119	124	124	118	121	116	112	110	102	100
Gennemsnitlig antal sider		121	116	111	115	115	110	112	108	104	102	94	93

Bilag 1.2: Antal sider i årsregnskabet

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016 pr. selskab	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Årsregnskab													
Vestas Wind System A/S	122	11	13	10	10	11	11	11	11	12	12	9	9
Novozymes A/S	133	12	12	8	10	6	5	5	5	5	9	9	9
William Demant Holding A/S	200	12	10	10	10	10	10	7	8	7	7	7	6
Novo Nordisk A/S	175	7	6	6	7	7	7	7	7	7	6	4	4
Lundbeck A/S	100	8	8	10	10	9	9	9	9	9	6	7	8
GN Store Nord A/S	150	9	10	9	10	6	6	6	6	5	7	7	6
Genmap A/S	86	6	6	5	8	7	7	7	7	8	8	7	7
DSV A/S	91	10	10	10	10	10	10	8	8	6	6	7	11
Coloplast A/S	160	8	8	8	8	7	7	8	8	7	5	6	5
Carlsberg A/S	60	9	8	8	8	16	15	16	15	16	16	15	15
A.P. Møller - Mærsk A/S	73	8	8	10	18	16	15	15	14	11	10	11	11
Indekseret stigning		110	109	103	120	115	112	109	108	102	101	98	100
Gennemsnit		9	9	9	10	10	9	9	9	8	8	8	8

Bilag 1.3: Antal sider i noteoplysninger

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016 pr. selskab	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Noteoplysninger													
Vestas Wind System A/S	139	64	65	57	56	52	53	63	52	52	55	45	46
Novozymes A/S	142	61	56	61	39	29	30	30	28	28	36	36	43
William Demant Holding A/S	367	66	46	48	43	44	44	35	34	30	26	22	18
Novo Nordisk A/S	127	38	38	40	37	37	35	35	37	38	36	32	30
Lundbeck A/S	102	43	44	32	39	46	46	46	46	46	47	41	42
GN Store Nord A/S	137	48	46	45	45	40	38	38	38	39	37	37	35
Genmap A/S	178	48	45	48	45	34	48	45	43	34	29	28	27
DSV A/S	106	37	36	34	28	42	42	37	40	36	34	34	35
Coloplast A/S	159	46	46	46	47	40	40	39	39	41	28	31	29
Carlsberg A/S	120	72	86	84	96	81	85	83	78	79	66	59	60
A.P. Møller - Mærsk A/S	143	57	57	63	94	90	83	80	76	44	38	37	40
Indekseret stigning		143	140	138	140	132	134	131	126	115	107	99	100
Gennemsnit		53	51	51	52	49	49	48	46	42	39	37	37

Bilag 1.4: Antal noter

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016 pr. selskab	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Antal noter													
Vestas Wind System A/S	102	60	60	60	61	62	62	63	49	50	62	59	59
Novozymes A/S	94	49	46	47	45	34	37	37	36	35	50	52	52
William Demant Holding A/S	248	52	49	51	38	39	39	25	25	26	25	22	21
Novo Nordisk A/S	118	45	47	46	45	44	48	48	49	53	54	38	38
Lundbeck A/S	171	48	48	44	46	49	48	50	50	44	30	30	28
GN Store Nord A/S	107	46	44	46	47	34	35	35	36	39	3	44	43
Genmap A/S	135	27	27	28	27	22	24	25	26	23	21	20	20
DSV A/S	91	49	49	48	48	52	57	56	57	54	31	52	54
Coloplast A/S	143	50	50	51	51	55	57	57	58	60	38	38	35
Carlsberg A/S	92	59	60	59	64	70	70	69	69	70	69	65	64
A.P. Møller - Mærsk A/S	115	46	48	50	56	55	54	56	54	41	41	40	40
Indekseret stigning		117	116	117	116	114	117	115	112	109	93	101	100
Gennemsnit		48	48	48	48	47	48	47	46	45	39	42	41

Bilag 1.5: Antal sider ledelsesberetning

	Indeks 2005: stigning fra 2005-2016 pr. selskab	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Ledelsesberetning													
Vestas Wind System A/S	86	50	62	45	40	51	49	59	54	47	41	37	58
Novozymes A/S	148	65	62	56	66	56	49	46	45	47	44	42	44
William Demant Holding A/S	165	43	32	26	28	28	31	25	25	30	28	30	26
Novo Nordisk A/S	87	58	56	54	56	56	57	59	53	58	59	68	67
Lundbeck A/S	69	35	34	26	26	68	68	64	56	48	63	54	51
GN Store Nord A/S	188	45	48	51	48	44	31	26	24	28	28	24	24
Genmap A/S	314	66	52	46	38	33	42	47	33	26	26	20	21
DSV A/S	185	48	45	45	40	41	40	38	35	34	32	29	26
Coloplast A/S	58	19	19	17	17	15	15	15	15	19	34	30	33
Carlsberg A/S	115	53	61	67	55	59	52	58	61	73	71	61	46
A.P. Møller - Mærsk A/S	105	41	31	31	76	76	63	62	60	61	58	51	39
Indekseret stigning		120	115	107	113	121	114	115	106	108	111	103	100
Gennemsnit		48	46	42	45	48	45	45	42	43	44	41	40

Bilag 1.6: analysedata for Vestas Wind System A/S

	Vestas											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
<u>Koncernen:</u>												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider, bagside	3	4	3	4	6	6	3	6	6	6	6	4
Ledelsesberetning	50	62	45	40	51	49	59	54	47	41	37	58
Ledelspåtegning, revisorpåtegning	5	3	3	3	3	3	3	4	4	3	4	3
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	7	8	7	7	8	8	8	8	9	9	6	6
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste			3	3	7	7	7	7	7	9	9	10
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	54	55	47	46	37	39	49	39	38	37	28	29
Antal noter	40	40	39	40	40	40	41	28	29	41	38	38
Supplerende beretninger inkl. kommentarer	1	2	3	4	2	1	11	11	6	6	6	3
<u>Moder:</u>												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	4	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Generelt anvendt regnskabspraksis			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	10	10	6	6	7	6	6	5	6	8	7	6
Antal noter	20	20	21	21	22	22	22	21	21	21	21	21
Sider i alt	135	150	122	118	127	125	152	140	128	124	108	124

Bilag 1.7: analysedata for Novozymes A/S

	Novozymes AS											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	4	3	3	3	3	3	3	4	6	5	5	6
Ledelsesberetning	65	62	56	66	56	49	46	45	47	44	42	44
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	7	5	5	5	5	6	5	5	4	4	4	4
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	9	9	5	6	6	5	5	5	5	5	5	5
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	7	3	1	1	7	8	8	6	7	11	10	11
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	44	41	49	31	22	22	22	22	21	20	19	21
Antal noter	32	30	31	29	34	37	37	36	35	35	36	36
Supplerende beretninger												
Noter til supplerende beretninger	21	18	18	10	3	3	2	2	2	2	2	2
Antal noter til supplerende beretning	13	12	14	15	16	15	14	14	14	13	13	13
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider	1	1	1	1								
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	3	3	3	4						4	4	4
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	1	1	1	1						1	3	7
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	9	11	10	6						4	4	4
Antal noter	17	16	16	16						15	16	16
Sider i alt	175	161	154	136	104	98	93	91	94	102	100	110

Bilag 1.8: analysedata for William Demant Holding A/S

	William Demant Holding AS											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	5	3	3	5	5	5	5	5	3	7	3	3
Ledelsesberetning	43	32	26	28	28	31	25	25	30	28	30	26
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	5	2	2	2	4	3	2	2	2	2	2	2
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	8	6	6	6	6	6	7	8	7	7	7	6
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	6	4	5	9	9	9	8	8	7	5	5	5
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	51	34	35	26	27	27	27	26	23	21	17	13
Antal noter	39	36	38	26	27	27	25	25	26	25	22	21
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider		1	1		1	1						
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	5	4	4	4	4	4						
Generelt anvendt regnskabspraksis				1	1	1						
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	9	8	8	7	7	7						
Antal noter	13	13	13	12	12	12						
Sider i alt	132	94	90	88	92	94	74	74	72	70	64	55

Bilag 1.8 fortsat

	2016	2011	2010	2005
Finansielle oplysninger, koncern:				
<i>Forside før finansielle oplysninger</i>	1			
<i>Billede</i>				
<i>Resultatopgørelse</i>	1	1	1	1
<i>Totalindkomstopgørelse</i>	1	1	1	
<i>Balance</i>	2	2	2	2
<i>Pengestrøm</i>	1	1	1	1
<i>Egenkapitalopgørelse</i>	2	1	2	2
Sider i alt	8	6	7	6
Finansielle oplysninger, moder:				
<i>Forside før finansielle oplysninger</i>	1			
<i>Billede</i>				
<i>Resultatopgørelse</i>	1	1		
<i>Totalindkomstopgørelse</i>				
<i>Balance</i>	2	2		
<i>Pengestrøm</i>				
<i>Egenkapitalopgørelse</i>	1	1		
Sider i alt	5	4		
Bemærkning: 2005 horisontal visning, moderselskabet opgørelses sammen med koncernen i en kolone for sig. 2010 vertikal visning. 2011 moderselskabet opgøres separat.				

	2016	2005
Billeder	10	
Anvendt regnskabspraksis	4	5
Segmenter		0,5
Medarbejdere	2	0,5
Produktionsomk., afskrivninger, revisionshonorar	0,5	1
Net financials		0,5
Skat	1	1
Indtjening pr. aktie	0,5	0,5
Immaterielle aktiver	2	1
Materielle aktiver	2	1
Andre langfristede aktiver	2	2
Udskudt skat	2	0,5
Varebeholdninger	1	0,5
Langfristede forpligtelser		0,5
Provisions	5	0,5
Rente risiko	0,5	0,5
Leasing	0,5	0,5
Eventualforpligtelser	0,5	0,5
Nærtstående parter	0,5	0,5
Goverments bidrag	1	0,5
Opkøb af virksomheder	3	0,5
Group companies		1
Indtægter pr. geografisk område og business aktiviteter	1	
Tilgodehavender	1	
Cash flow	0,5	
Omstruktureringssomkostninger	0,5	
Hedging	1,5	
Sensitivity analysis	0,5	
Valutakurser	1,5	
Nedskrivningstest	1	
Finansiell risiko og kapitalstruktur	1	
Netto finansielle poster	1	
Kategorier af finansielle instrumenter	1	
Nettorentebærende gæld, likviditet	2	
Fair value hierarchy	2	
Virksomhedsopkøb	1	
Joint ventures	1	
Andre forpligtelser	1	
Revisionshonorar	0,5	
I alt	57	17

Bilag 1.9: analysedata for Novo Nordisk A/S

	Novo Nordisk AS											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	4	4	4	4	4	4	4	4	6	8	7	4
Ledelsesberetning	58	56	54	56	56	57	59	53	58	59	68	67
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	4	4	5	3	4	7	7	7	6	4	4	4
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	31	31	32	31	30	24	24	26	27	27	28	26
Antal noter	32	32	33	32	32	33	33	34	36	36	38	38
Supplerende beretninger inkl. beskrivelser	9	9	9	9	9	9	7	7	11	11	10	8
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider						1	1	1	1	1		
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2		
Generelt anvendt regnskabspraksis												
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	3	3	3	3	3	4	4	4	5	5		
Antal noter	13	15	13	13	12	15	15	15	17	18		
Sider i alt	121	116	116	116	116	116	116	112	124	124	124	116

Bilag 1.10: analysedata for Lundbeck A/S

	Lundbeck A/S											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	3	3	3	3	2	2	2	2	2	6	8	5
Ledelsesberetning	35	34	26	26	68	68	64	56	48	63	54	51
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	6	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	5	5	6	6	5	5	5	5	5	6	7	8
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	1	1	1	1	7	8	8	8	8	8	7	9
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	35	36	27	33	33	32	32	32	30	39	34	33
Antal noter	31	32	28	29	31	30	31	31	27	30	30	28
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	3	3	4	4	4	4	4	4	4			
Generelt anvendt regnskabspraksis	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	6	6	3	4	5	5	5	5	7			
Antal noter	17	16	16	17	18	18	19	19	17			
Sider i alt	96	93	74	81	128	128	124	116	108	124	112	108

Bilag 1.11: analysedata for GN Store Nord A/S

	GN Store Nord A/S											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	3	5	3	4	4	3	3	2	3	2	2	4
Ledelsesberetning	45	48	51	48	44	31	26	24	28	28	24	24
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	5	6	5	6	6	6	6	6	5	7	7	6
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	4	4	8	8	7	7	7	7	7	8	8	9
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	38	36	31	31	33	31	31	31	32	29	29	26
Antal noter	31	29	29	31	34	35	35	36	39	3	44	43
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider	1	1	1	2								
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	4	4	4	4								
Generelt anvendt regnskabspraksis	1	1	1	1								
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	5	5	5	5								
Antal noter	15	15	17	16								
Sider i alt	110	112	111	111	96	80	75	72	77	76	72	71

Bilag 1.12: analysedata for Genmap A/S

	Genmap A/S											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	2	3	3	3	4	5	7	3	3	3	3	3
Ledelsesberetning	66	52	46	38	33	42	47	33	26	26	20	21
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	6	6	5	8	7	7	7	7	8	8	7	7
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	4	3	3	4	3	8	8	13	10	8	8	8
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	44	42	45	41	31	40	37	30	24	21	20	19
Antal noter	27	27	28	27	22	24	25	26	23	21	20	20
Ekstra oplysninger om valuta omregning							4	4	3			
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider												
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance												
Generelt anvendt regnskabspraksis												
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis												
Antal noter												
Sider i alt	126	108	104	96	80	104	112	92	76	68	60	60

Bilag 1.12 fortsat

	2016	2013	2012
Forside/bagside, Introduktion samt indholdsfortegnelse til noteoplysninger	2	1	1
Anvendt regnskabspraksis	3	2	1,5
Indtægter	2	2,5	1,5
Information om geografiske områder	1	0,5	0,5
Medarbejdere	2	2	1,5
Finansielle indtægter og omkostninger	1	1	1
Skat	2,5	2	2
Imaterielle aktiver	3	2	2
Materielle aktiver	2	2,5	2,5
Tilknyttede virksomheder	1	1	0,5
Tilgodehavender	0,5	1	1
Market securities	1,5	1	1
Finansiel risiko	3,5	3,5	3
Provisions	0,5	1	1
Anden gæld	1	1	1
Warrants/Shared-based instruments	4	4	3
Aktiver bestemt for salg		2	2
Nærtstående parter	1	1	1
Vederlag til bestyrelse og direktion	8	5	2,5
Forpligtelser	1,5	1,5	1,5
Hensatte forpligtelser	1,5	1	1
Revisorhonorar	0,5	0,5	0,5
Cashflow	0,5	1,5	1
Egenkapital	2	1	1,5
Resultat pr. aktie	0,5	1	
kapitalstruktur	0,5	0,5	
Finansielle aktiver og forpligtelser	1,5	2	
Sider i alt	48	45	35

Bemærkninger:

2012, der er beskrivelse af generelt anvendt regnskabspraksis samt anvendt regnskabspraksis tilhørende de enkelte noter.

Dertil er der for enkelte noter ledelses bedømmelse og estimater.

2013, der anvendes nu sektionsbaserede noteoplysninger. Hvor første side er introduktion og indholdsfortegnelse.

For hver sektion af noteoplysninger fremkommer en introduktion.

2016 er anvendt horisontalt format, hvilket resulterer i dobbelt sider.

	2016	2014	2012
Billeder (hele sider)	2	5	3
Shareholder letter	2		2
Key figures	2	2	1
Udvikling, performance	2	3	1
Strategi	5	1	2
Produkter, innovation, teknologi	29	15	10
Corporate Governance	2	2	3,5
CSR	1	1	0,5 henvisning
HR	2	1	0,5
Risk management	3	2	1,5
Financial review	5	3	3
Investor relations	3	2	1
Company announcements	2	1	1
Bestyrelsen og ledelsen	5	4	3
Intro til hvem og hvad			
Genmap er		4	
Glossary	1		
I alt	66	46	33

Bilag 1.13: analysedata for DSV A/S

	DSV A/S											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	2	2	2	2	4	5	4	4	3	3	3	3
Ledelsesberetning	48	45	45	40	41	40	38	35	34	32	29	26
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	6	6	6	6	6	6	4	4	3	3	3	6
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	3	4	4	3	6	6	6	6	5	5	5	7
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	28	26	24	20	25	25	22	25	23	21	21	20
Antal noter	27	27	26	26	29	33	32	33	31	30	29	29
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider	2	2	2	2	3	5	3	3	3	3	3	
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	5
Generelt anvendt regnskabspraksis	6	6	6	5	11	11	9	9	8	8	8	8
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	22	22	22	22	23	24	24	24	23	1	23	25
Antal noter												
Sider i alt	104	97	95	84	102	104	92	92	84	80	78	76

Bilag 1.14: analysedata for Coloplast A/S

	Coloplast A/S											
Forhold	2015/16	2014/15	2013/14	2012/13	2011/12	2010/11	2009/10	2008/09	2007/08	2006/07	2005/06	2004/05
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	2	2	2	2	2	2	2	3	2	4	4	4
Ledelsesberetning	19	19	17	17	15	15	15	15	19	34	30	33
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	6	6	6	6	5	5	6	6	5	5	6	5
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	5	5	5	5	7	8	8	9	9	6	6	6
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	34	34	34	36	27	26	25	24	25	22	25	23
Antal noter	33	33	33	33	37	38	38	38	40	38	38	35
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider	3	3	3	2	2	2	2	5	3			
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	2	2	2	2	2	2	2	2	2			
Generelt anvendt regnskabspraksis	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	6	6	6	5	5	5	5	5	6			
Antal noter	17	17	18	18	18	19	19	20	20			
Sider i alt	80	80	78	78	68	68	68	72	74	72	72	72

Bilag 1.14 fortsat

	2015/16	2007/08	2006/07
Billeder (hele sider)			
5 års highligths	1	1	1
50 års jubilæum			2
Letter from CEO			2
Business performance	8	9,5	6
Hvordan vi udvikler			2
Business areas			4
Produkt resultater			2
Geografisk marked			2
Strategier	1		2
CSR		1	1
Vidensressouser	0,5	0,5	1
Risk management	0,5	1	3
Corporate goveranace	2	2	3
Bestyrelsen	1	1	2
shareholder information	2	1	1
Core busines activities	2	1	
Definitions of key ratios	1	1	
I alt	19	19	34

Bilag 1.15: analysedata for Carlsberg A/S

	Carlsberg A/S											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	3	3	3	3	3	5	3	5	7	9	2	4
Ledelsesberetning	53	61	67	55	59	52	58	61	73	71	61	46
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	4	2	2	2	3	3	2	4	3	3	3	2
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	5	5	5	5	10	10	10	9	10	10	9	8
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	3	4	5	5	9	9	9	8	8	8	8	10
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	59	73	70	74	54	57	55	51	52	42	38	37
Antal noter	41	42	41	42	43	42	42	41	41	40	38	37
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider									1	2	1	1
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	5	4	4	4	7	7	7	7	7	7	7	8
Generelt anvendt regnskabspraksis	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	8	7	7	15	16	17	18	18	18	15	12	12
Antal noter	18	18	18	22	27	28	27	28	29	29	27	27
Sider i alt	141	160	164	164	162	161	163	164	180	168	142	129

Bilag 1.15 fortsat

	2016	2013	2012	2005
Finansielle oplysninger, koncern:				
Forside og indholdsfortegnelse før finansielle			2	2
Billede			1	
Resultatopgørelse	0,5	0,5	1	1
Totalindkomstopgørelse	0,5	0,5	1	
Balance	1	1	2	2
Pengestrøm	1	1	1	1
Egenkapitalopgørelse	2	2	2	2
Sider i alt	5	5	10	8
Finansielle oplysninger, moder:				
Forside og indholdsfortegnelse før finansielle	1	1	1	2
Billede				
Resultatopgørelse	0,5	0,5	1	1
Totalindkomstopgørelse	0,5	0,5	1	
Balance	1	0,5	2	2
Pengestrøm	1	1	1	1
Egenkapitalopgørelse	1	0,5	1	2
Sider i alt	5	4	7	8
Bemærkning: 2013 horisontal visning = dobbelt sider.				

Bilag 1.16: analysedata for A.P. Møller - Mærsk A/S

	A.P. Møller - Mærsk A/S											
Forhold	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Koncernen:												
Forside, indholdsfortegnelse, tomme sider og bagside	3	3	3	3	3	4	6	5	4	4	3	5
Ledelsesberetning	41	31	31	76	76	63	62	60	61	58	51	39
Ledelsespåtegning, revisorpåtegning	5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	5	5	6	9	9	8	9	8	5	5	5	5
Generelt anvendt regnskabspraksis + ordliste	6	5	5	8	7	6	5	4	5	5	4	4
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	32	33	37	56	53	48	46	44	23	19	19	21
Antal noter	24	26	27	32	31	30	31	30	23	23	23	24
Moder:												
Forside, indholdsfortegnelse og tomme sider	1	1	1	4	4	3	3	2	2	2	2	2
Resultatopgørelse, totalopgørelse, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, balance	3	3	4	9	7	7	6	6	6	5	6	6
Generelt anvendt regnskabspraksis	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Noter, inkl. integreret anvendt regnskabspraksis	18	18	20	29	29	28	28	27	15	13	13	14
Antal noter	22	22	23	24	24	24	25	24	18	18	17	16
Sider i alt	115	102	110	197	191	170	183	173	135	124	117	110

Bilag 1.16 fortsat

	2015	2014	2013
Finansielle oplysninger, koncern:			
<i>Forside før finansielle oplysninger</i>	1	1	1
<i>Billede</i>			1
<i>Resultatopgørelse</i>	0,5	0,5	1
<i>Totalindkomstopgørelse</i>	0,5	0,5	1
<i>Balance</i>	1	1	2
<i>Pengestrøm</i>	1	1	1
<i>Egenkapitalopgørelse</i>	1	2	2
Sider i alt	5	6	9
Finansielle oplysninger, moder:			
<i>Forside før finansielle oplysninger</i>			1
<i>Billede</i>			1
<i>Resultatopgørelse</i>	0,5	0,5	1
<i>Totalindkomstopgørelse</i>	0,5	0,5	1
<i>Balance</i>	1	1	2
<i>Pengestrøm</i>	0,5	1	1
<i>Egenkapitalopgørelse</i>	0,5	1	2
Sider i alt	3	4	9
Bemærkning: 2014 Horisontal visning = dobbeltsidet. 2015 horisontal visning.			

	2015	2014	2013
Forside/bagside, Introduktion samt indholdsfortegnelse til noteoplysninger	1	1	1
Segment oplysninger	3,5	3,5	8
Driftsomkostninger	1	1,5	2
Gevinst ved salg af anlægsaktiver	0,5	0,5	1
Indtægter og omkostninger	0,5	0,5	1
Skat	0,5	1	1
Immaterielle aktiver	2	2	2
Ejendomme, anlæg mv.	2,5	2,5	2
Investeringer i joint ventures og associerede virksomheder	0,5	1	2
Andre tilgodehavender			1
Udskudt skat	1	1	1,5
Varebeholdninger			0,5
Aktiver bestemt for salg	1	1,5	1
Indtjening pr. aktie	1,5	1,5	2
Share-based payment	1,5	1,5	2
Lån	0,5	0,5	1
Pensioner	2,5	2,5	3,5
Provisions	0,5	1	0,5
Andre betalinger			1
Derivater	1	1	2
Finansielle instrumenter	1,5	2,5	2
Finansiel risiko	2	2,5	5
Forpligtelser	1,5	1,5	2
Eventualforpligtelser	0,5	0,5	1
Cash Flow	0,5	0,5	1
Salg af datterselskaber og aktiviteter	0,5	0,5	2
Nærtstående parter	1	1	2
Anvendt regnskabspraksis			6,5
Væsentlige regnskabsmæssige skøn	3	2,5	2,5
Nye krav til regnskabsaflæggelse		0,5	0,5
Efterfølgende begivenheder			0,5
Effekt af ændring i anvendt regnskabspraksis på balance			2
Joint operations	1	1	1
Udrag af væsentlig anvendt regnskabspraksis	5	5	
I alt	38	42	64

Bilag 1.16 fortsat

	2014	2013
Billeder (hele sider)		11
Company profile		2
Financial highlights	1	2
Directors report		3
Udsigter	1	1
CEO message		2
Strategi	4	7
Invested capital	1	2
Segment overview		1
Mærsk Line		6
Mærsk Oil		6
APM Terminals		5
Mærsk Drilling		4
Mærsk supply service		2
Mærsk Tankers		2
Damco		1
Svitzer		2
Andre forretninger		1
Financial review	6	3
Risk management	2	3
Shareholders	2	2
Corporate Governance	1	1
Bestyrelse og ledelse	3	5
Company overview	3	3
Definitioner	1	1
Company announcements	1	1
Group highlights	2	
Our employees	1	
Innovation	2	
I alt	31	79

Bilag 2 Interview med Erhvervsstyrelsen

Christine Søjbjerg (CS) og Jesper Jespersen (JJ) blev interviewet på Erhvervsstyrelsens adresse d. 3. april 2017. Medarbejderne blev interviewet af Rie Hjorth Hansen (RHH) og Nina Grever Sørensen (NGS).

Interviewet, havde en varighed af 54:45 minutters varighed. Nedenstående interviewguide lå til grunde for interviewet med Erhvervsstyrelsen. Grundet fortrolighed, er transskribering dog ikke vedhæftet nærværende afhandling.

Interviewguide til Erhvervsstyrelsen

Nr.:	Spørgsmål:
1	Hvorledes anvender I årsrapporten?
2	Hvilken forretningsgang anvender I til kontrol af årsrapporten?
3	Hvis årsrapporten opdeles i afsnit (se bilag 1), anser I nogen afsnit som værende mere væsentlige end øvrige?
4	Har I foretaget ændringer til væsentlighedsbetragtning i <i>Fondbådets generelle overvejelser og afvejelser ved vurdering af væsentlighed i forbindelse med regnskabskontrol</i> af 17. december 2008?
5	IASB's primære fokus er nedbringelse af årsrapportens længde, gennem forskellige initiativer. Er I enige i, at årsrapporten er blevet for lang/kompleks?
6	Er I enige i IASB's fokus på at nedbringe årsrapportens længde, eller er der øvrige forhold I hellere så prioriteret?
7	IASB har foretaget visse ændringer til IAS 1 samt IAS 7, og påtænker at foretage øvrige ændringer, med henblik på at nedbringe længden af årsrapporten (se bilag 2). Forbedrer disse ændringer Jeres forståelse af årsrapporten?
8	Hvorledes tager I stilling til hvorvidt uvæsentlig information skygger for væsentlig information? (Ifølge IAS 1.30A må en virksomhed ikke "begrænse forståeligheden af sine årsregnskaber ved at sløre væsentlige oplysninger gennem uvæsentlige oplysninger")

9	På baggrund af væsentlighedsbegrebet (IAS 1, pkt. 7) hvorledes vurderer I hvorvidt alle væsentlige informationer er medtaget.
10	Regnskabskontrollen for 2015 har givet anledning til fejl relateret til utilstrækkelige oplysninger. Under væsentlighedsbetragtning, hvornår anses en manglende oplysning som værende en fejl?
11	Hvem anser I som værende de primære regnskabsbrugere af årsrapporten?
12	I bruger umiddelbart samme væsentlighedsbetragtning som IASB/IFRS. Under væsentlighedsbetragtningen, er der visse informationer I anser som de væsentligste?
13	Har i uafhængige initiativer fra IASB, til at imødekomme information overload?
Kontrolspørgsmål	<i>Hvad forventer I at de primære regnskabsbrugere, vil svare til nedenstående?</i>
K 1	Har årsrapportens længde en indflydelse på din forståelse af årsrapporten?
K 2	I hvilken grad anvender du årsrapporten til at dække dine informationsbehov?
K 3	Har IASB's ændringer en effekt på dine behov?

Bilag 1 til Erhvervsstyrelsen

Ledelsesberetning bla.

Hoved og nøgletalsoversigt

Virksomhedens væsentligste aktiviteter og væsentlige ændringer hertil

Kapitalstruktur, ejerforhold, ændringer til ledelsesstrukturen og ledelsens beføjelser

Aftaler mellem selskabet og dets ledelse og medarbejdere omkring kompensation

Kodeks for virksomhedsledelse virksomheden anvender og hvis der fraviges herfra

Årets resultat sammenlignet med forventede udvikling samt forventede udvikling fremadrettet

Beskrivelse af almindelige og særlige risici

Redegørelse for samfundsansvar

Revisionspåtegning

Ledespåtegning

Årsregnskab

Resultatopgørelse

Totalindkomstopgørelse

Balance

Egenkapitalopgørelse

Pengestrømsopgørelse

Noter

Regnskabspraksis

Bilag 2 til Erhvervsstyrelsen

Primære ændringer til IAS 1:

- Skærpelse af væsentlighedsbegrebet, herunder hvorvidt uvæsentlige oplysninger slører for væsentlige
- Der kan i højere grad anvendes subtotaler i regnskabet
- Virksomheder kan i højere grad selv vælge hvorledes noterne struktureres

Primære ændringer til IAS 7:

- Medtagelse af ændringer i pengestrømme knyttet til virksomhedens finansieringsaktivitet

Øvrige primære ændringer:

- Udstedelse af udkast til vejledning i brugen af væsentlighed

Bilag 3 interview med aktieanalytiker

Morten Imsgard (MI) blev interviewet over Skype d. 17. april 2017. MI blev interviewet af Nina Grever Sørensen (NGS).

Interviewet, havde en varighed af 52:24 minutters varighed. Der er i transskriberingen ikke medtaget fyldord som øh, hmm, o.l. Introduktion:

MI: Jeg vil faktisk sige at, årsrapporten udgør et eller andet sted, det primære informationsgrundlag vi har til at bygge en værdiansættelsesmodel. Værdiansættelsesmodellerne har rigtig mange små detaljer og finurligheder, og meget af det data er reelt set kun tilgængeligt i årsrapporten, og det vil sige, det er så også kun noget, meget af det vil kun blive opdateret i en værdiansættelse en gang om året. Det vil så sige, det er heller ikke noget vi sidder og bruger oceaner af tid på, men der er bare nogle af aspekterne, noget af de data der ligger i noterne, som kun er tilgængelig gennem en årsrapport. Så sådan på den brede værdiansættelsesmodel, så er årsrapporten vel et eller andet sted, den væsentligste kilde til at få dækket de krav nu er for at få de finansielle oplysninger, som jeg som analytiker gerne vil have fat i, for at få bygget en værdiansættelsesmodel, som jeg selv føler selv tracker selskabet så godt som jeg nu kan.

NGS: I hvilken grad bruger du alternativt, øvrige servicemeddelelser der bliver udsendt af virksomheden i løbet af året?

MI: Det vil jeg sige, det bruger jeg også meget rigtig meget. Alle kvartalsregnskaber, deres fondsbørsmeddelelser og generelt selskaber, i hvert fald de store danske børsnoterede selskaber er også noget bedre til at lave sådan nogle deciderede investor sites på deres hjemmesider, hvor de for det første samler al deres information og gør det nemmere tilgængeligt, hvor de nogle gange også har nogle oplysninger omkring, ja det kan være nogle nøgletal, hovedtal for selskabet. Det kan være nogle indsamlinger, hvor de samler ind hvad vi analytikere mener, og så kan man se gennemsnitsbetragtninger af hvad mig og mine kollegaer mener at selskabet skal kunne sælge og tjene i næste kvartal og næste år. Så det vil jeg sige, det bliver brugt lige så flittigt, og det bliver et eller andet sted, brugt mere hyppigt i sagens natur, grundet at årsrapporten kun er en årlig begivenhed, så de andre ting, er for mig at se, mindst lige så vigtige. Den kontinuerlige information som selskaberne sender til markedet, er meget afgørende for mig som aktieanalytiker. Jo færre løbende information selskaberne deler, jo svære bliver det at være aktieanalytiker, jo svære bliver det at føle at man er tæt nok på selskabet, til at for alvor at have feeling for hvad det er der foregår ind imellem regnskaberne. Nogle selskaber er rigtig gode til at sende information er ud, medens andre selskaber halter lidt der. Nogle har også ændret sig. Et selskab som Carlsberg, er jo

egentlig for mig set, gået den forkerte vej på nogle parametre. De har valgt at skrotte deres kvartalsregnskaber, til fordel for nogle kortere, mere skriftlige meddelelser, hvor man bare sender nogle sider ud, hvor man med nogle ord beskriver hvad der er foregået, men har taget rigtig meget finansiell information væk fra kvartalsregnskaberne. Det er ærgerligt for en aktieanalytiker, når der bliver lukket ned for information. Så årsregnskabet er vigtigt, men de andre ting, vil jeg sige, er mindst lige så vigtige. Den der løbende informations flow fra selskabet.

NGS: Så du bruger i høj grad årsrapporten, netop fordi du har en kontinuerlig opdatering af den finansielle information, for hvert selskab?

MI: Ja, lige præcis.

NGS: Så i lige så høj grad som du bruger årsrapporten, bruger du øvrige servicemeddelelser?

MI: Ja, men årsrapporten udgør så den grundsten, der ligesom er mere sådan noget, vedligeholdelsesarbejde af en værdiansættelsesmodel. Altså specielt balancen i løbet af året, er jo ikke noget som jeg som analytiker, bruger rigtig mange kræfter på at hele tiden finpudse. Selvfølgelig vil man gerne have at balancen også i løbet af årets værdiansættelsesmodel, ikke er fuldstændig skæv, så hvis der kommer større ting, som selskaberne laver store opkøb eller frasalg som virkelig vil flytte noget på balanceposterne, så bruger jeg selvfølgelig noget tid på at prøve at modellere det ind. Men for selskaber, hvor der ikke er store udsving i løbet af året, vil det være mere en årlig øvelse, at finpudse balancen, med den finansielle information, man så får i årsrapporten og noterne, specialet omkring materielle og immaterielle aktiver, og den slags ting, hvor man får nogle bevægelser, som de kun giver en gang i årsrapporten, men sjældent bruger energi på at kommentere på i et kvartalsregnskab.

NGS: Og driften er så i lige så høj grad medtaget i alle de øvrige meddelelser der bliver udsendt i løbet af året.

MI: Ja det er det, det vil jeg sige. Det er det i høj grad. Det er mere sådan en vedligeholdelse med de informationer der kommer fra selskaberne. Og vi bruger som analytikere, ret meget tid på selv at opstille nogle forventninger forud for et kvartalsregnskab, så det bliver meget med at følge op på hvordan selskaberne så performer i forhold til de forudsætninger, man selv har sat op for både et kvartal og for et år.

NGS: Det leder os hen til vores tredje spørgsmål. Det lyder til at du i høj grad anvender årsrapporten. Men det lyder også til, at du bruger hjemmesiden meget?

MI: Ja, det gør jeg egentlig. Det gør jeg også i høj grad. Og så ellers fondsbørsmeddelelser for selskaberne som der også kan indeholde utrolig meget. De kan også indeholde utrolig meget ubrugeligt fordi der er

utrolig mange lovkrav omkring hvad de skal sende ud for fondsbørsmeddelelser, men en gang imellem kan der også været noget givende information, specielt fondsbørsmeddelelser, der vedrører nogle driftsmæssige ting i selskabet, typisk som hvis de foretager opkøb eller større frasal, den slags ting, så vil der være nogle givende informationer i en fondsbørsmeddelelse, og også som jeg så øjeblikkelig vil prøve at implementere i min værdiansættelsesmodel, og ikke vente på en eller anden samlet konklusion der kunne ligge i et årsregnskab, som kan være mange måneder fra den begivenhedsdato.

NGS: Jeg har ikke yderligere spørgsmål til spørgsmål 2 og 3, men vedrørende spørgsmål 4, hvorledes bruger du årsrapporten? Bruger du det som en fuld rapport, og er det alle informationer både i ledelsesberetningen og de finansielle oplysninger og noteoplysningerne, eller bruger du det nærmere som et opslagsværk?

MI: Ja, jeg bruger egentlig årsrapporten af to omgange. Den dag hvor årsrapporten bliver frigivet, hvis det er første gang at selskabet også fortæller om fjerde kvartal, så vil jeg typisk dykke ned i udvalgte steder i årsrapporten og søge noget information, fordi jeg simpelthen på de dage ikke har tid til at læse grundigt hele rapporten. Så der vil jeg dykke ned i udvalgte områder af sådan en årsrapport. Det vil typisk være ledelsesberetningen, og herunder specielt er der nogen ting, der afviger i virksomhedens drift, i forhold til de målsætninger de selv har sat op, specielt på de fremadrettet ting, altså, hvad er det for nogle ting selskaberne selv sætter op af prognoser for det næste regnskabsår, det er noget af det jeg aller først vil kigge på. Så vil jeg typisk efter nogle dage finde tilbage til sådan en årsrapport igen, og så vil jeg læse den lidt mere som en fuld rapport, men stadig med vægt på de beskrivende ting i ledelsesberetningen, resultatopgørelse, balance og udvalgte noter. Jeg kan se, nogle af de ting du har listet op, specielt regnskabspraksis, mange af de ting der er i en årsrapport, der sjældent ændres ret meget. For mig er det alle de steder hvor man tænker, at det er en eller anden tekst der som nogen af lovgivningsmæssig forstand skal være der, det bruger jeg ikke, og det er sjældent at jeg jo faktisk læser det. Med mindre, som nogle selskaber gør opmærksom på at hov, der er faktisk sket nogle ændringer her, vi har faktisk ændret i regnskabspraksis, som får nogle betydninger for de tal som vi opgør. Det oplever jeg en gang imellem, at så ser man at hov, alle de historiske tal er ændrede på grund af at de så har implementeret ny regnskabspraksis der så har ændret historikken, så det passer. Men ud over det, så vil det være sådanne afsnit som jeg typisk vil springe over, så det er både lidt et opslagsværk, men jeg vil sige at tekstdelen af det, hvor selskabet beskriver deres drift og nuværende situation og deres risiko faktorer, det læser jeg sådan rimelig meget fra enden til anden, men ikke den dag hvor virksomheden offentliggør regnskabet, men en anden dag, hvor der er mere tid.

NGS: Så det kommer også an på, selvfølgelig hvad formålet er, på det tidspunkt du bruger rapporten?

MI: Ja lige præcis. Som aktieanalytiker, ved jeg at første gang vi får årsrapporten i hånden der har vi virkelig dårlig tid, så når vi er meget tidspressede, så handler det meget om at vide i årsrapporten lige det selskab jeg kigger på her, der er deres vigtigste information for mig, der og der og det er der jeg skal lægge min energi til at starte med, fordi hvis vi simpelthen bliver afkrævet svar omkring er det her godt eller dårligt, lang tid inden man har haft en jordisk chance for at kigge bare en brøkdel af regnskabet. Så den første anvendelse af årsrapporten bliver meget selektiv.

NGS: Så det jeg hører dig sige, er at du faktisk i høj grad bruger informationerne i regnskabet, både i beretningen samt de finansielle tal, men ikke særlig meget det der kan klassificeret som mere generisk information, altså information der ikke ændrer sig fra år til år?

MI: Nej, og så kan man sige, at der er nogle selskaber syntes jeg er gode til at skrive noget relevant i deres risikoafsnit, medens andre selskaber har en mere tilbøjelighed til at have nærmest også en generisk tekst der også, hvor de bare har nogle overordnede risici som er på et så overordnet plant, at det behøver de aldrig at ændre igen. Det er klart at hvis der kommer et eller andet jordskælv eller noget andet, der hvor de har fabrikker, så er det et problem, men altså jeg syntes der er der stor forskel på hvor gode selskaberne er til at være konkret og måske mere kortsigtede, og sige at der er nogle ting nu og her der er en risiko for vores forretning, medens der er nogen andre der har mere helikopter perspektiv og siger alt i alle risici der kan ramme os på et hvilken som helst tidspunkt nu eller om 30 år. De selskaber hvor det bliver for generisk, der vil det være sådan noget jeg heller ikke læser.

NGS: Det har ledt mig videre til det næste spørgsmål, omkring hvilke afsnit du vurderer er de væsentligste og hvilke afsnit du vurderer mindre væsentlige for dig. Er der nogen som du kan nævne? Jeg har prøvet at opdele de væsentligste afsnit i bilag 1.

MI: Ja, jeg vil sige som analytiker er det nok de væsentligste det omkring forventningerne, hvad er det selskabet selv melder ud for fremtiden. Fordi det er det, de også i sidste ende bliver mål op på i aktiemarkedet, og hvordan flugter det med mine forventninger, til hvad selskabet skal kunne levere af resultat, så det er nok det afsnit der nok er mest afgørende for os. Der er det også meget forskelligt hvor meget selskaber egentlig har lyst til at melde ud, og hvor detaljeret de gerne vil gøre det. Nogle er jo meget meget overordnede formuleringer, medens andre har en høj detaljeringsgrad på hvad man som investor egentlig kan forvente at selskabet skal levere. Så det er for mig at se, nok noget af det mest værdifulde, hvor det er den skriftlige del. Selvfølgelig kan jeg ikke bygge en værdiansættelsesmodel, uden alle regnskabslementerne også, men det er trods alt væsentlig lige at få selskabets egen syn på hvordan verden ser ud, og hvor selvsikre eller det modsatte de er på hvad de selv kan levere af resultater.

NGS: Og det er også grundet i når du modtager årsrapporten, er det jo primært historisk data, og det er derfor nærmere det fremadrettede billede du anvender, som du ikke allerede har gennem øvrige meddelelser?

MI: Ja, lige præcis. Som analytikere vil vi selvfølgelig gerne have noget data historik, da det et eller andet sted, er nødvendigt i en model, men det er jo altid...jeg leder jo altid efter det nye, om det nye er nye tal eller nye formuleringer eller nye beskrivelser i et forretningsområde, det der ligesom er nyt til markedet, det er et eller andet sted, den information jeg prøver at tage fra regnskabet som det aller første, og så kan jeg efterfølgende læse historiefortællingen.

NGS: Hvis jeg eksempelvis kigger på revisionspåtegningen og ledelsespåtegningen, er det nogensinde noget du kigger på, eller er det udelukkende blot formalier?

MI: Ja, det vil jeg sige, det er noget som jeg, for de selskaber jeg sidder med, bare glider hen over, men det er klart, det kan jo komme i nogle situationer, hvor vi sidder med et selskab, hvor jeg alligevel vil kigge på sådan noget som revisorpåtegningen. Jeg tror jeg har en gang oplevet, hvor jeg dækkede Royal Unibrew, hvor de var så finansielt presset at, det reelt set, var relevant at kigge der for at se hvad siger revisor her, er det her going concern selskab eller hvad vil en revisor skrive på det. Hvor presset er de. Men for alle de store danske selskaber, der vil jeg sige, der er det bare noget jeg glider hen over.

NGS: Hvad med sådan noget som hoved- og nøgletalsoversigt, er det noget du bruger i høj grad?

MI: Nej ikke voldsomt meget. Nogle gange bruger jeg det til det der først overblik, hvis man har brug for hurtigt at drage en konklusion på et eller andet i forbindelse med et årsregnskab, men der er det alligevel historien bag, som jeg er nødt til at kigge på, så det vil typisk ikke være nok at kigge på sådan et hovedtal, det vil typisk være, at jeg er nødt til at gå ind i et forretningssegment og kigge på hvad er de bevægelige dele, som gør at resultatet ændrer sig, som det gør. Så nej, jeg vil sige, det er da en fin serviceoplysning, men det er ikke noget jeg bruger i den daglige brug af årsrapporten.

NGS: Okay, med hensyn til de finansielle tal, bruger du så primært cashflow statement, eller bruger du i lige så høj grad, hele regnskabet?

MI: Det er nok faktisk hele regnskabet, fordi de ting der ikke lige er cashflow, bygger vores modeller stadig på, så fordi resultatopgørelse og balance fodrer værdiansættelsesmodellerne med noget historik, så bruger vi lige så meget den del af regnskabet. Noterne er jo langt mere selektivt, der vil jeg sige, der er det jo typisk sådan noget som opsplitning af omsætning på segmenter, afskrivninger, finansielle poster, og så immaterielle og materielle anlægsaktiviteter, hvor man kan se bevægelserne i, det vil jeg sige, det er dem jeg bruger mest. Så kan der være nogle selskaber, hvor der kan være valutakursrelaterede ting. Ellers er der

rigtig mange noter, som jeg egentlig ikke rigtig bruger. Alt omkring sådan noget ledelsesaflønning og optionsprogrammer og sådan noget, det får meget mindre opmærksomhed.

NGS: Så det lyder til at din vurdering af hvilke noter, der for dig er væsentlig, er meget linket til den pågældende risiko der er for selskabet. Eksempelvis, hvis de er disponible overfor valutakursudsving, så kigger du i noten for finansielle poster.

MI: Ja, det er nok rigtig nok. Det er meget det der er linket op til en værdiansættelsesmodel, jeg har brug for at få en eller anden fornemmelse for udviklingen i finansielle poster, eller jeg har brug for en fornemmelse af om deres materielle eller immaterielle aktiver, hvordan det har udviklet sig, og en feeling for hvor meget...hvordan goodwill for eksempel bevæger sig, hvor meget af balancen der er goodwill. Men jeg har ikke nogen umiddelbar værdi i som for eksempel ledelsesaflønning, eller sådan nogle ting, da det ikke linker op til noget i en værdiansættelsesmodel, det er mere sådan den bløde del af det, det er sådan lidt mere, den der social responsibility del af et regnskab. Alle de her CSR forhold, der for mig at se er blevet meget mere udbredt i de seneste år, i regnskaber, det vil jeg sige som aktieanalytiker, bruger jeg det simpelthen ikke. Man burde jo, fordi jeg kan godt se vigtigheden af det, men det linker bare simpelthen ikke op til en hard core finansiell værdiansættelse af et selskab, og så bliver det mere de her bløde værdier. Det kan der selvfølgelig være nogle investorer der sætter pris på, og dermed også investerer ud fra, men som analytiker, er vi ikke nået så langt endnu, at det er noget vi tager med, når vi vurderer selskabet. Så alt den bløde, mere CSR del af regnskaberne, det tror jeg både jeg og mine kollegaer, skøjter vi meget nemt hen over.

NGS: Vi har også lavet en teoretisk vurdering af hvem vi ser som de primære regnskabsbrugere, hvilket reguleringerne også lægger op til at selskaberne bør tage højde for, i forbindelse med deres finansielle rapportering, og det bør også afspejles i ledelsesberetningen. Det er derfor kun hjælpsomt at høre fra dig, at du ikke nødvendigvis bruger oplysninger som CSR, i og med at det måske i højere grad tilgodeser en langt bredere kreds af interessenter, end dem der primært anvender regnskabet.

MI: Ja, lige præcis.

NGS: Vi vil nemlig anvende det i vores analyse, til at undersøge hvorvidt det kunne være en række sider der kunne skæres fra regnskabet, som i stedet kunne oplyses på hjemmesiden.

MI: Jeg ved også, at der er nogle selskaber, jeg tror blandt andet Novozymes som jeg sidder med, de laver simpelthen en særskilt CSR rapport, de er så også et af de selskaber der er allermest fremme i skoene i forhold til at fremstå ansvarlige, og være en del af en grøn opstilling i verdensøkonomien. Så de er nok ikke retvisende for hvor langt selskaberne er, men de er alligevel et pejlemærke for dem der gør mest ud af det.

De har simpelthen meldt ud, at de vil udgive en helt separat CSR del, og det er sådant fint nok, fordi jeg tror at det er meget rigtigt, at det ikke er hundrede procent relevant information for mine regnskaber i hvert fald.

NGS: Det er svært at tage udgangspunkt i afsnit der allerede er medtaget i årsrapporten, men er der visse informationer du mangler medtaget i årsrapporten? Eller er det svært at svare på, da du i høj grad anvender de løbende servicemeddelelser?

MI: Jeg vil sige nogle selskaber er dårlige til at inkludere fjerde kvartals tal i årsregnskabet. Så nogle selskaber har en tendens til at fjerde kvartal, så at sige, bliver et kvartal der bare forsvinder. Og der er som analytiker ikke særlig hensigtsmæssigt. Så når man får en årsrapport, hvis alt der bliver beskrevet i årsrapporten, omhandler hele året, så er det en stor ulempe for os. Det er en kæmpe hjælp, hvis de har et afsnit med i årsrapporten, som omhandler fjerde kvartal særskilt. Det det handler om for mig, det er at dissekere, hvad er det nye her, hvad er den nye information. Jeg ved godt hvad der er sket i de første tre kvartaler, og så får jeg at vide hvad der er sket for hele året, så er det lidt af et minusstykke, hvor man skal trække fra hinanden, for at finde ud af hvad der er sket i fjerde kvartal. Så det er meget lidt brugervenligt, hvis selskaberne ikke gør sig den ulejlighed også lige at lave et afsnit der beskriver hvad der er sket de sidste tre måneder af året. Det vil sige, mange af selskaberne har også indset, at det er vigtigt for regnskabsbrugere, specielt analytikere, men jeg tror stadig at der vil findes selskaber, der et eller andet sted ikke dyrker det her så meget, og det er lige så relevant et punkt når man taler regnskaber. Vi er ikke interesseret i at få nogle historiefortællinger, man er kun interesseret, som analytiker, i at få præsenteret det nye, der er sket i perioden, og så skidt pynt med historien, den har vi godt styr på, fordi vi følger selskaberne så tæt.

NGS: Okay, så du bruger i høj grad øvrige informationskilder, til at supplere de rapporter der bliver udgivet af virksomheder, til at sikre dig at de har medtaget alle væsentlige nye oplysninger.

MI: Ja.

NGS: Hvis jeg flytter videre til spørgsmål 9, så har vi kigget lidt i de forskellige årsrapporter, og hvilke der formidler informationerne lidt forskelligt, og vi har set – nu ved jeg at du ikke sidder med Coloplast, men jeg kan lige hurtigt sende dig deres regnskab, hvis du lige vil det den.

MI: Ja, jeg spurgte faktisk lige min kollega der sidder med det, om han ikke lige havde et, så jeg har siddet lidt og bladret i et Coloplast regnskab. Jeg kunne godt se at det stor der, så der tænkte jeg, at jeg aldrig har læst et Coloplast regnskab, så det må jeg lige prøve.

NGS: Nu kan jeg se at du sidder med Carlsberg og Mærsk. Kan du overhovedet kommentere, eller har du en mening omkring hvilke af de tre årsrapporter, der formidler de finansielle data bedst?

MI: Ja, jeg har altid siddet med en fornemmelse af, at Carlsberg er rigtig dygtige til at kommunikere i deres årsrapporter. De har, for mig at se, været dygtige til at præsentere, og skære information til, så det er rimelig kort og præcist, og der syntes ikke at være ret meget overflødigt, i hvert fald kan man sige, på beretningssiden. De er gode til, med relativt få ord, at beskrive den udvikling der er i virksomheden, og gøre det overskueligt. Og jeg syntes også at de er rigtig gode, i deres noter til at give noget relevant information omkring, specielt nogle af de her valutakursudsving, som påvirker et globalt selskab som Carlsberg, nogle af deres finanspostnoter, som også er meget detaljerede omkring hvordan deres finansieringsstruktur er sat op. Så jeg vil sige, at Carlsberg er også det selskab jeg har siddet med længst. Mærsk har jeg ikke siddet med lige så længe, men jeg har lidt samme indtryk af Mærsk, at de også er gode til at formidle en meget kompleks virksomhed, på relativt overskuelig måde. Altså, de har virkelig for mig at se, en kæmpe udfordring i at lave en årsrapport som er let læselig, og som så at sige, summerer op hvad der egentlig foregår i AP Møller Gruppen, uden at det bliver en 500 siders bog. Så jeg syntes egentlig at både Carlsberg og Mærsk når jeg sådan sammenligner med de brede regnskaber, som jeg har berøring med, så syntes jeg egentlig at Carlsberg og Mærsk fremstår som nogle selskaber der er dygtige til at lave årsrapporter, og som har forstået, det her med at skære lidt i forskellige informationer, eller anvender en præsentationsteknik, som gør at det alligevel er rimelig overskueligt. Men stadig har de masser af de her formalia med, som jeg formoder at de skal have med. De har noget moderselskabsregnskab som vi som analytikere aldrig kigger på. Men det går jeg ud fra, det gælder lovgivningsmæssige ting, der gør at de har de der yderligere ting med.

NGS: Netop moderselskabsregnskabet, skal medtages, men al den øvrige generiske information er ikke påkrævet med mindre det er væsentligt for regnskabsbrugeren.

MI: Jeg kan sige, at et selskab som Carlsberg, de har jo noget generisk information som sådan noget med hvilke regnskabsprincipper der er anvendt. Så har de også et afsnit der egentlig hedder at her har der været noget ændringer til regnskabsprincipper. Der vil jeg jo sige, at det er rigeligt fint. Bare fortæl os, hvad der er nyt, hvis der ikke er noget nyt, så lad være med at fortælle det. Så kan man bare gå ind på en hjemmeside og se at Carlsberg anvender disse regnskabsprincipper, for dem der er interesserede i at læse den smøre. Så det var en måde hvorpå de kunne blive endnu bedre på, hvis de skulle skære mere til. Nu spurgte jeg lige mine kollega der med Coloplast, om han havde sådan en fornemmelse af om de leverer gode årsregnskaber, i forhold til de andre selskaber han sidder med. Og der var svaret lidt at han syntes ikke at Coloplast regnskab er specielt gode, måske tværtom, så er det ikke sådan at de fremstår som om at de har

gjort ret meget ud af at sætte det op, eller præsentere det på en så nem måde som muligt. Uden at jeg selv har berøring med det.

NGS: Det er sjovt at du siger det, fordi i Carlsberg, i høj grad Carlsberg, anvender meget et interessant format med grafer, procentberegninger der bliver hightlightet, billeder af deres produkter. Og det gør Mærsk til dels også. Hvor Coloplast jo, som mit revisorsynspunkt, giver et utroligt nemt og overskuelig forklaring af hele selskabets finansielle stilling.

MI: Jeg tror også at de på Coloplast er mere en årsrapport, som på et amerikansk selskab, det er mere den der formalia, der er alt det der skal være, i den rækkefølge det skal være. Mærsk og i særdeleshed Carlsberg, har et eller andet sted, brugt noget energi på at præsentere det visuelt på en anden måde, men på en eller anden måde, har det gjort det mere let læseligt også syntes jeg. Jeg syntes at det er nemmere at få et overblik over de der ting, det er nemmere måske lynhurtigt at få overblik over nogle af de data de præsenterer fordi det ikke er så opsat i så stramt formalia, som jeg godt kunne se at Coloplast syntes mere at følge, nærmest som en maskinskrevet skabelon, som bare kører der ud af.

NGS: Så på trods af at Carlsberg og Mærsk begge har længere årsrapporter end, Coloplast og dermed også medtager flere billeder og informationer, så syntes du at det er nemmere at læse, fordi de netop har et så let læseligt format og de fokuserer på de væsentligste tal i regnskabet?

MI: Ja, det syntes jeg at de er gode til at gøre. Selvfølgelig er der også et element, som jeg tror at man skal have med for et selskab som Mærsk, at det er så komplekst, så der er simpelthen en nedre grænse for hvor lidt de kan oplyse i deres årsrapporter. Fordi for mig at se er de på den beskrivende del af deres forretning nede på et minimum, altså de kan simpelthen ikke præsentere mindre, og forklare mindre omkring hvad der foregår i forretningen, fordi så taber man som regnskabslæser, en eller anden form for feeling med hvad er det egentlig...altså, hvordan går det egentlig med selskabet og deres underafdelinger. Så der er også noget kompleksitets til forskel der, som du nok kan høre. I hvert fald Mærsk, det bliver svært for dem at nå Danmarks rekorden i det korteste regnskab.

NGS: Netop TDC har vundet en regnskabspris for at cutte i uvæsentlig information i regnskabet. Er det noget der har haft betydning for dig?

MI: Jeg ved egentlig ikke om jeg har tænkt over at det mangler, og det er måske bare positivt, fordi så har de cuttet alt det væk, jeg ikke havde behov for, men jeg har tænkt over at TDC, også på det seneste, er blevet rigtig gode til at præsentere, og have relevante ting med i deres regnskab, så at sige, at koge informationen ned, så når man sidder og læser, så føler man ikke rigtig at der er noget spild, man føler at alt der er beskrevet omkring deres daglige forretning, er relevant information, og det syntes jeg...Ja nu har

jeg siddet med TDC i hvad, 7 år eller sådan noget, det er i hvert fald noget relativt nyt. Sådan husker jeg ikke at det altid har været, det er noget der de seneste par år, syntes jeg, de er blevet langt bedre til. Så det er nok den ændring du snakker om, jeg vidste bare ikke at de havde vundet en regnskabspris for det, og jeg vidste egentlig ikke at de havde cuttet noget væk, men der kan man bare se, så har de nok cuttet det rigtig væk, fordi jeg ikke savner noget.

NGS: Når det var da godt at høre, fordi PwC gav den en regnskabspris i '15 på netop det grundlag.

MI: De er jo også gået lidt mere over til det der lidt samme format som Carlsberg og Mærsk benytter sig af, hvor det er lidt mere visuelt præsenteret, og lidt mere overskuelig sat op. Jeg ved at der er nogle af mine analytiker kollegaer, der ikke altid kan lide det, men jeg syntes at det er meget godt.

NGS: Nu, hvis jeg flytter videre til spørgsmål 10, så går det mere på helt grundlæggende på længden af årsrapporten. Du siger netop at du utrolig godt kan lide Carlsberg og Mærsk grundet formatet. Det er også nogle af de længere, Carlsberg med 141 sider og Mærsk med 115, hvorimod Coloplast ligger på kun 80. Men helt grundlæggende, har årsrapportens længde en påvirkning på din forståelse?

MI: Nej, det tror jeg ikke rigtig, fordi jeg syntes trods alt, at jeg anvender det så selektiv så jeg opfatter egentlig ikke Carlsberg og Mærsk som selskaber, der lavet ekstremt lange årsrapporter. Men jeg kan godt se på sideantal at de er lange, men der er også mange af siderne, som jeg som regnskabsanalytiker ikke lige beskæftiger mig med. Og der er argumentet nok validt nok, så at sige, hvorfor så ikke tage de sider væk, jeg tror faktisk at jeg havde tænkt, at der må være nogle andre der er interesseret i det, siden de skriver det, men jeg er ikke interesseret i det. Så det bliver mere sådan en selektiv tilgang til det, det vil sige, den information som jeg leder efter, syntes jeg er godt præsenteret i Mærsk og Carlsberg, og så tror jeg bare at jeg laver den grov sortering, der gør at jeg et eller andet sted ender op med en fornemmelse af at, de regnskaber ikke er meget længere end andre selskaber. Der er det jeg har behov for, og det bliver præsenteret på en meget udmærket måde, og så er der en masse andet som jeg så ikke læser.

NGS: Og det er så igen, fordi du kender til de afsnit du kigger i, og generisk information tjekker du så ikke.

MI: Ja lige præcis. Jeg tror nok at det er en væsentlig præmis at sige, at jeg fordi jeg kender selskaberne godt og kender regnskaberne godt, og har fulgt dem over en længere tid, så kan jeg også lave den her grov sortering meget nemt. Jeg ved simpelthen hvilke afsnit kan jeg bare skøjte hen over, fordi her misser jeg ingen ting. Så hvis man var fuldstændig ny regnskabslæser, så var det nok sværere at lave den øvelse, fordi man var bange for at, det kunne være at der stod noget på de her sider, som egentlig var væsentlig for mig, i min bestræbelse på at værdiansætte et selskab. Det kan man sige, det har jeg så et eller andet sted, som bruger, lært at navigere i, og så kan jeg selv lave den grov sortering. I princippet, kunne selskaberne jo også

gøre det, hvis du siger at TDC egentlig har gjort det, uden at jeg har lagt mærke til det, så kan man sige at det kunne de andre i princippet også godt gøre.

NGS: Grunden til at vi er så interesserede i netop det her med årsrapportens længde, det skyldes at dem der regulerer IFRS, som dine selskaber aflægger regnskab efter, de har deres primære fokus på netop at nedbringe længden af årsrapporterne. De har set en tendens til at medtage for mange generiske informationer i regnskabet samt for mange uvæsentlig informationer og ikke tilstrækkeligt virksomhedsspecifikke informationer. Lidt som du nævner med risikovurderingen. Men det virker ikke til at du nødvendigvis er enig i at årsrapporten er blevet for lang eller for kompleks, fordi hvis du tager udgangspunkt i Mærsk, er der behov for en vis mængde information grundet kompleksiteten, og derudover, er du god til at navigere rundt til de afsnit som du bruger.

MI: Ja, men jeg vil også sige, at jeg laver nok den øvelse selv, jeg laver nok den grov sortering selv, så hvis jeg bare skal kigge på hvor meget af et fuldt, for eksempel Carlsberg regnskab, altså hvor meget af de 141 sider læser jeg, fra enden til anden, så er der massere af det jeg ikke læser. Og det er så fordi at jeg, nok qua mit arbejde, har mulighed for at lave den grov sortering. Ja, jeg vil sige, man kunne sagtens arbejde med at gøre det der kortere, fordi der er massere af ting der er overflødige, i hvert fald med analytiker briller på. Så hvis ingen andre heller har gavn af den information der er i årsregnskaberne, så er det jo med at fjerne det. Jeg tror bare, jeg har altid tænkt at, et årsregnskab er til mere end bare en analytiker, og derfor så er der nok alt muligt her, som der sikker nogle andre, der syntes er meget spændende læsning. Men det er klart, alt det der, der bare er generisk tekst, alt det der hvor man bare tænker, at nu har i så hentet Word dokumentet fra sidste år, og så sat de her 30 sider ind igen, det er jo rent skrammel, det burde de bare fjerne. Fordi igen så er det bare...altså hvis det ikke har nogen nyhedsværdi i det, så har det i hvert fald ikke min interesse, i forbindelse med at skulle læse sådan et regnskab.

NGS: Men det har ikke en væsentlig påvirkning på dit tidsforbrug, at årsrapporterne er blevet længere?

MI: Nej, det syntes jeg ikke, fordi jeg så selv laver sorteringen. Så jeg kan godt leve med det, at få store regnskaber, men det kræver så også at jeg, og mine kollegaer, er i stand til at selv lave den sortering. Hvis man sætter sig ned og tænker, at alt hvad selskabet præsenterer her, må være relevant, så bliver man snydt som det er i dag. Der er ting, som simpelthen ikke er relevant, i hvert fald med analytiker briller på og det skipper vi så bare hen over, selv om selskaberne så vælger at præsentere det.

NGS: Og så lyder det til at du allerede har din selektering af de væsentligste informationer på det tidspunkt du har brug for dem, når du først kigger på de finansielle tal, og så derefter nærmere udviklingen fremadrettet?

MI: Ja.

NGS: Ja, men er der egentlig nogen forhold, du hellere så prioriteret med hensyn til årsrapporten, end netop at nedbringe informationerne i regnskabet, fordi du nogle gange mangler fjerde kvartal i regnskabet.

MI: Ja, det kan være en ting, som nogen gange mangler. Så er der også mere, sådan nogle serviceting, som nogle selskaber er rigtig gode til. For eksempel oversigter hvor de præsenterer nogle overordnede regnskabstal på kvartaler og så årene, så man får en oversigt, hvor man kan se de fire kvartaler i 2016, og så kan man se 2016. Så det kunne være for to år, hvor man laver en kvartalsoversigt.

NGS: Så en mere detaljeret hoved- og nøgletals oversigt på kvartaler?

MI: Ja. Ja, for som analytiker, brug for informationer splittet op på kvartaler helst. I sidste ende lever man selvfølgelig af at selskaberne tjener penge på årsbasis, men vi bliver afkrævet utrolig mange svar på kvartalsbasis, så derfor er det, med mit virke, ret væsentlig at de også har det. Og der er også lidt forskel på hvor gode de er til at lave sådan nogle serviceoplysninger, altså hvor meget de ligger ved. Og man kan også diskutere om det skal være i årsrapporterne, fordi der er flere af de selskaber, jeg sidder med, der er rigtig gode til at udgive nogle Excel data filer, sammen med deres årsregnskaber. Så de har et årsregnskab der indeholder nogle overordnede ting, og så har de et Excel ark ved siden af, som indeholde langt mere information, til ære primært for os analytikere tror jeg. Og det vil også være meningsløst at putte al den information ind i årsregnskabet, fordi der er mange der ville sige, hvad skal vi bruge alt der her til. Så det er jo også noget, syntes jeg, som nogle løser det på en elegant på, hvor årsregnskabet har en interessant gruppe, som vil have tingene på et vis overordnede niveau, hvor så for dem der vil have noget mere, er der noget data ved siden af.

NGS: Så i de tilfælde, hvor du får kvartalsmeddelelser, også for fjerde kvartal, vil du da, overhovedet bruge de finansielle data i årsrapporten, end andet til blot at tjekke at det stemmer overens med din værdiansættelse for året.

MI: Nej, altså fordi rigtig mange selskaber laver den fjerde kvartals afslutningsrapport, der kommer inden årsregnskabet. Og der vil jeg sige, at det er den jeg bruger til så at sige, at behandle regnskabet. Og så er det så når årsrapporten kommer derefter, en datakilde til at opdatere nogle bagvedliggende ting i en værdiansættelsesmodel. Og så kan man sige, ved lejlighed reelt læse lidt om hvordan tingenes tilstand er med lidt flere ord end der er i de her kortere kvartalsmeddelelser, som nogle kommer med. Men det tager nyhedsværdien væk, som analytiker, så ved vi allerede det hele.

NGS: Så vil du primært bruge ledelsesberetningen for den fremtidige forventning?

MI: Ja, hvor man så siger, okay, måske også hvad bestyrelsesformandens take er på et eller andet hvor virksomheden bevæger sig hen. Altså sådan nogle ting, som er lidt bløde, men som alligevel er med til for mig, at danne et helhedsbillede for hvordan tingenes tilstand er i virksomheden. Så vil jeg bruge den til det, ved lejlighed som et opslagsværk, når jeg har tid. Så det bliver fjerde kvartals rapporten som bliver væsentlig, fordi det er her der er noget væsentlig information som aktiemarkedet reagerer på.

NGS: Okay. Mit sidste officielle spørgsmål går igen på det her med at IASB, der regulerer IFRS, har utrolig stort fokus på at nedbringe længden af årsrapporterne, og det er deres primære fokus de næste fem år. Så alle de initiativer de arbejder på, er netop på at nedbringe årsrapportens længde. Mange af de initiativer, de reelt har implementeret, viser sig faktisk primært at øge informationerne i regnskabet, fordi det har ledt til at man har fundet manglende informationer i regnskabet. Eksempelvis, flere linjer i cashflow statement, og en skærpelse af væsentlighedsbegrebet for dem der aflægger regnskab, for at de i højere grad ved hvad der skal medtages af væsentlig information. Men det virker ikke til at du umiddelbart, syntes at det er et problem for dig, og heller ikke at der mangler informationer i regnskabet? For de informationer der bliver givet i regnskabet, er også dem der fodrer din værdiansættelse.

MI: Ja, det er fordi man kan sige, at de to ting er lidt hønen og ægget. Så min værdiansættelsesmodel er så at sige...Hvis jeg skal starte med et nyt selskab, og så gør mig nogle tanker om hvordan jeg kan lave en værdiansættelsesmodel, så vil jeg typisk kigge i deres årsregnskab, og så sige, hvad er tilgængeligt, hvad kan jeg få af tilgængelig information, og så er det det afgrænsende parameter for hvordan værdiansættelsesmodellen kan komme til at se ud. Så det er et eller andet sted, årsregnskabet, der styrer hvordan værdiansættelsesmodellen ser ud, og jo mere generisk de tager væk, det kan være ligegyldigt. Men de selskaber som reelt set fjerner, for mig at se, værdifuld information, de gør det sværere. Og der er mit bedste eksempel Carlsberg. De har for mig at se, forringet informationerne til markederne, ved at skrotte deres første og tredje kvartalsregnskaber, til fordel for et par sider, som med ord beskriver hvordan det er gået de seneste par måneder. Det er en væsentlig forringelse af informationsniveauet, som gør det sværere at tracke selskabet, og det er også sværere for aktiemarkedet at handle på et oplyst grundlag hele tiden. Der bliver simpelthen mere gætteri, der går for lang tid imellem at man får nogle informationer ud fra selskabet, så kursdannelsen i sidste ende, ikke bliver lige så valid, som den kunne være blevet. Så der kan man sige, der er et eksempel på hvor et selskab som har cuttet for meget ned i tingene, det er så ikke i årsrapporten, men det er så i det løbende flow af information til markedet, som man har cuttet ned på.

NGS: Så den løbende finansielle data der bliver givet.

MI: Ja. Som du et eller andet sted kan fornemme, er mindst lige så vigtigt, og jo nok egentlig vigtigere. Fordi når årsrapporten kommer, som du siger, er det meget en historie fortælling.

NGS: Det sidste spørgsmål jeg har, det går på en tendens vi har noteret os, som blandt andet Carlsberg er startet på. Hvor at de udsender det de kalder et uddrag af årsrapporten, som reelt er et kort executive summary, gennemgang af deres forventninger til fremtiden, deres opfyldelse af forventninger til året forinden og derudover, resultatopgørelsen, balancen og cash flow. Den når derfor kun op på en 30 sider. Er det noget du i højere grad fremadrettet ville benyttet dig af, end den fulde beretning, eller har du i lige så høj grad, brug for de primære noter, du nævnte tidligere. Det er nok et svært spørgsmål.

MI: Ja, jeg vil sige, det kommer lidt an på hvornår de frigiver de informationer. Altså, hvis de allerede har frigivet fjerde kvartal, så er det lidt overflødigt for mig, hvad jeg føler er en kortere version af årsrapporten, men hvis årsrapporten ligesom er den primære meddelelse til markedet, i forbindelse med også afslutningen af fjerde kvartal, så er det nogle gange ideelt at der så at sige, er en eller anden form for kortere udgave, men om det så skal være sådan en som du beskriver der på 30 sider. Så vil jeg sige at et selskab som William Demant, jeg sidder med, de har måske fire sider hvor de beskriver sådan i hovedtræk, hvad er der sket i løbet af det indeværende år, og så kommer der så en årsrapport på 100 sider. Der får man det der overblik over, specielt forventningsafstemningen fremadrettet, og kommer man i mål med det man har lovet markedet i indeværende år. Der kan sådan nogle korte resumerer godt være anvendelige, men jeg tror aldrig at det vil kunne kommet til at erstattet den fulde årsrapport, fordi jeg alligevel har behov for noterne, så det skal være som et supplement, eller så i forbindelse med et fjerde kvartals selvstændig rapportering, og ikke så meget som en erstatning for den fulde årsrapport.

NGS: Okay, fordi vores antagelse går lidt på at, hvis selskaberne har mulighed for at udgive et uddrag af årsrapporten, så må det også være det, som de vurderer er den væsentligste information for regnskabsbrugeren. Og hvorfor de stå medtager al den anden information, er vi lidt uvidende omkring. Men det du så vil mangle i en lignende rapport, vil være noterne.

MI: Ja, det vil det være. Det vil jo være fra det her vedligeholdelsesperspektiv, for at lave en værdiansættelsesmodel, der skal opdateres, og vedligeholdes år efter år. Så der vil der bare være nogle ting, som ikke er detaljerede nok, i den måde, som de værdiansættelsesmodeller jeg har bygget i dag, de opererer på. Men igen, vi er jo som analytikere et eller andet sted slaver af den information, som selskaberne vil give os. Hvis selskaberne besluttede sig for at, eller fik lovgivnings ret til at skære ned i nogle ting, ja, så var vi nødt til at bygge værdiansættelsesmodellen om. Fordi i sidste ende kan man sige, at jeg ser regnskabsbruger, og måske hører selskaberne lidt på os, men alligevel ikke, hvis de besluttede sig for at fjerne noget information, som vi syntes er væsentligt, så må vi bare leve med det. Så kan man selvfølgelig brokke sig, men man får næppe noget ud af.

NGS: De må faktisk kun fjerne det der er uvæsentlig for jer.

MI: Det vil jeg sige til Carlsberg næste gang, at de har fjernet noget, som jeg syntes var væsentligt.

NGS: Så du kan godt lide kvartalsmeddelelser, og noterne og alt det der ikke kan defineres som generisk information?

MI: Ja og så skal det være driftsrelateret. Det skal ikke være sådan noget ledelsesafklønning og lignende. Der er mange af de noter, hvor man tænker at det må være for journalisterne, så de kan skrive hvor meget topdirektøren tjener, og ikke for ret meget andet.

Interviewguide til aktieanalytiker

Nr.:	Spørgsmål:
1	Baggrund:
2	I hvilken grad anvender du årsrapporten til dækning af dine informations behov for finansielle oplysninger?
3	Hvad er din (øvrige) primære informationskilde til dækning af dine informations behov for finansielle oplysninger?
4	Hvorledes anvender du årsrapporten? (Som et opslagsværk, fuld beretning, targetering af visse informationer o.l.)
5	Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), hvilket afsnit undersøger du først?
6	Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), hvilke afsnit ser du som de væsentligste for dig?
7	Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), er der visse afsnit du ikke gør brug af?
8	Er der visse informationer du mangler medtaget i årsrapporten, der ikke er indeholdt i nedenstående afsnit?
9	Af følgende 3 årsrapporter: Carlsberg, Coloplast og Mærsk, hvilken vurderer du bedst opfylder dine behov?

10	Har årsrapportens længde en påvirkning på din forståelse af den finansielle information?(Bilag 2)
11	IASB's primære fokus er at nedbringe længden af årsrapporten gennem forskellige initiativer. Er du enig i at årsrapporten er blevet for lang/kompleks?
12	Er du enig i IASB's fokus på cutting clutter, eller er der øvrige forhold du hellere så prioriteret? (Manglende oplysninger i regnskabet o.l.)
13	IASB har foretaget visse ændringer til IAS 1 og IAS 7 med henblik på at nedbringe længden af årsrapporten (bilag 2). Forbedrer nedenstående ændringer, din forståelse af årsrapporten?
Opsummering	Er tendensen i at der bliver udsendt et uddrag af årsrapporten, i overensstemmelse med dine behov?

Bilag 1 til aktieanalytiker

Ledelsesberetning bla.

Hoved og nøgletalsoversigt

Virksomhedens væsentligste aktiviteter og væsentlige ændringer hertil

Kapitalstruktur, ejerforhold, ændringer til ledelsesstrukturen og ledelsens beføjelser

Aftaler mellem selskabet og dets ledelse og medarbejdere omkring kompensation

Kodeks for virksomhedsledelse virksomheden anvender og hvis der fraviges herfra

Årets resultat sammenlignet med forventede udvikling samt forventede udvikling fremadrettet

Beskrivelse af almindelige og særlige risici

Redegørelse for samfundsansvar

Revisionspåtegning

Ledelsespåtegning

Årsregnskab

Resultatopgørelse

Totalindkomstopgørelse

Balance

Egenkapitalopgørelse

Pengestrømsopgørelse

Noter

Regnskabspraksis

Bilag 2 til aktieanalytiker

Primære ændringer til IAS 1:

- Skærpelse af væsentlighedsbegrebet, herunder hvorvidt uvæsentlige oplysninger slører for væsentlige
- Der kan i højere grad anvendes subtotaler i regnskabet
- Virksomheder kan i højere grad selv vælge hvorledes noterne struktureres

Primære ændringer til IAS 7:

- Medtagelse af ændringer i pengestrømme knyttet til virksomhedens finansieringsaktivitet

Øvrige primære ændringer:

- Udstedelse af udkast til vejledning i brugen af væsentlighed

Bilag 4 interview med kreditvurderer

Thomas Justinussen (TJ) blev interviewet hos Danske Bank d. 24. april 2017. TJ blev interviewet af Rie Hjort Hansen (RHH) og Nina Grever Sørensen (NGS).

Interviewet, havde en varighed af omkring 01:15:00 times varighed. Interviewet blev ikke optaget, og dermed ligeledes ikke transskriberet efter ønske fra TJ. Interviewet er dermed taget gennem noter, og efterfølgende uddybning per mail hvor nødvendigt.

Spørgsmål 1: Baggrund:

Thomas Justinussen, Chief Analyst. Regnskabsanalytiker hos Danske Bank i 20 år. Kredit rating af kunder, for blandt de børsnoterede selskaber i C20 indekset. Har ligeledes siddet hos Revisortilsynet i 5 år, samt EFRAG i 6 år.

Spørgsmål 2: I hvilken grad anvender du årsrapporten til dækning af dine informations behov for finansielle oplysninger?

Årsrapporten er selskabernes hovedrapport hvert år. Det er her vi tanker op for det kommende år. Vi bruger årsrapporten til at rette Q4 tallene til, og det er dermed fundamentet fremadrettet. Derudover bruger vi kvartals-, halvårs- og 9-måneders oversigter. Q4-tallene er i høj grad til aktieanalytikerne, og så bruger de ikke årsrapporten så meget. Men vi bruger årsrapporten meget. Noreoplysningerne er nemlig få i delårsrapporterne.

Spørgsmål 3: Hvad er din (øvrige) primære informationskilde til dækning af dine informations behov for finansielle oplysninger?

Løbende servicemeddelelser, delregnskaber og kvartalsregnskaber, bruger vi til den løbende opdatering af vores kreditvurderings modeller. Årsrapporten er dog grundstenen i vores kreditvurderings modeller, og det er derfor særdeles vigtigt, at vi får tilrettet herefter, således at efterfølgende korrektioner beregnes korrekt. Delrapporter og kvartalsregnskaber er ikke lige så informative som årsrapporten. Derfor er årsrapporten meget vigtigt for os.

Spørgsmål 4: Hvorledes anvender du årsrapporten? (Som et opslagsværk, fuld beretning, targetering af visse informationer o.l.)

Jeg ser på hele regnskabet, da meget af både den kvalitative og kvantitative information indgår i vores kreditvurderings modeller. De kvantitative input og kvalitative input opdeler vi i, når vi udarbejder vores analyser. Jeg ser på type af virksomhed, og så ser jeg alt efter type virksomhed, på hvilke noter der er

vigtige. Der er sjældent helt vildt mange ændringer til anvendt regnskabspraksis. Jeg bruger ikke anvendt regnskabspraksis så meget med mindre der er ændringer. Derudover, anvender jeg de væsentligste noter, til bedømmelse af hvad væsentlige poster indeholder, til vores kreditvurderingsmodel. Noterne bruger jeg ret meget, fordi jeg skal have delt det mere ud end, hvad der står i fx resultatopgørelsen.

Spørgsmål 5: Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), hvilket afsnit undersøger du først?

I ledelsesberetningen undersøger jeg først virksomhedens væsentligste aktiviteter og væsentligste ændringer, hvilket er et punkt der ændre sig fra år til år i virksomhederne. Dernæst hoved og nøgletalsoversigt da den viser en god oversigt over ændrer sig fra år til år. Jeg er lige glad med årets resultat sammenlignet med forventede udvikling, bortset fra hvis det er en dynamisk branche. Her vil jeg bruge den meget. Endvidere ville jeg bruge afsnittet her meget, hvis uvæsentligt information blev skåret fra. Beskrivelse af risici, almindelige lige såvel som særlige risici er vigtigt. Generelt er man blevet bedre til, at adressere problematikker. Afsnittet skal altid med, dette er vigtigt. Derudover ville det være fint at have en følsomhedsbetragtning med. Om det er i ledelsesberetning eller noter det skulle stå, er lige meget, men flere oplysninger derom, ville være godt samt hvilken effekt det har, herunder påvirkningen på tallene samt fremadrettet betydning. Vi vil meget gerne vide det i forhold til kreditrådgivning.

Resten, kapitalstruktur, ejerforhold, kompensation, kodeks for selskabsledelse, CSR er ikke her jeg bruger mest tid, og hvilket ligeså vel kunne stå på hjemmesiden, medmindre det var væsentligt. Hvis der ikke fraviges derfra kunne det lige så godt stå på hjemmesiden. Det er fint nok de skal oplyse om løn, men det behøver ikke med i regnskabet, medmindre det har ændret sig signifikant. Afsnit jeg har grupperet efter 6-8 kunne sagtens ligges på hjemmesiden.

Ledelsesberetningen er vigtigt, men uvæsentlig information skal væk.

Spørgsmål 6: Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), hvilke afsnit ser du som de væsentligste for dig?

Noterne bruger vi meget. Mange er gået over til at anvendt regnskabspraksis bliver en del af noterne, hvilket jeg ikke synes er så godt. Her kan jeg bedre lide at anvendt regnskabspraksis står separat, medmindre der er sket ændringer i anvendt regnskabspraksis, så er det meget relevant.

Spørgsmål 7: Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), er der visse afsnit du ikke gør brug af?

Revisionspåtegning og ledelsespåtegning læser jeg næsten aldrig, men de er elementer der skal være der. Ledelsesberetningen er grupperet efter hvilke afsnit i ledelsesberetningen jeg altid læser (1-5) og hvilke jeg

aldrig læser (6-8). Derudover anvender jeg kun den primære regnskabspraksis, og i tilfælde af at der har været ændringer.

Spørgsmål 8: Er der visse informationer du mangler medtaget i årsrapporten, der ikke er indeholdt i nedenstående afsnit?

En information vi mangler, er at modtage forklaring af påvirkningen på regnskabet ved ændring af regnskabspraksis, herunder hvad det betyder på resultat, balance og cashflow, fx hvis der ændres en afskrivningsperiode, det er ikke en praksisændring i den forstand, men hvis der ændres fra 10 år til 20 år, så kunne der skrives, at det er derfor regnskabet har ændret sig således.

Derudover oplyser virksomhederne det hele, men de bør lave en definition af regnskabsbruger og branche, for at definere, hvad der er relevant for dem. Erhvervsstyrelsen gør det derudover svært at ændre det her. IASB de synes det her er spændende, men de skal dække sig ind og vil have alt med, hvorfor de er sværere at "hukke i". I EFRAG er det svært at påvirke IASB, men man kunne godt lave en kombination, hvor man undersøger er er vigtigt for den her branche, og hvor anvendt regnskabspraksis er på nettet. Jeg dør ikke af, at få et stort regnskab, men vi skal jo bruge tiden på at sætte os ind i det hele. Hvis regnskabet er 50 eller 150 sider gør det ikke svært for mig, fordi jeg har så meget erfaring, at jeg ved, hvor jeg skal slå. Jeg kan dog godt se idéen i det her, hvis jeg er ny investor, så kan det svært, at finde rundt i, det kan være svært at finde det relevante og hvad der er gentagelser. Fx finansielle instrumenter, så kan man hurtigt stå af, og der står lange tekster af dette i regnskabet, men det kan være at regnskabsposten blot fylder en lille del af regnskabet overordnet set, men hvis man ikke er fortroligt med regnskabsvæsen, kan man bruge rigtig lang tid på at læse regnskabet, for at forstå det og forstå det vægtigste.

Spørgsmål 9: Af følgende 3 årsrapporter: Carlsberg, Coloplast og Mærsk, hvilken vurderer du bedst opfylder dine behov?

Jeg kan ikke kommentere herpå. Men Carlsberg og Coloplast er meget forskellige virksomheder, og henvender sig til meget forskellige markeder. Carlsberg læser jeg ikke så meget i ledelsesberetningen. Billeder skygger ikke for væsentlighed information hos mig, men nogle vil nok syntes at 150 sider er mange sider, og dem vil man måske miste såsom nye investorer, der ikke har den fornødne regnskabskunnen.

Spørgsmål 10: Har årsrapportens længde en påvirkning på din forståelse af den finansielle information?(Bilag 2)

Nej. Jeg bruger årsrapporten selektivt. Jeg arbejder også med amerikanske selskaber, og danske årsrapporter har ingen længde sammenligning hermed. Gennem min profession har jeg kendskab til hvor jeg skal lede i årsrapporten, efter de væsentligste informationer.

Spørgsmål 11: IASB's primære fokus er at nedbringe længden af årsrapporten gennem forskellige initiativer. Er du enig i at årsrapporten er blevet for lang/kompleks?

Anvendt regnskabspraksis og dele af ledelsesberetningen er for lange, men ikke noterne. Anvendt regnskabspraksis kan der skæres ned på. Nogle bruger også regnskabet som reklame, hvor jeg som regnskabsbruger i forhold til kreditvurdering er lige glad med dette, og der ser man, at nogle virksomheder bruger regnskabet som reklame. Jeg ville helst ikke have billeder, en komprimeret udgave med de væsentligste ting, noterne og kun ændringer til regnskabspraksis ville være godt.

Spørgsmål 12: Er du enig i IASB's fokus på cutting clutter, eller er der øvrige forhold du hellere så prioriteret? (Manglende oplysninger i regnskabet o.l.)

Min ønskemodel er nok, at man selv laver væsentlighedsbetragtningen - altså at man lader det være op til den enkelte virksomhed at foretage væsentlighedsbetragtningen, fordi der er forskel på brancher. For at begrænse informationsmængden, kan man lave en rating af, hvad der er vigtigt ud fra den forretningsmodel den enkelte virksomhed har. Hvad har størst effekt på den forretningsmodel vi har som virksomhed. Man kunne starte med at skrive, at hvis virksomheden har ændret anvendt regnskabspraksis, så kunne de skrive det først i regnskabet. Herunder skrive, at de har ændret det og det, og så kunne det være meget ønskeligt, at skrive hvordan virksomheden har gjort det før, hvordan de gør det nu, og en beskrivelse af effekten deraf.

Jeg oplever at det mest er IASB der er skyld i det, for ikke at der er fejl. Det bliver en nød der er svær at knække. Men det er IASB der har det endelige ansvar. IASB har ikke tilstrækkelig vilje til at imødekomme dette. Det vanskeliggøres ligeledes af at interessentgrupperne trækker i forskellige retninger. Erhvervsstyrelsen vil fx sige at vi skal tilgodese alle interessenter. Derfor bliver det svært, hvor man skal cutte henne. Erhvervsstyrelsen har svært ved at komme med guide til, hvor der skal cuttes informationer, og frygten for at fjerne noget, og dermed få en reprimanden, og virksomhederne vil ikke være upopulære hos Erhvervsstyrelsen.

En måde hvorpå man kan cutte clutter, kan være udelukkende at beskrive primær anvendt regnskabspraksis samt ændringer i anvendt regnskabspraksis.

Derudover gør det, at have valgmuligheder for, hvordan man placere regnskabsposter det vanskeligt at forstå regnskabet, hvilket IASB bør man tage op. IASB skal bare melde ud, at der er én måde, at gøre det på i forhold til regnskabsposter fx renter, enten er de en del af driften eller også finansieringsudgifter, ikke enten eller. Hvis man gør dette, og ved at der er én måde, at lave anvendt regnskabspraksis på, vil det også gøre det nemmere, at streamline regnskabsposter, hvor der er valgmuligheder.

Hvordan skærper man væsentlighed, det med subtotaler mm. har man altid kunne, men i det seneste møde jeg var på, vil man begynde at definere EBIT, dette vil IASB komme med en definition med - dette er spændende.

Men eller er jeg helt enig med IASB fokus, de har ikke så mange øvrige projekter. Derudover kunne vi godt tænke os en definition på egenkapitalinstrumenter og fremmed kapital. Skillelinjen derfor er gammel og trænger til opdatering, det er ikke så brugbart mere, dette skal vi vende på næste EFRAG møde. Core og non-core betragtningen er også spændende. Men Cutting Clutter er en af de højst prioriterede projekter.

Man kan sige de arbejder med det, men det kunne se ud som om, at det er et alibi. Cutting Clutter har fået meget opmærksomhed, og IASB er med til, at regnskaberne bliver længere og længere, men spørgsmålet er, hvor meget de egentlig er med på det her. IASB er løsningen, for jeg har svært ved at se, hvordan Erhvervsstyrelsen skal ændre det her, og sætte en definition af væsentlighed.

Spørgsmål 13: IASB har foretaget visse ændringer til IAS 1 og IAS 7 med henblik på at nedbringe længden af årsrapporten (bilag 3). Forbedrer nedenstående ændringer, din forståelse af årsrapporten?

Ændringerne til IAS 1: Skærpelse af væsentlighed er prøvet mange gange. Det mindsker ikke nødvendigvis informationer at skærpe væsentlighed. Der er en vis modvilje i at sætte en klar definition af væsentlighed. Væsentlighed er meget dynamisk, og dette er vigtigt at holde i mente. Det er derfor også særdeles svært at lave en definition heraf. Forskellige brancher, hvor der sker rigtig meget i miljøet, er der en risiko for at vælge det forkerte ud i forhold til væsentlighed, så vil virksomheder hellere tage for meget med, for at være sikker på, alt er medtaget. Hvad der er væsentlighed i dag er nødvendigvis ikke i morgen. Fx udvikling i oliepriser, der pludselig falder, og hvis jeg ikke har fortalt om udviklingen deraf i regnskabet, herunder hvordan jeg hedger forsvarligt herfor og olieprisen så falder året efter, så har jeg ikke dækket mig ind i regnskabet.

Ændringerne til IAS 7: Ændringerne til IAS 7 er meget anvendelig. Jeg er godt tilfreds med de ændringer der er til IAS 7.

Guide i brugen af væsentlighed: Er blot en skærpelse af væsentlighedsbegrebet, og det er forsøgt før, uden den store ændring.

Kontrolspørgsmål: Er tendensen i at der bliver udsendt et uddrag af årsrapporten, i overensstemmelse med dine behov?

Denne tendens vil jeg ikke bruge medmindre noterne kom på, så ville det være det jeg har bedt om. Vi bruger noterne i høj grad. I stedet for at bruge den gyldne mellemvej, så stikker man helt i den anden retning, da noterne er vigtige. Hvis man ikke har noterne, kan man ikke komme videre. Fx klasse B

virksomheder, hvor man nærmest ikke skal vise noget, så kan man ikke bruge det til noget, hvis der fx står 1 million et sted og man ikke kan se hvad det er, så giver det ikke meget mening.

Interviewguide – kreditvurderer

Nr.:	Spørgsmål:
1	Baggrund:
2	I hvilken grad anvender du årsrapporten til dækning af dine informations behov for finansielle oplysninger?
3	Hvad er din (øvrige) primære informationskilde til dækning af dine informations behov for finansielle oplysninger?
4	Hvorledes anvender du årsrapporten? (Som et opslagsværk, fuld beretning, targetering af visse informationer o.l.)
5	Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), hvilket afsnit undersøger du først?
6	Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), hvilke afsnit ser du som de væsentligste for dig?
7	Hvis årsrapporten opdeles i nedenstående grundelementer (bilag 1), er der visse afsnit du ikke gør brug af?
8	Er der visse informationer du mangler medtaget i årsrapporten, der ikke er indeholdt i nedenstående afsnit?
9	Af følgende 3 årsrapporter: Carlsberg, Coloplast og Mærsk, hvilken vurderer du bedst opfylder dine behov?
10	Har årsrapportens længde en påvirkning på din forståelse af den finansielle information?(Bilag 2)
11	IASB's primære fokus er at nedbringe længden af årsrapporten gennem forskellige initiativer. Er du enig i at årsrapporten er blevet for lang/kompleks?

12	Er du enig i IASB's fokus på cutting clutter, eller er der øvrige forhold du hellere så prioriteret? (Manglende oplysninger i regnskabet o.l.)
13	IASB har foretaget visse ændringer til IAS 1 og IAS 7 med henblik på at nedbringe længden af årsrapporten (bilag 2). Forbedrer nedenstående ændringer, din forståelse af årsrapporten?
Opsummering	Er tendensen i at der bliver udsendt et uddrag af årsrapporten, i overensstemmelse med dine behov?

Bilag 1 til kreditvurderer

Ledelsesberetning bla.

Hoved og nøgletalsoversigt (2)

Virksomhedens væsentligste aktiviteter og væsentlige ændringer hertil (1)

Kapitalstruktur, ejerforhold, ændringer til ledelsesstrukturen og ledelsens beføjelser (5)

Aftaler mellem selskabet og dets ledelse og medarbejdere omkring kompensation (6)

Kodeks for virksomhedsledelse virksomheden anvender og hvis der fraviges herfra (7)

Årets resultat sammenlignet med forventede udvikling samt forventede udvikling fremadrettet (3)

Beskrivelse af almindelige og særlige risici (4)

Redegørelse for samfundsansvar (8)

Revisionspåtegning

Ledelsespåtegning

Årsregnskab

Resultatopgørelse

Totalindkomstopgørelse

Balance

Egenkapitalopgørelse

Pengestrømsopgørelse

Noter

Regnskabspraksis

Bilag 2 til kreditvurderer

Primære ændringer til IAS 1:

- Skærpelse af væsentlighedsbegrebet, herunder hvorvidt uvæsentlige oplysninger slører for væsentlige
- Der kan i højere grad anvendes subtotaler i regnskabet
- Virksomheder kan i højere grad selv vælge hvorledes noterne struktureres

Primære ændringer til IAS 7:

- Medtagelse af ændringer i pengestrømme knyttet til virksomhedens finansieringsaktivitet

Øvrige primære ændringer:

- Udstedelse af udkast til vejledning i brugen af væsentlighed